

YENİ ÇAĞ

- **Kurt Hager:** İdeoloji ve kültürün temel sorunları
- **Atos Fava:** Yığinsal ve savaşkan parti
- **xx:** Elde edilmesi gereken toprak
Lâtin Amerikada toprak teformları mücadelesinde yeni aşama
- **V. Zagladin:** İnsanlığın geleceği
- **xx:** SSCB ve gelişmekte olan ülkeler

Özel sayfalar

TKP Merkez Komitesinin SBKP Merkez Komitesine mesajı
SSCB'nin 50. kutuluş yıldönümünü kutlama törenlerine
katılan TKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi İ. Bilen yol-
daşın konuşması

- **A. Saydan:**
Bu ayın olayları
Ayın yorumları

12 (102)
Aralık
1972

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

Sayın Okuyucular

„Yeni Çağ–Barış ve Sosyalizm Problemleri” dergisi, yeni yılınızı candan kutlar, sizlere, işinizde ve savaşınızda başarılar, özel yaşamınızda sağlık ve mutluluklar diler.

1973 yılında dünya komünist hareketinin birleşmesi ve tüm devrimci güçlerin eylem birliğinin kuvvetlenmesi yolunda yeni yeni başarılarla ulaşılmasını, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm savaşında yeni yeni zaferler elde edilmesini dileriz.

İdeoloji ve kültürün temel sorunları

Kurt Hager

ASBP Politbüro üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri

Alman Demokratik Cumhuriyetinde emekçilerin maddi ve kültürel hayat düzeyini daha fazla yükseltme işi, gelişmiş sosyalist toplumun kuruluşu çabalarının merkezinde yer alıyor. ASBP VIII. Kongresinin verdiği bu ana ödev, partinin politikasını belirlemektedir. Bu ödev ve onu gerçekleştirme politikası, sosyalizmin tabiatından ileri gelmekte ve sosyalizmin ana hedefiyle şartlı bulunmaktadır. E. Honeker yoldaş, partimizin VIII. Kongresi önünde okuduğu MK hesap raporunda, bu ana hedefi «insanların selâmeti için, halkın mutluluğu için, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin menfaatleri için gereken her şeyin yapılması» olarak formüle etmiştir.

Maddi ve kültürel hayat koşulları birliği

Sosyalizmde maddi ve kültürel hayat koşulları yekpâre bir bütün teşkil eder. Halkın selâmeti, birbirini karşılıklı olarak etkileyen bu koşullara bağlıdır. Fartinin izlediği politikanın anlam ve hedefi, hiç de sadece iş ücretlerini ve emekli aylıklarını daha fazla yükseltmekten, konut sorununda koşulları daha da iyileştirmekten vb. ibaret değildir. Bizim toplumsal düzenimiz, aynı zamanda, bütün kültürel ve bilimsel ulaşımların emekçiler için erişilebilir olduğu, herkesin öğrenim yapma olanağına, kabiliyetlerini geliştirme, kişiliğini oluşturma olanağına sahip bulunduğu anlamını taşır. Eğitim-öğretim, kültür ve sanatın geliştirilmesi de, sosyal güvenlik ve halkın refahını artırmak gibi sosyalizmin sarsılmaz ve değişmez hedefleridir.

Gelişmiş sosyalizmin kültürü denilince, biz, bütün yaşam koşulları toplamını, maddi ve mânevi değerleri, fikir ve bilgileri anlıyoruz. İnsan, diğer emsaliyle birlikte, bütün bunları öğrenip benimsiyerek, inançlı bir yeni

toplum kurucusu, gerçek bir sosyalist kişi olur. Bu, sosyalizmde kültürel ilerlemenin ilkesel karakteristik çizgilerinden biridir. Biz kültür kavramını sadece edebiyat ve sanata indirgeyemeyiz; edebiyat ve sanat, bu kavramın yalnız bir yanı, gerçekten çok önemli yanıdır. Sosyalist kültür, üretimde ve konumlu yaşamda, okulda ve ailede bütün hayatı koşulları içine alan, insanın mânevi dünyasını, onun duygularını, estetik görüşlerini, öğrenimini ve dünya görüşünü içine alan geniş bir alanı kapsar.

Bundan ötürü, ASBP Merkez Komitesinin 1972 Temmuz Plenumu bu konuyu ele aldı ve parti üyelerine, bütün alanlarda kültürün geliştirilmesi gereğinin bilincine varmaları çağrısında bulundu; onlardan öğrenimde, emek kültüründe, yaşam ve çalışma çevresini oluşturma ve korumada, kişisel yaşam kültüründe, sanat ve edebiyatın verimli gelişmesini sağlamada ve aynı zamanda halkın yaratıcı istidat ve kabiliyetlerini geliştirmek için koşullar hazırlamada bu bilincin sorumluluk duygusuyla çalışmalarını istedi. Bilimsel dünya görüşünün, hümanist kültürel mirası koruma özeninin ve emekçilere bu mirası da benimsetmenin bütün bu saydıklarımızdan daha az önemli olmadığına da dikkati çekti.

ASBP'nin kültür politikası kardeş sosyalist ülkelerin tecrübesine de dayanmaktadır. Bu tecrübe içinde, Sovyetler Birliğinde elli yıllık sosyalist kültür gelişmesinin elbette özel bir yeri ve önemi vardır. ASBP VIII. Kongresinin ve MK VI. Plenumunun kararları, L. İ. Brejnef yoldaşın SBKP XXIV. Kongresinde okuduğu MK hesap raporundaki şu hükme tamamiyle uygun düşmektedir: «Komünizm, gereken maddi-teknik temel olmadıkça düşünülemeyeceği gibi, yüksek bir kültür, öğrenim ve toplumsal bilinç düzeyi olmadan, insanlar mânevi bir olgunluğa ulaştırılmadan da mümkün değildir.» (1)

Bilim ve kültür

Gelişmiş sosyalizmin kurulması, sağlam ve özlü bir hayat sürme koşullarını, emekçilerin yaratıcı güçlerinin geliştirilmesi koşullarını yaratır. İnsanların sahip oldukları kabiliyetleri tamamiyle geliştirmeleri için, emek ve yaşam gerçekten insanca bir içerik kazanır. Bu amaca, doğayı ve toplumu değiştirme ve yetkinleştirmenin güçlü aracı olan bilime dayanmak, bilimi kılavuz edinmek yoluyla ulaşılır. Ancak yalnızca bilimsel-teknik düşünce ve yargılar çıkış noktası yapılırsa, gelişmiş sosyalist toplumda yaşam koşulları doğru olarak öngörülüp plânlaştırılmaz. Bu konuda aralarında kopmaz bir bağ bulunan politik, sosyal, ekonomik, kültürel ve diğer problemlerin de dikkate alınması gereklidir. Bunun için, doğal, teknik ve toplumsal bilimlerin çabaları ve aynı zamanda bilimin kültür ve sanata ilişkin sonuçlamaları birleştirilmelidir.

Biz, üretim güçlerinin her bakımdan plânlı gelişmelerine ilişkin karmaşık problemleri, emek verimliliğini artırma ve yaşama koşullarını daha

(1) SBKP XXIV. Kongresi materyalleri, M. 1971, s. 83.

fazla iyileştirme problemlerini, ancak, bilimlerin hepsinin kendi bütünsellik ve karşılıklı etkilenmeleri içinde ilerlemesini teşvik ederek çözebiliriz. Ve sosyalimde hayat koşulları, Engels'in dediği gibi, ancak bu suretle «ilk defa olarak doğanın bilinçli ve gerçek hâkimleri durumuna geçen insanların egemenliği ve kontrolü altına girer», «zira bu insanlar toplumda kendi birleşmelerinin de hâkimi olurlar.» ⁽²⁾

F. Engels, sosyalizmin kurulmasının toplumsal bir taban ve koşullar gerektireceği gibi, maddi araçların kat kat artırılmasını da gerektireceğini öngörüyordu. Fakat bunun, hak ve yetkiye, reel ve uzak görüşlü planlamaya ve bilinçli yığınsal eylemlere dayanan sosyal görüşlerin gidecek daha derinden kavranmasını da en az o kadar gerektireceği söz götürmez. Doğal, teknik ve toplumsal bilimler, mânevi hayatın toplumsal temeli ve belirleyici unsurudur ve sosyalist yaşam tarzı üzerinde büyük bir etki yaparlar.

Bilimsel-teknik devrim sürecinde yaratıcı kafa emeğinin rolü gitgide daha çok artar. Ağır fizikî emek yavaş yavaş kaybolur, çalışma koşulları o nispette iyileşir. Bütün bunlar yeni mânevi ve kültürel ihtiyaçların gelişmesini teşvik eder. Bir yandan da bu ihtiyaçların giderilmesine elverecek yeni olanaklar ortaya çıkar.

Bu süreçlerin gerisinde kalmamak için, Marksizm-Leninizmin felsefi, ekonomik, sosyal, politik, moral ve estetik hükümleri temeline gittikçe daha çok dayanan geniş bir genel öğrenim gereklidir. Meslek bilgilerinin de süratle genişletilip derinleştirilmesi gereği apaçık ortadadır.

Kişî ve kolektif

Özgür, etraflı bir öğrenime sahip ve gelişkin bir kişilik, bizim için filantropik bir düşünme ürünü değil, olgun sosyalizmi kurmanın giderek gereği artan bir koşuludur. Bunu söylerken, E. Honeker yoldaş, ASBP VIII. Kongresi önünde okuduğu raporunda, ancak uzak gelecekte ulaşılabilecek bir amacın sözkonusu olmadığını belirtti. Kaldı ki, biz kişî ve kişilik derken, insan bireyliğinin karakteristik mânevi ve ahlâkî belirliğini anlamaktayız. K. Marks ve F. Engels'e göre, «bireyin gerçek mânevi zenginliği, büsbütün onun gerçek tutum ve ilişkilerinin zenginliğine bağlıdır.» ⁽³⁾ Zengin ve çok yanlı mânevi yaşam, dekoratif bir süs değil, toplumumuzun köşetaşlarından biridir.

Sosyalist kişiliğin biçimlenmesinin olağanüstü önem taşıyan alanı kolektif içinde çalışma olmuştur ve olmaktadır. Kolektifte çalışma, topluluk bilincini, yaratıcılıktan zevk alma duygusunu geliştirmekte, bireysel çıkarlarla sosyalist toplumun menfaatleri arasındaki bağlantıyı elle tutulur ve gözle görülür hale getirmektedir. Bu karşılıklı bağlantı ne kadar iyi sağ-

⁽²⁾ K. Marks ve F. Engels. Eserler, c. 20, s. 294.

⁽³⁾ K. Marks ve F. Engels. Eserler, c. 3, s. 37.

lanırsa, emekçiler sosyal süreçlerin yönetimine o kadar daha bilinçli olarak katılmakta, çalıştıkları yerde ve toplum içinde kendilerine düşen sorumluluğu o kadar daha temelli biçimde anlamakta ve ona göre hareket etmektedirler. Şüphesiz ki, kişi ile toplum arasındaki ilişki diyalektik kavramdır. Birey, yaratıcı kabiliyetlerini yalnız kolektifte geliştirebilir; fakat o bunları ne kadar geliştirirse, kolektifin kendisi de o kadar daha kuvvetli ve verimli olur, toplumda o kadar daha aktif biçimde kendini gösterir.

Demek ki, sosyalist kültürün ödevi, yaratıcı kabiliyetleri bulup ortaya çıkarmak ve kolektifte, kolektif vasıtasıyla her yönlü gelişkin kişiyi oluşturmaktır. Bizim kültür politikamız, insanın kabiliyet ve yeteneklerini bulup ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu politika sosyalist inanmışlığın ve toplumumuzun ahlâki değerlerine ilişkin tasarımların oluşmasına hizmet etmektedir. Bu politika zekâyı ve hisse, sağduyuya ve hayal gücüne, yetkinlik, güzellik ve hârikulâdeliği kavrayıp benimsemeye ve ondan haz duymaya dönüktür. Sosyalizmde insan her yerde ve yaratıcı olarak çalışmakla ödevli bulunduğu için, bütün bunlar sayıca sınırlı bir kültür eylemcileri ve görevlileri çevresinin resmi ödevinden ibaret olamaz.

Mânevî hayatın içeriği

Gelişmiş sosyalist toplumda insanların mânevî hayatının içeriği sorununun büyük bir pratik ve teorik önemi vardır. İşçi sınıfının ve bütün emekçilerin bilinçliliği, sosyal ilerlemenin önemli itici gücüdür. ASBP VIII. Kongresine sunulan MK hesap raporunda işaret edildiği üzere, parti, ideolojik çalışmalarında «bundan böyle de emekçileri sosyalist yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi ruhunda, emek ve toplumsal mülkiyet konusunda sosyalistçe davranış ruhunda, Marksist-Leninst dünya görüşü ruhunda eğitmek ve böylelikle gerici burjuva ideolojisine karşı mücadeleyi daha büyük bir şiddetle yürütmek» yolundan ilerlemektedir.

Mânevî hayatı gelişmiş sosyalizmin istemleri uyarınca oluşturmanın en önemli sorunlarından biri, enternasyonalist tarzda düşünmenin, hissetmenin ve eylemin derinleştirilmesidir. Sosyalist topluluk ülkeleri arasında her yönlü işbirliği (ki ekonomik bütünleşme koşullarında yeni bir nitelik kazanmaktadır), dünya devrimci süreci ana kollarının giderek güçlenen sıkı birliği, emekçilerin enternasyonalizm ruhunda eğitimi istemlerini daha yüksek düzeye çıkarmaktadır.

Biz sosyalist kültür ve sanata bu eğitimin organik bir parçası gözüyle bakıyoruz. Sosyalist kültür ve sanat, sosyalist ülkeler halklarının birlik, beraberlik, dostluk ve kardeşlik bilincini geliştiriyor, emekçilere tüm sosyalist ülkeler topluluğu çapında düşünmeyi öğretiyor. Enternasyonalizmi derinleştirme süreci, ASBP VIII. Kongresinden sonra ADC'de kültür hayatının belirleyici çizgilerinden biridir. SSCB ve diğer sosyalist ülkelerle kültürün her alanında değiş-tokuş ve kooperatifleşme bir hayli genişlemiş ve

ilerlemiş bulunuyor. SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümü münasebetiyle, Sovyet kültür ve sanatının ulaşmaları hakkında, bu sanat ve kültürün tarihi ve günümüzdeki başarıları hakkında ADC emekçilerine bilgi verme aksiyonları görülmelik ölçüler aldı. Sovyet edebiyat, sinema, müzik, resim ve tiyatrosunun zenginliğini kavrayış, daima sosyalist dünya görüşünün aşılmasına ve oluşmasına yardım eden mânevi ve ahlâkî bir güç kaynağı olmuştur ve olmaktadır.

Polonya ile ADC ve ÇSSC ile ADC arasında imzalanan vizesiz seyahat anlaşmalarının kültürel işbirliği bakımından tarihsel bir önemi vardır. 1972 yılının ilk dokuz ayında 8,5 milyon Polonya ve Çekoslovakya yurttaşı memleketimizi ziyaret ettiler. On milyon kadar ADC yurttaşı da Polonya ve Çekoslovakya gezileri yaptılar. Bu da kısa bir süre içinde memleketlerimiz halkları arasında milyonları aşan temaslarda bulunulmuş olması demektir.

SSCB ve diğer sosyalist ülkelerle iki ve çok yanlı işbirliğinde yeni biçimler de ortaya çıkıyor. Biz sosyalist ülkeler kültürlerinin enternasyonalist karakterinin kökleşmesi yasallığı temeli üzerinde gelişen nice önemli kültürel-tarihsel süreçlere tanık oluyoruz. Proletarya enternasyonalizmi ve sosyalist yurtseverlik, aralarındaki bölünmez bağlarla, ADC için de daima çıkış noktası olan belirleyici prensiplerdir. Sosyalist ülkeler kültürünün başarıları ne kadar yüksek olursa, aralarındaki işbirliği o kadar sıkı ve sargın, kültür ve sanat alanında bütün demokratik, anti-emperyalist ve sosyalist güçler arasındaki ilişkilerin gelişmesi olanakları da o kadar çeşitli olur. Biz, emperyalist ülkelerin kültür ve sanat adamları arasında, insancıl ve demokratik görüşleri eserlerinde savunanlarla da iyi duygularla bağlı bulunuyoruz. Ulusal ezgiden kurtulmuş, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinin kültür başarıları karşısındaki tutumumuz da aynı takdir ve sempati duygularına dayanmaktadır.

Sosyalist ülkelerin uyguladıkları barış içinde yanyana yaşama politikası, değişik toplumsal düzenli devletler arasında kültür değiş-tokuşu için yeni olanaklar açıyor. Mânevi yaşantıda sosyalist ideolojinin yerleşmesi ve daha ileri doğru gelişmesi daima burjuva ideolojisine karşı yürütülen mücadelede oluşur. Lenin der ki: «Biz, hangi göz kamaştırıcı ve moda giysiler içinde görünürse görünsün, her türlü burjuva ideolojisine karşı sebatlı bir mücadele yürütmeliyiz.»⁽¹⁾

Sosyalizm ile emperyalizm arasında çağdaş ideolojik sınıf mücadelesinin özelliği, Sovyetler Birliği ve sosyalist devletler topluluğu tarafından, toplumsal düzenleri değişik devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları prensiplerini daha sağlam yerleştirmede ileri adımlar atıldığı bir anda, bu mücadelenin keskinleşmekte olmasıdır. Emperyalizm, tarihsel olarak, halen ideoloji alanında da görüldüğü gibi, savunma durumuna zorlanmış olsa da, anti-komünizm, sosyalizmin ve toplumsal ilerlemenin karşısındaki bütün

(1) V. I. Lenin. Bütün eserleri, c. 6, s. 269.

kuvvetlerin ortak plâtfomu olarak kalmaktadır. Anti-komünizmin özü de anti-sovyetizmdir. ASBP, burjuva ideolojisinin özü olan anti-sovyetizme karşı kesinlikle mücadeleyi, kültür alanında da en önde gelen ödevlerinden biri saymaktadır.

Batı Alman emperyalizminin ve göbeği ona bağlı politik güçlerin ADC'ne karşı yürüttükleri ideolojik mücadelede burjuva milliyetçiliği özel bir rol oynuyor. Bu mücadelede bir de «yekpâre Alman ulusu'nun varlığının devam ettiği uydurmasını ileri sürüyorlar. Bunu temellendirmek için de, gerekçe olarak, özellikle «tek kültürlü ulus» ve «Alman kültürünün birliği» tezlerine dayanıyorlar. Ne var ki, karşıt toplumsal sistemli iki devlet olarak ADC ve FAC'nin doğuşuyla, bu iki devletin kültürlerinin de karşıt karakterde olduğu söz götürmez. ADC'nde sosyalist kültür işçi sınıfının ve halkın diğer müttefik tabakalarının kültürü olarak gelişiyor. FAC'nde ise, emperyalizmin çürümekte olan ve anti-komünist kültürü hüküm sürmektedir ki, demokratik ve ilerici güçler bununla mücadele etmektedirler. Demek ki, bugün Almanya ortamında özü, içeriği ve sınıfsal karakteriyle bağdaşmaları olanaksız iki kültür karşı karşıyadır.

Biz, sosyalist yurtseverliği, yurttaşlarımızın ve öncelikle gençliğin sosyalist anayurda, Alman Demokratik Cumhuriyetine sadakatini güçlendirme yolundaki sürekli çabaya, temel ideolojik ve kültürel-politik ödev gözüyle bakıyoruz. Sosyalist edebiyat ve sanatın yapıtları, ürünleri, Alman halkının devrimci ve insancıl, ilerici kültürel mirasının korunmasına ve sürdürülmesine gösterilen özen, bu ödevin yerine getirilmesine yardım etmektedir.

İşçi sınıfı ve kültür

ASBP de, SBKP ve diğer kardeş Marksist-Leninist partiler gibi, kültür politikası sorunlarına, en karmaşıkları da dahil, daima büyük bir ilgi göstermiştir. Bu yolda, sosyalizmin kuruluşu boyunca, sosyalist kültürün geniş ölçüde gelişmesi için gerekli politik, ideolojik ve maddi koşulların yaratılması; kültür alanında çalışanlardan çoğunun sosyalizmi benimsemesinin, Marksist-Leninist dünya görüşü edinmesinin sağlanması; işçi sınıfının ve partisinin yürüdükleri yolun bu kültür adamları tarafından kabul edilmesi; kültür adamları ile yığınlar ve sanat ile hayat arasında daha yakın ve sağlam bir bağ kurulması; emekçilerin bütün kültür nimetlerinden faydalanmaları gibi ödevlerin çözümü başarılmıştır.

Bugün sanatçılarla maddi değerleri yaratanlar arasında, yaratıcı aydınların temsilcileriyle Marksist-Leninist parti arasında hiçbir zaman görülmemiş bir güven havası estiğini memnuniyetle tespit edebiliriz. Fakat hayat, kültür sorunlarına çok daha köklü bir çözüm getirmemizi, bunlara genel sosyalist gelişmenin temel dayanaklarından biri gözüyle bakmamızı istemektedir. V. İ. Lenin «Kooperatife dair» başlıklı yazısında, sosyalizmde ağırlık merkezinin gitgide barışçıl, örgütçü, «kültürel» çalışmaya doğru

geçtiğini belirtir ve şöyle der: «Eğer . . . mevzilerimizi savunmak için uluslararası çapta mücadele zorunluğu olmasaydı, bizim için ağırlık merkezinin költürcülüğe doğru geçtiğini söyleyebilirdim.»⁽⁵⁾

ASBP VIII. Kongresinden sonra, bütün hayatımızda daha yüksek bir költüre ulaşma girişimi öncelikle işçi sınıfı arasında büyük bir gelişme gösterdi. 1971–72 sendika organlarını yenileme seçimleri sürecinde emekçiler eşsiz bir aktiflik gösterdiler; emek ve yaşam költürünün iyileştirilmesi için 230 bin kadar teklif ileri sürdüler. Bunların birçoğu, maddi ve költürel hayat koşullarında birlik ve uyumun ne büyük bir önemi olduğunu göstermektedir.

ADC işletmelerinde çalışmakta olan 5,6 milyon emekçinin 3 milyonu, «sosyalistçe çalışalım, okuyalım ve yaşayalım» şiarı altında yürütölen harekete canla-başla katılıyorlar. Költür ve eğitim alanında kendileri için somut hedefler belirliyen ekiplerin ve sendika gruplarının sayısı durmadan artıyor. «Sosyalist emek kolektifi» şiarı için mücadele eden bütün kolektiflerin yüzde 87,6'sı, mânevi hayat alanında belirli yükümler altına girmiş ve hazırladıkları öğrenim ve költür plânlarını gerçekleştirmeye koyulmuş bulunuyorlar.

Emekçilerin okuma hevesi durmadan artıyor. İşletmelerin kütüphaneleri ve daimi okuyucu sayısı elbette birbirinden farklıdır ve bunlar kolektif üyelerinin yüzde 10'u ile yüzde 60'ı arasında değişmektedir. Okuyucuların ilgisi o derece arttı ki, çoğu işletmelerin toplumsal, bilimsel, sosyal ve edebi eserler fonları artık ihtiyacı karşılamaya yetmiyor. İşçilerin plâstik sanat eserlerine ilgisi de artıyor. Her yıl düzenlenen işletme festivalleri ve ADC çapında düzenlenen işçi festivalleri, işçi sınıfının aktif amatör sanat eylemlerinin ne kadar genişlediğini gösteriyor.

Költürel gelişme maddi üretimdeki emekle karşılıklı etkilenme halinde cereyan eder ve yalnız işletme festivalleri, gösterileri ve diğer aydınlatma çalışmaları biçimleri çerçevesine indirgenemez. Sosyalist költür işletmede çalışma koşullarıyla başlar. Bütün çalışma koşullarında emek költürünün önemi artmaktadır. Bu kavram neleri kapsar? Birincisi, sözün geniş anlamıyla, emekçiler arasında, yöneticilerle kolektif arasındaki ilişkilerin költürü sözkonuşudur. Bu da, sosyalist üretim ilişkilerinin belirtileri olan davranışları, yani emeğin sonuçlarına saygı göstermeyi ve değer vermeyi, sosyalistçe yardımlaşma ve işbirliğini, emek disiplini ve yarışmalara öncelik vermeyi kapsar. İkincisi, emekte sosyalist költürün gelişmesine onun bilimsel örgütünün de destek ve yardımcı olması, yani her şeyden önce işyeri ve çevre tertip, temizlik ve bakımı, emeğin korunması ve sağlık sözkonusudur. İşyerinde güvenlik tedbirleri, iyi aydınlatma, temiz hava, gürültünün azaltılması, tertip ve temizlik de sosyalist emek költürünün önemli yanlarıdır. Üçüncüsü, üretim araçlarının, yalnız teknik parametrelere değil, aynı

(5) V. I. Lenin. Bütün eserleri, c. 45, s. 376.

zamanda bunlarla çalışanların fiziki ve psikolojik isteklerine ve estetik ihtiyaçlarına uygun biçimde, rasyonel olarak kurulması sözkonusudur. Sosyalist emek kültürünün dördüncü ölçütü de, işletmelerde sosyal-yaşamsal bölümlerin, çağdaş istemler ve ihtiyaçlar gözönünde tutularak tertip-lenmesi ve döşenmesidir.

Geçen yıl 600 rasyonalizasyon teklifi uygulamasının denetimi yapıldı ve bu uygulamalarda iş güvenliği ve sağlık bakımından alınan tedbirlerin yeterli olup olmadığı araştırıldı. Denetlenen işletmelerin bir çeyreğinde, yeniden kuruluş ve modernleştirmeden sonra bile çalışma koşulları iyileştirilmemiştir. Demek oluyor ki, sosyalist rasyonalizasyonun sadece teknik-ekonomik bir ödev olmadığı, henüz her yerde iyice anlaşılmış değildir. Bu rasyonalizasyon aynı zamanda emek şevkinin ve emekçilerin aktifliğinin artmasına da yardım etmelidir. Rasyonalizasyonla ilgili tedbirlerin yanı sıra, emek kültürünü yükseltme alanında da başarılarla ulaşmak için mücadele yürütmek, öncelikle sosyalist emek yarışlarına düşen önemli bir ödevdir.

Sosyalist yarışma, her şeyden önce insanlar arasında sosyalist ilişkilerin gelişmesine yardımı, sosyalist kişiliğin oluşmasına etkisi bakımından değerlidir. Yarışma sürecinde girişim ve yenilikçilik, bilinçli disiplin, emeğe karşı yeni tutum, yüksek emek ahlâkı ve arkadaşça yardımlaşma da enine boyuna gelişmektedir.

Gençliğin kültürel-estetik eğitimi

Sosyalist kültürün gelişmesi konusunda, çocukların ve gençlerin estetik eğitimine de özel bir ilgi gösterilmesi gerekir. Bu da okulun, ailenin, piyano ve gençlik örgütünün, kültür ve sanat adamlarının, bütün toplumsal güçlerin işidir. Çocukların ve gençlerin estetik eğitimi derken, her şeyden önce, onlarda sanata karşı sevgi, sanat anlayışı uyandırılması, onlara bu hususta iyi bir zevk, sanatın anlam ve değerini kavrama kabiliyetinin kazandırılması sözkonusudur. Sosyalist fikirler taşıyan sanat, gençlerde sosyalist yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi, hayata ve toplum sosyalistçe yönelim duyguları uyandırabilecek üstün bir güce sahiptir. Okullarda estetik eğitimin bazan hâlâ dar anlamda, yalnız belirli bir ders çerçevesinde ele alınıp uygulandığı görülüyor. Oysa, bu eğitim, yalnız bir öğretmenin değil, bütün bir pedagoglar kolektifinin ödevi olmalı, aynı zamanda okullarda şeffaflığı üstlenen sosyalist emek ekiplerinin temel ödevlerinden biri olarak benimsenmelidir.

Bizim genel öğrenim orta teknik okullarındaki gençlerimiz, hayatın, çalışma hayatının istemlerine uygun olarak iyi yetişmektedir. Bu gençliğin maddi durumu yeterlidir. Fakat biz, sosyalist bilincin oluşmasında kendiliğinden gelmelik olmaması gerektiğini biliyoruz. Kendi başına en elverişli koşullar bile, hayata karşı kendiliğinden sosyalist bir tutum, sosyalist dav-

ranış doğurmaya yetmez. Kaldı ki, emperyalizm, radyosu ve televizyonuyla, ince ve kurnaz «yığınsal kültür»ü, dış gösterişin çarpma ve sürüklemeye kalpazanlığına ve ikiyüzlülüğüne dayanan «sanat»ı yardımıyla, bizim çok defa gereği gibi önem vermediğimiz kültür «tablo»muzun «beyaz leke»ini etkilemeye çalışmaktadır.

Gençliği burjuva kültürüyle zehirlenmekten korumak ödevimizdir. Zira biz, sosyalist ülkeler olarak, bu kızılı-erkekli gençlik yığınlarına, bütün toplumsal güçlere, işletme, kurum ve örgütlere dayanıyoruz. Gençliğin kültürel-estetik eğitimi konusunda şimdiye kadar yapılanın daha fazlasını yapmak zorundayız, çünkü bu alandaki ideolojik sınıfsal mücadele yavaşlamıyor, daha da şiddetleniyor.

Kültürlü insanın karakteri, onun toplum hayatındaki aktifliğiyle, bilgisiyle ve çok yönlü estetik yaşantılarıyla da oluşur. Demek oluyor ki, biz, şu veya bu kişinin mânevi dünyasının veya ilgilerinin bazan hayli sınırlı olmasına bir olup-bitti gözüyle bakamaz ve buna katlanamayız. Biz, insanın öğreniminde ve kültür hayatında tek yönlülük, kültür alanında her şeyi oluruna bırakan bir kanaatkârlık yanlısı olamayız. Biz kültürde titizliğe sırt çeviren ve umursuzluk telkin eden bütün aşırı sol ve Maoist görüşlere karşı, feragat ve yoksulluk ideolojisine karşı daima kesin bir tepki göstermişizdir. İzlediğimiz politikanın amacı, insanları ve özellikle gençliği, tüm zenginliğiyle hümanist dünya kültürünü kavrayabilecek duruma getirmek, uyarıp hayata çağırarak, kültür ihtiyaçlarını gittikçe daha yüksek düzeyde karşılamaktır. Sosyalist toplumun mânevi iklimi (ki bir tek memleketin sınırlarını aşarak bütün kardeş ülkelerin mânevi zenginliklerine dayanabileceğimiz için bu mânevi iklim çok büyük kapsamlıdır), insanların böyle her yönlü gelişmesinin sağlanmasına elverişli koşulları yaratmaktadır.

Edebiyat ve sanatın rolü

Edebiyat ve sanat eserleri bizim kültürümüzün organik bir parçasıdır. Bu eserler, bilgili ve inanç dolu sosyalizm kurucuları yetiştirmemize yardım etmektedir. Bundan ötürü, sanata her zaman büyük bir önem vermemiz doğaldır. Bilim önemli ve zaruridir, ama sanat da önemli ve zaruridir ve gelişmiş sosyalizmin kurulmasında sanatsız olamayız.

Hayatın kendisi, sosyalist toplumun ortaya çıkardığı daha yüksek istemler, sanatın gerekliliği ve değişilmezliği sorununu daha yeni biçimde ortaya koyuyor. Emekçilerin öğrenim ve kültür düzeyinin yükselişi, toplumsal gelişmenin bütün problemlerini benimsemeleri sanata gösterilen ve hızla gelişen ilginin temel nedenlerinden biri olarak görünüyor. Şu da var ki, mesleki ve politik öğrenim düzeyinin genel yükselişi, toplumsal aktifliğin ve maddi refahın artması da, işçi sınıfının, kooperatifçi köylülerin ve diğer

halk tabakalarının kültürel ihtiyaçlarında belirli bir ayrılmaya yol açmaktadır.

Böylece, türü ve çeşitleri giderek değişen ihtiyaçları gerektiği gibi gidebilmek için, bizden çözüm bekleyen yeni yeni problemlerle karşı karşıya bulunuyoruz. Bunlar arasında açık sahne sanatı problemi de, sinema, tiyatro, müzik vb. sanatların problemleri de vardır. Yeni çıkan edebi eserler çokça çabucak satılıp tükenmekte, müzeleri, kulüpleri ve diğer kültür ocaklarını ziyaret edenlerin sayısı artmaktadır. 1972 yılında, ADC 7. plâstik sanatlar sergisine hazırlık döneminde örgütlenen il sanat sergilerinin başarısı ve gördüğü rağbet de, sanata gösterilen ilginin büyük ölçüde artışının bir kanıtı olabilir. Sözkonusu il sergilerini 400 bin emekçi ziyaret etmiştir. Bu miktar, geçen yıllardaki ziyaretçi sayısından 2-3 misli fazladır.

ASBP MK VI. Plenumu, parti çalışmalarında, sanatın fikir ve estetik yollarının birliğine dikkat edilmesi gerektiğini belirtti. Toplumumuz sanata muhtaçtır ve onun estetik özgürlüğüne, kişiliğin oluşması üzerindeki spesifik etkisine saygı beslemektedir. Biz, sanatta Leninci partililik ve halkçılık prensiplerini çıkış noktası yaparak, sosyalist gerçekçi sanatın gelişmesine ortam olan yaratım ve verimlilik atmosferini meydana getirmek için elimiz-gelen çabayı harcamaktayız.

Sosyalizmden yana kesin tutum, partililik ve halkçılık, çok çeşitli edebi eserler, konular ve üslûplar, biçimler ve edebi metotları kapsıyan sosyalist gerçekçiliğin temel karakteristik çizgileridir. Sosyalist gerçekçilik yalnızca bir ifade tarzı, bir tek yaratım biçimi değildir. Bundan ötürü de biz daima zengin ve çok yanlı bir sanattan söz etmekteyiz. Sosyalizmden yana olan, partililiği benimsiyen herkes, bu sanatta yerini bulabilir ve kendisine düşen ödevi yapabilir. Sosyalizmin, gerçekliğe sağlam ilişkilerle bağlı olan, hayattan çıkan ve hayatı etkileyen sanata ihtiyacı vardır. Bu prensipler, ADC'nde edebiyat ve sanatla uğraşanların büyük çoğunluğunun eylemlerine temel olmaktadır.

Memleketimizde sanatın en önemli ödevlerinden biri, aktif sosyalizm kurucularının, öncelikle işçilerin edebi simalarını çizmektir. İşçinin simasını edebi metot ve araçlarla en belirgin biçimde canlandırmak, sanatta ilerlemenin mânevi ve estetik ölçütlerinden biridir ve biri olarak kalmaktadır. Çünkü, ancak sosyalist toplumun önder sınıfı olan işçi sınıfı, bütün toplumsal ilişkilerin gelişmesiyle, kendi pratik ve mânevi eylemiyle, sanat yaratıcılığının çalışma alanını ve konusunu büyük ölçüde belirlemektedir.

Birçok emekçi bazı edebi eserlerde görülen basitlikten, ufakık konulardan ve emek insanlarının bazan pek yüzeysel olarak yansıtılmasından yakınıyorlar ve bunda haklıdır. Bütün sorun, işçi sınıfının gücünün temelli ve somut olarak değerlendirilip belirtilmesinde, bu gücün toplumumuzda ve dünya devrimci sürecinde nasıl belirdiğinin gösterilmesinde,

işçi sınıfının – kendisine toplumu yönetme ödevini yaratastıran – olumlu karakteristik çizgi ve ideallerinin açıklanmasındadır. Biz sanatçıları emek alanına, emeğe karşı sosyalist ilişkiler alanına daha büyük bir cüretle girmeye ve onu sanat eylemine değer bir konu olarak açıklamaya yöneltiyoruz. Bu kolay bir ödev değildir. Emeğin karakterindeki, sosyalizmi bilimsel-teknik devrimle birleştirme koşullarındaki köklü değişimler, sargın bir yaratım çabasıyla yeni gerçekçi simalar ve imajlar aranmasını gerektirmektedir. Biz bu araştırmayı desteklemekte ve teşvik etmekteyiz.

Ne var ki, sosyalizm kurucularının ve öncelikle işçilerin sanatçı için başlıca ifade konusu olduğunu söylememiz, onların sanatta biricik konu olmaları gerektiği anlamına gelmez. Her sanat eserinde yalnız işçilerin ve emek kolektiflerinin yansıtılması, sanat ile edebiyatı hep aynı tahtada birleştirme kapısına çıkar. Biz sanat hayatımızda, tarihsel ve çağdaş konulu eserleri de, doğa tablolarını ve aşk şiirlerini de, politik şarkıları ve «Faust» temsili de yanyana görmek isteriz.

ADC'nde sosyalist gerçekçilik tarihsel olarak genç bir sanat metodudur. Bu metot, olanca ifade olanakları zenginliğiyle yeni yani işlenip yoklanarak oluşmaktadır. Bu olanakların uygulamada bütün genişlik çeşitliliği ile belirmesi, burjuva ideolojisi ve burjuva sanat görüşleri karşısında her türlü gerilemenin de yolunu kesmektedir. Ve burada artık «kıyısız engin gerçekçilik» revizyonist görüşüne de yer yoktur. Toplumun sanat adamlarından beklediği şeyler, onların gerçekliği yeni yanlarıyla görme, yeni olaylara eğilme, yeni kanıtlar bulma, hayatın yeni alanlarına sokulma ve yeni yeni konuları değerlendirme kabiliyet ve yeteneğinden beklediği şeyle durmadan artmaktadır.

Toplumsal hayatımızda sanat ve edebiyatın rolü ile birlikte, sanat kurum ve birliklerinin sorumluluğu da artmaktadır. Bu birlikler, taşıdıkları sorumluluğu, ancak çeşitli girişimlerle üyelerini daha büyük sanat başarılarına teşvik ederek en iyi biçimde yerine getirmiş olurlar. Sanat birliklerinin, kendi üyelerini fikir, teori ve meslek bilgisi bakımından yükseltmek için, revizyonizme ve emperyalist ideolojinin her türlü belirtisine karşı mücadeleyi şiddetlendirmek için gösterdikleri özen elbette övgüye lâyıktır. Sanat adamlarının, işçi sınıfı ve emekçilerle, onların çalışması ve hayatıyla ilişkilerini geliştirmek sanat kurum ve birliklerinin yürüttükleri eylemin önemli bir organik parçası olmuştur. Bu aynı zamanda bizzat sanatçıların da yararınadır, çünkü yaratıcılık atmosferi üzerinde olumlu bir etki yapmaktadır.

ASBP, VIII. Kongresinden sonra, sanat adamları arasında yaratıcılık atmosferini teşvik etmek, yönetimde sanatçıları kanatlandırmak, onlara yeni buluşlar ilham edebilecek bir stil bulmak için ciddi çabalar harcamaktadır. Bu elbette sanatçının bireyselliğine saygı ve anlayışla yanaşımı gerektirir. Ve bu, ayrıca, yaratıcılık sürecinin özlüğüne nüfuz etme, sanatın kendine özqü eylemini ve sanatçının bireysel gelişmesini kavrama çabası

gerektirmektedir. Sanatçı, eseriyle ortaya koyduğu başarıların emekçileri sevindirdiğini, sosyalist toplumun kendisine ihtiyacı olduğunu hissederek çalışmalıdır.

Sanatın daha fazla gelişmesi için daha geniş ve yetkili bir yardım gereklidir; ayrı ayrı eserler üzerinde, sanatta gelişme eğilimleri üzerinde arkadaşça görüşme ve tartışmalara ihtiyaç vardır. Sanatçıya, ne koltuklama övgüleri, ne de kuru kuruya inkârlar yardım eder; ona değerlendirme lâzımdır, vukufa dayanan eleştiri lâzımdır. Sanat ile toplum arasında ilişkiler ne kadar daha gelişkin olursa, görüşülmesine ve açıklanmasına kamuoyunun katıldığı sorunların çevreni ne kadar daha geniş olursa, yön verme fonksiyonunu yerine getirenler de o kadar daha sorumlu bir rol oynarlar. Fakat bu, hükümlerine sanatçılar kadar bütün emekçilerin de vakıf olmaları gereken Marksist-Leninist estetiğin daha işlenip geliştirilmesini, hem sanatçıların, hem de emekçilerin desteğine dayanılmasını gerektirir. Bu aynı zamanda, partililik prensibine dayanan ve Marksist-Leninist görüşleri çıkış noktası yapan bir eleştirinin, yani çok yönlü muhteva içinde isabetle yönelime yardım eden ve sanatımızın sosyalist karakterini yansıtan değerlere yönelten eleştirinin varlığını da gerektirmektedir. Marksist-Leninist estetik ve eleştirinin çözmesi gereken sorunların belirlenmesinde, SBKP MK'nin «Edebi-sanatsal eleştiri hakkında» başlıklı kararnamesinin ve diğer kardeş partilerin bu konu ile ilgili dokümanlarının büyük bir yardımı vardır.

Sosyalist kültürü etraflı biçimde geliştirmek, ASBP'nin izlediği politikanın önemli bir organik parçasıdır. ASBP MK VI. Plenumu, parti VIII. Kongresi kararlarının, ancak bütün partice kültür problemlerine büyük bir ilgi gösterildiği takdirde, bütün parti komiteleri, üyeleri ve aday üyeleri kültür alanındaki ödevlerin çözümüne daha geniş bir anlayışla giriştikleri takdirde, başarıyla yerine getirebileceğini açıkça göstermiştir. Bu ödev bütün devlet organlarını ve toplumsal örgütleri de kapsar. Biz emekçilerin çekici ve çeşitli bir kültür hayatı ihtiyaçlarını daha tam olarak gidermeye ve daha fazla geliştirmeye çalışmaktayız. Amacımız, kültürün ve sanatın serpilip gelişmesine imkân veren sosyalist topluma özgü semereli iklimin, sosyalizmi gerçeğe sadakat duygusuyla, gerçek partililik ve halkçılıkla savunan yeni yeni eserler yaratılmasına yardım etmesini sağlamaktır.

Yığınsal ve savaşkan parti

Atos Fava

Arjantin Komünist Partisi İcra Komitesi üyesi ve MK Sekreteri

1. Arjantin Komünist Partisinin eylemi karmaşık bir durum ve koşullar içinde geliyor. Memlekette 1930 yılından beri tekrarlanan kargaşalık işyanlarının benzeri bir hareketle 1966'da iktidarı ele geçiren gerici askeri çevreler, yığınların giderek artan direnişiyle karşılaşılıyor. Yığınlar pahalılıktan yakınmakta, emek ücretlerinin artırılmasını, politik tutuklu ve hükümlülerin serbest bırakılmasını (hapislerde 1100'den fazla yurtsever çürütülüyor; son yıllarda rejim aleyhtarlarından toplam olarak 30 bin kişi zindanlardan geçmiş bulunuyor), dayak ve işkencelere son verilmesini, siyasi özgürlükler tanınmasını ve garanti edilmesini istemektedirler.

Memleketi sarmış bulunan derin sosyal-ekonomik bunalım, çıkış yolunu demokratik, anti-emperyalist ve anti-oligarşik dönüşümlerin gerçekleştirilmesinde gören büyük politik, sendikal güçleri, köylüleri, üniversite gençlerini ve kültür adamlarını her şeye rağmen eylemlere yönlendiriyor. Yığınsal çıkışlar tedricen köklü değişimlere yönelik geniş hareketler halini alıyor. Bu durum askeri diktacıları kudurtuyor, sağlam mevziler edinmelerine engel oluyor. Öyle ki, şu altı yıl içinde üç defa cumhurbaşkanı değiştirilmiş, yüzlerce bakan ve vali görevlerinden alınmış veya yerleri değiştirilmiş bulunuyor.

Memleket gösteriler ve grevlerle sarsılıyor. Örneğin 1971 yılında 350 iş anlaşmazlığına 14 milyon kadar işçi, hizmetli ve memur katıldılar. Bir de 48 saatlik genel ulusal grev yapıldı. Bazı grevler haftalarca devam etti. Yapılan çıkışların çoğu, bizdeki deyişle «aktif» bir karakter taşıyor, belirli saatte her yerde iş durduruluyor ve emekçiler yığın halinde sokaklara dökülüyorlardı. Bu yürüyüşler büyük mitinglerle sona eriyordu. Örneğin Kordova'da böylece 12 «aktif» grev örgütlenmiş ve bunlara ilin hemen hemen bütün emekçileri katılmışlardı. Diğer illerde de, işçi çıkışlarına köylüler, memurlar ve üniversite gençleri katıldılar. Orta öğrenim okulları öğretmenleri ulusal çapta 5 grev yaptılar.

Dikta rejiminin halk düşmanı politikasına karşı köylüler de sık sık mücadeleye girişiyorlar. Memlekette onlar da vergi yükü altında eziliyor, emperyalist tekeller ve büyük toprak sahibi yerli oligarşi tarafından soyulup soğano çevriliyor. Köylü yığınları gitgide aktif mücadele metotlarını kavrayıp uyguluyor, örgütlü hareket etmeye çalışıyor, traktörleri ve kamyonlarıyla ana yollara çıkıp kavşakları tutmak gibi protesto biçimlerine başvuruyorlar. İktidar, gerçekte halk ayaklanması olan bu hareketleri ancak ordu birliklerinin yardımıyla bastırabiliyor. Tedip müfrezesi olarak kullanılan bu birliklerin komutanları çoğu defa köylülerle görüşmelere yanaşmak, iktidar temsilcileri de gerilemek zorunda kalıyorlar. Sosyal anlaşmazlık-

ları sistemli olarak ordu birliklerinin yardımıyla «çözme», ordu içinde elbette hoşnutsuzluk uyandırıyor. Bu da devrimcilerin yurtsever ordu mensupları arasındaki çalışmalarını kolaylaştırıyor.

Komünistler, bütün demokratları, bu bunalımdan çıkabilmek için mutlaka birliğe ihtiyaç olduğuna ikna etmeye çalışıyorlar.

Partimiz çeşitli tabakaların menfaatlerini ve en yakın isteklerini yansıtan bir program ileri sürmüştür. Biz bu programın bir ulusal demokratik cephe yaratılmasına temel olabileceği ve bu cephenin eylemiyle diktaya son verilebileceği kanısındayız.

Biz 1970 yılı sonunda böyle bir cephe kurabilmiş bulunuyoruz. Bu cephe çeşitli partilerden (peronist, radikal, sosyalist ve hristiyan-demokratlardan) demokratik düşünceli grupları, aynı zamanda köylüleri, sendikaları, üniversiteliler örgütlerini, kadınları, kültür adamlarını, çeşitli toplumsal birlikleri ve bağımsız politikacıları bir araya getirmektedir. «Arjantinliler Ulusal Birliği» (ENA) adı verilen cephe, birbuçuk yıl içinde, bütün mücadele aksiyonlarını diğer toplumsal örgütler ve ilerici çevrelerle ahenkleştirebilen önemli bir politik güç haline gelmiştir. Cephenin yalnız «Büyük Buenos Ayres»te bin kadar ocak komitesi vardır.

ENA'nın eylemi, yığınların mücadelede birlik olmayı amaçlıyan ve git-tikçe güçlenen emellerine uygundur. 1969 yılında Kordova ilindeki olay-larda ağır basan kendiliğinden-gelmelik, artık yerini daha ziyade örgüt-lülüğe bırakmaktadır. Bu yıl Mendosa şehri ve çevresinde yer alan olay-lar bunun en parlak kanıtıdır. Buradaki kaynaşmalara fiyat artışları, özel-likle elektrik fiyatlarının artırılması sebep oldu. Gösteriler bilinen usulle bastırıldı, birkaç kişi öldürüldü. İktidarın bu gaddarlığına karşı ve Men-dosa halkıyla dayanışma ifadesi olarak, çeşitli bölgelerde mitingler, genel grevler ve toplantılar örgütlendi. Diktacılar sokağa çıkma yasağı koydular. Sokaklara asker ve polis devriyeleri çıkarıldı. Ve askeri mahkemeler yurt-severleri yargılamaya başladı. Ama bu durum genel hoşnutsuzluk ve gale-yanı daha da artırdı. Halk rejime karşı kesinlikle ayaklandı, birçok resmi otomobil ateşe verildi ve nice polis silâhsızlandırıldı. Mendosa'da yığın-ların eylemleri, politik, sendikal birliklerin ve öğrenci örgütlerinin temsil-cilerini ve aynı zamanda ENA semt komitelerini içine alan Koordinasyon Merkezi tarafından yönetiliyordu. Bu olaylarda, yöneticilik rolü, komünist-lerin öncülük ettikleri devrimcilere düşüyordu.

Çok geçmeden, ENA, Buenos Ayres'ten başlayarak bütün memlekette «açlık yürüyüşleri» örgütlemeye girişti. Buna cevap olarak, ordudan tehdit homurtuları yükselmeye başladı; diktacılar baskıda daha da ileri giderek, genellikle yalnız harp zamanında uygulanan yurtseverler cephesine karşı bir ideolojik terör ve tehdit kampanyası açtılar. Buna rağmen, «açlık yürü-yüşü»ne önyak olan örgütler, iktidara karşı direnme niyetlerinden vaz-geçemediler. Böylece, 28 Nisan 1972 günü, Buenos Ayres caddeleri, bütün baskı kuvvetlerinin ve ordunun ayakta olmasına rağmen, güçlü bir müca-

deleye ve etin çarpışmalara sahne oldu. Sonuç olarak 700 kişi tutuklandı ve bunlar arasından 100 yurtsever askeri mahkemeye verildiler.

Sokak gösterileri, devrimci hareketin yükselişi koşullarında, öz savunma, ordu birliklerinin, polislerin ve diğerk baskı kuvvetlerinin her köşeyi tuttukları şehrin içinde göstericiler arasında ve şehir yönetim merkeziyle irtibat sağlama, askerler arasında açıklama çalışmalarına önem verme gibi somut mücadele metod ve biçimlerini benimseyip uygulamanın ne kadar büyük bir önemi olduğunu gösterdi.

II. Memleketteki durum, partimizin, örgütlenmeyi daha da yetkinleştirmesini, yığınlarla bağlarını güçlendirmesini, onların eylemlerini ustaca ahenkleştirmesini gerektiriyor.

Biz bu gereği çıkış noktası yaparak, parti saflarını güçlendirmek üzere, «Viktorio Kodovilla» adını verdiğimiz bir «Partimize ye ol» kampanyası açmayı kararlaştırdık. Buna, partimizin en seçkin kurucularından biri ve hayatının son gününe kadar da başkanı olan Viktario Kodovilya'nın aziz hatırasına saygı belirtisi olarak bu adı verdik. Viktorio Kodovilya her Arjantin devrimcisinin kalbinde yaşamaktadır. O bütün hayatını ve gücünü, halkın ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesine, Marksizm-Leninizmin benimsenip yerleşmesi dâvasına, proleter enternasyonalizmi prensiplerinin ve emekçilerin ilk devleti Sovyetler Birliğinin savunulması dâvasına hasretmiş bir devrimcidir.

Biz bu aksiyonla, parti saflarına birbuçuk yıl içinde 15 bin, Komsomol saflarına da 7 bin yeni ye alınmasını sağlamayı ngryorduk. Kesin sonuçların da, V. Kodovilya'nın doğum günü olan 8 şubat 1972'de tespit edilmesini kararlaştırmıştık.

Merkez Komitemiz, parti örgütlerinin ve Komünist Gençlik Federasyonu'nun, yeni üyeler alınmasında, ncelekle proletaryanın başlıca birikim merkezlerinde, büyük tekel ve devlet işletmelerinde, bilhassa işçi sınıfı arasından genç elemanlar kazanmaya önem vermelerini istedi. Bununla, parti içinde proletarya çekirdeğini güçlendirmekten başka, işçi hareketinde gler oranını değiştirmek, hareketi devlete ve patronlara bağımlılıktan daha fazla kurtarmak amacı da gdlyordu. Bunu başarmak da ancak sağcı peronistlerle etin bir ideolojik mücadeleye girişilmesine bağlıydı.

Merkez Komitemiz, aynı zamanda, özellikle ekonomi bakımından en önemli bölgelerde, yani yerli oligarşinin hayli kuvvetli olduğu ve yabancı işletmelerin yoğun bulunduğu sulanır arazi bölgelerinde, yoksul ve orta halli köylülerin parti saflarına alınmasına çalışılması çağırısında bulundu. Tam örgütlü orta öğrenim okulları ve niversite öğrencileri arasından, işçi ve köylü kadınlar arasından, kültür adamları arasından yarayışlı kimse-lerin partiye celbedilmesi için de tedbirler alınması isteniyor ve böylece kazanılacak yeni elemanların beklenen ye artışının % 30'u kadar olması öngörülüyordu.

Parti saflarını güçlendirme plânı, AKP'de ve onun gençlik örgütünde yalnız sayıca artış sağlama kaygısıyla sınırlı değildi. Parti saflarını genişletmenin yanı sıra, yeni yeni taban örgütleri yaratılması, işletmelerde, semtlerde, konum yerlerinde ve illerde komiteler kurulması öngörülüyordu. Öncelikle ilk basamak örgütlerinde değişik kategoriden yöneticiler seçiminde isabetli olmaya, kadroların kabiliyet, yetenek ve tecrübelerine göre dağılım ve kullanımını sağlamaya dikkat ediliyordu.

Partimiz kanun-dışı ilân edilmiştir. Komünistlerin sendikalarda yönetim görevi almaları yasaklanmıştır. Buna rağmen, biz, işçi hareketi merkezlerinde daima aktif bir eylem göstermekte, emekçilerin temel isteklerine ilişkin her mücadeleyi desteklemekte, işletmelerde ve sendika örgütlerindeki seçimlere katılmaya çalışmaktayız. Sol peronistlerle işbirliği yaparak demokrasi mevzilerini güçlendirmek, emekçilerin eylemlerinde uyum sağlamak her günkü çabamızdır. Bu politikanın başarılı olabilmesi için, her şeyden önce büyük işletmelerdeki taban örgütlerini geliştirme ve güçlendirme temeline dayanması gerekmektedir.

İşçiler ve halk yığınları, diktatörlüğe karşı yürütülen mücadele sürecinde, her şeyden önce diktanın baskı makinası ve faşist kanunları karşısında duyulan korkuyu yendiler. «Partimize üye ol» kampanyasının sonuçları bunun parlak kanıtıdır. Şöyle ki, partimiz bu kampanya sonucunda 15.030, Komünist Gençlik Federasyonu da 7.237 yeni üye kazanmışlardır. Fakat rakamlar, memleketimiz emekçilerinin ve ilerici güçlerinin duygularını ve düşüncelerini, komünizm fikirlerini ne kadar içtenlikle benimsettiklerini, Sovyetler Birliğine ve diğer sosyalist ülkelere karşı duydukları hayranlığı, kahraman Viyetnam halkının başarıları ve sosyalist Küba'nın yiğitçe metaneti karşısındaki büyük takdir hislerini tamamiyle yansıtmaktan uzaktır. Rakamlar, Şili'li kardeşlerimizin ortaya koydukları tecrübenin bütün dünyadaki olumlu yankılarının Arjentinde ne büyük bir dikkatle izlendiğini de ifade edemez. Halkımız bu komşu ülkenin başarılarını ve zorluklarını kendi başarıları ve zorlukları olarak yaşamaktadır.

Partimizin aldığı yeni takviyenin mahiyetine gelince, bunu yeni üyelerin sosyal durumları bakımından şöyle özetleyebiliriz: Partiye alınanların % 50'si sanyî, yapıcılık ve ulaştırma işçileridir. Bunlar, diğer ücretli emek kategorilerinden olanlarla birlikte, yeni artışın % 64'ünü teşkil etmektedir. Komünist Gençlik Federasyonuna girenlerin % 43'si orta ve yüksek öğrenim gencidir; bunlar arasında 900 kadar üniversiteli genç vardır. Yeni komünistlerin % 4'ü kadındır. Yoksul ve orta köylüler arasından gelenler çok olmamıştır; bunlar yeni üyelerin ancak % 3,5'i kadardır.

Bu yeni aksiyonumuz sonucunda partimiz saflarına en çok eski peronistlerin katıldıklarını ayrıca belirtmemiz gerekir; bunlar yeni artışın % 80'ini bulmaktadır. AKP'ne yeni girenlerin yaşları 25–30, Komsomol'a girenlerin da 14–18 arasında değişmektedir.

Bu kampanyada büyük işletmelerde aldığımız sonuçlardan memnun

olduğumuzu söyleyemeyiz (AKP'ne yeni girenlerin %10'u kadar). Biz, taban örgütlerimize, komünistlere ve emekçilere, genellikle işçi sınıfının aktivistlerine karşı uygulanan baskılara rağmen, yeni artışın en az üçte birinin bu büyük işletmelerden gelmesini sağlamalıyız.

Bu aksiyon, partimizin emekçilerle ilişkilerinin sağlamlaşmasına, taban örgütlerinin güçlenmesine, işletmelerde yeni gruplar kurulmasına ve komünistlerin mütemadiyen dışarı atıldığı eski eski grupların tekrar örgütlenmesine imkân verdi. Örneğin, Kordova'da 6 binden fazla işçinin çalışmakta olduğu büyük «İka-Reno» işletmesinde, taban örgütü 10 yıl boyunca 7 defa yenilendi. Şimdi otomobil sanayii – çoğu Kordova'da – işçilerinin sendika örgütü yönetiminden sağcı peronist önderleri nihayet koğabilmiş ve birleşik bir yönetim kurulu seçebilmiş bulunuyoruz. Buenos Ayres sanayi kesiminde, değişik işletme ve fabrikalar içinde 55 yeni grup yaratılmış, baskı ve terör yüzünden dağılmış bulunan 12 grup da yeniden kurulmuştur.

Halen partimizin 107 bin, Komünist Gençlik Federasyonu'nun da 30 binden fazla üyesi vardır.

III. Partimizin genel olarak en önemli örgüt problemleri hangileridir? Bunlardan en başta geleni saflarının daha da artırılıp güçlendirilmesi ve AKP'nin bir yığın partisi haline getirilmesidir. Diktaya karşı, yeni bir hükümeti işbaşına getirmek için yürütülen mücadelenin başarısı buna bağlıdır. Şimdi aşağıdan yukarı bütün örgüt kademelerinde, partinin üye sayısını iki kat artırarak 200 bine çıkarma olanakları görülmektedir.

Diğer aktüel sorunumuz, taban örgütlerinde politik çalışmalara canlılık kazandırmaktır. Tüm parti kuruluşu, partinin bütün yapısı ilk basamak gruplarına dayanmaktadır, çünkü halk ile canlı teması sağlayanlar onlardır. Biz yığınların ruh halini ve ileri sürdüğümüz şiarları nasıl karşıladıklarını bu gruplardan öğrenmekteyiz. Gizlilik durumuna, kovuşturmalara ve baskılara rağmen, biz bundan sonra da politik ve örgütsel çalışmalar düzeyini ve aynı zamanda parti üyelerinin ideolojik düzeyini durmadan yükseltmeye çalışacağız. Taban örgütlerinin aktif eylemine dayanmayan parti, elden ayaktan ve gözden kulaktan yoksun bir insana benzer. Ve tersine, ilk basamak gruplarında ne kadar yoğun, dinamik ve zengin bir hayat varsa, partinin yığınlarla ilişkileri o derece sağlam, komünistlerin Marksist-Leninist eğitimi olanakları o kadar daha büyük olur.

Biz kolektif yönetimden yanayız ve insanlarla çalışmada yalnız tepeden emirlere ve direktiflere dayanma metotlarına karşı mücadele etmekteyiz. Bu metotlar, hele gizlilik koşullarında, parti örgütlerinin yöneticilik rolünü zayıflatır ve partiyi mahva sürükler. Biz tecrübemizden şu ibreti çıkarmış bulunuyoruz: «Direktifçi» yönetimin sistem olarak benimsendiği yerde, dâvaya büyük zararlar getirilir ve komünistlerin aktifliği azalır. AKP Merkez Komitesi, yönetimin parti sıra üyelerine ve özellikle işletmelerdeki parti örgütlerine yaklaşması gereğini her zaman ve tekrar tekrar belirt-

mektedir. Biz, parti görevlilerini, ilk basamak gruplarının karşılaştıkları güçlükleri ayrıntılarıyla incelemeye, bunların giderilmesine yardım etmeye, yalnız yoklamaya değil, yardıma da önem vermeye çağırıyoruz.

Kadrolar partinin en değerli servetidir. En iyi devrimci geleneklerin bir politik hat olarak kuşaktan kuşağa geçmesini kadrolar sağlar. Daha kuru-luşundan itibaren partimizin oluşmasını, Viktorio Kodovilya gibi, şimdi Merkez Komitesi Yürütme Kurulu üyesi olan Rodolfo Gioldi ve AKP'nin Marksist-Leninist özünü gözbebeği misali korumuş ve korumakta olan diğer yoldaşlar gibi Leninist devrimcilerin etkilemiş olmaları bizim için büyük bir mutluluktur.

Biz kendiliğinden-gelmeliği yenmeye ve gerek eski üyelerimiz olan tec-rübeli işçilere, gerekse saflarımıza katılan genç güçlere dayanmaya çalışarak, plânlı bir kadro politikası uygulamak istiyoruz, Merkez Komitemizin kadro şubesi, kişisel notlardan ziyade, somut eylemdeki başarı derecelerini ve yersel örgütlerin kolektif kanılarını gözönünde bulundurarak, nice akti-vistlerimizi daha sorumlu görev basamaklarına çıkartmaktadır. Biz genel-likle işçilerimizin politik çizgilerini ve kişisel niteliklerini isabetle kes-tiriyor; fedakârlığı ve devrimciye yaraşır dürüstlüğü, sınıf düşmanına karşı metaneti, yığınlarla ilişkiler kurma hünerini, alçak gönüllülük ve ilkeselliği, eleştiri karşısında doğru davranışı bu politik çizgilerin ve kişisel niteliklerin en önemlileri sayıyoruz. Merkez Komitemiz, kadro işlerinde taşra komitele-rine ve taban örgütlerine daima yardımcı olmakta, öncelikle büyük işlet-melerde işçi sınıfı arasından yönetici kadrolar yetiştirilmesine özel bir önem vermektedir.

Komünistlerin eğitim ve öğretimi için, üretimden ayrılmadan veya ayrıla-rak devam edilebilen belli süreli dersler, dernekler, kurslar ve — MK'nin üç aylık öğrenim okulları da dahil — her kademede okullar örgütleme pratiği uygulanmaktadır. Parti öğrenim komisyonu ile yakın temas halinde yürütülen kadro yetiştirme çalışmaları, dar pratisyenlik ve teoriye pek kulak asmama eğilimlerinin önlenmesine yardımcı olmaktadır. MK bütün parti kademelerinde örgüt işleri komisyonlarının eylemine büyük bir önem vermektedir. Bu komisyonlar, yığınsal partinin mücadelesinin temeli olan Leninci örgütsel prensiplerin gerektiği gibi kavranıp benimsenmesine yar-dım etmektedir.

Elde edilmesi gereken toprak

Lâtin Amerikada toprak reformları mücadelesinde yeni aşama

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi yazı kurulu, Peru Komünist Partisi Merkez Komitesinin yardımıyla, Lima'da, «Lâtin Amerikada toprak reformları mücadelesinde yeni aşama» konulu bir sempozyum örgütledi. Bu sempozyuma şu komünist partilerinin temsilcileri katıldılar: Arjantin'den Mario Fassetti; Bolivya'dan Luis Padilla; Brezilya'dan Luis Ribeyro (!); Kolumbiyadan Guan Viana; Kosta Rika'dan Rodrigo Urenya-Kiros; Meksika'dan Roman Danzos-Palomino; Panama'dan Karlos Garsia; Peru'dan Alfredo Abarka, Edmundo Krus-Vilçes ve Jose Martinez; Şili'den Luis Penya Robles; Venezüellâ'dan Jorge Santana.

Sempozyuma katılanlar görüşmelerden sonra bazı dokümanlar da kabul ettiler. Bunlar arasında SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümü münasebetiyle SBKP Merkez Komitesine gönderilen kutlama mesajı ile Lâtin Amerika ve bütün dünya devrimci hareketiyle dayanışma deklarasyonu vb. vardır.

Açış konuşmasını yapan Arjantin Komünist Partisi MK aday üyesi ve dergimiz yazı kurulu üyelerinden *Hayme Fuçs* yoldaş, bu sempozyumun amacının, Lâtin Amerika köyünde meydana gelen yeni durumu, kıtanın bazı ülkelerinde yapılan toprak reformlarının karakter ve önemini Marksist-Leninist öğreti ışığında gözden geçirmek, komünistlerin köylü yığınları arasındaki çalışmaları hakkında tecrübe değiş-tokuşu yapmak olduğunu söyledi.

Hayme Fuçs özetle şunları belirtti: Toprak sorunu devrim hakkındaki Lenin öğretisinin bir parçasıdır. Bütün sınıfların ve politik güçlerin menfaatleri bir mihrak noktası gibi toprak sorununda yoğunlaşır. Köy ekonomisindeki bunalım, genel sosyal-ekonomik bunalımın bir belirtisidir. Bundan ötürü, bunalımın temel nedenlerinin ve bundan çıkış yollarının incelenmesi büyük bir politik önem kazanıyor. Böyle bir inceleme içinde, latifundizmin ve emperyalizm egemenliğinin korunması gibi olguları değerlendirmenin, köy ekonomisinde kapitalizmin hangi koşullar altında geliştiğini göstermenin ve ülkelerimizde yapılan toprak reformlarının karakterini belirtmenin bizim için önemi vardır.

Toprak sorununun gerçek çözümünün ancak sosyalist dönüşümler yoluyla sağlanabileceğini Küba devrimi de bir kez daha göstermiş bulunuyor.

(!) Bolivya ve Brezilya Komünist partileri temsilcileri, yazı kurulumuza konuşmalarını göndererek, sempozyuma gıyaben katıldılar – not. red.

Bugün Şili köyünde devrimci değişimler oluyor. Peru'da anti-emperyalist ve anti-oligarşik dönüşümler yapılıyor. Toprak reformu kıtanın bütün ülkelerinde gündem konusudur. Lâtin Amerika burjuvazisinin tarımsal reformizmi ile Şili ve Peru'da başarılan köklü reformlar arasında bir ayırım çizgisi çekmek ve bu arada Şili ve Peru'daki toprak reformlarının spesifik özelliklerini belirtmek kardeş partiler için de ilginçtir.

Kardeş partiler köyün çehresini değiştirme mücadelesinde büyük bir tecrübe edindiler. Onların toprak ve köy sorunlarında programla saptanmış görüşleri vardır. Bunun için, bu konulardaki parti çalışmaları biçim ve metotları hakkında düzara enformasyon alışverişi, işçi-köylü ittifakının ve bu temel üzerinde geniş anti-emperyalist ve anti-oligarşik cephenin kurulması ve özellikle bu kuruluşun somut yolları hakkında fikir değiş-tokuşu çok önemlidir. Bizim başlıca ödevlerimizden biri, köylü hareketine devrimci bilinç iletmeye çalışmak, reformizme karşı, sağ ve «sol» oportünizme karşı sebatlı bir ideolojik mücadele yürütmektir. Topyekün devrimci hareketin gelişme tempoları daha ziyade komünistlerin köy emekçileri arasındaki başarılı çalışmalarına bağlıdır.

Lâtin Amerika köyünün çehresi

Lâtin Amerikanın 280 milyonluk nüfusunun yarısı köylerde yaşıyor. Kıta ülkelerinin yıllık ulusal ürün toplamında köy ekonomisi nispi payının gide-rek azalmasına rağmen, bunların büyük çoğunluğu hâlâ geri kalmış tarım ülkeleridir. Köy ekonomisi üretiminde bunalımın derinleşmesi, sosyal-ekonomik problemlerin keskinleşmesine, köylülerin yıkıma uğramasına, şehirlere akın etmesine, işsizliğin artmasına ve eninde sonunda sınıfsal çelişkilerin sertleşmesine yol açıyor. Köy ekonomisinin geri kalmasından, köylü yığınlarının yoksulluğundan ve çektikleri acılardan kim sorumludur ve köyde kapitalizmin gelişmesi ne gibi sonuçlara götürmektedir?

Lâtifundiyaların egemenliği

Geçen yüzyılın ilk yarısında kıtada yankılanan anti-kolonyal devrimler tarım-toprak ilişkilerine her hangi bir değişiklik getirmedir. Bu ilişkiler, Lâtin Amerika uluslarının daha sonraki oluşmaları sürecinde de hemen hemen hiç değişmeye uğramadı, çünkü büyük toprak ve ticaret oligarşisi iktidarda bulunuyordu. Şimdi Lâtin Amerika ekonomisinde kapitalizm hayli sağlam mevzilere sahiptir, dünyadaki bütün emsalini geçen en büyük pomeşçikler, toprak-çiftlik beyleri buradadır ve köy ekonomisi – evvelce olduğu gibi – dünyada en geri kalmışlardan biri durumundadır.

Burjuva-pomeşçik hükümetleri kendi ülkelerindeki toprak dağılımı hakkında tam bilgi vermiyorlar. Bundan ötürü, sempozyuma katılanlar yalnız bazı yaklaşık rakamlar verebildiler. Örneğin, 1960 yıllarında Arjantin'de

bir avuç pomeşçik verimli arazinin yüzde 75'ini, Venezüellâ'da ise yüzde 76'sını elinde bulunduruyordu. Toprak servetinin lâtifundistlerin elinde toplanması öyle ölçüler aldı ki, Lâtin Amerika köyünde yaşayanların yarısından fazlası oldum olası topraksız kaldı ve birçokları yarı-feodal sömürünün kurbanı oldu. *Padilla* yoldaş (yazılı konuşmasında), bu atom enerjisi ve uzayın fethi devrinde, köylülerin yüzyıllarca önceki gibi hâlâ pomeşçiklerin kölesi olduklarını, işlemek üzere bir parça toprak kiralayabilen köylülerin de bunu emek veya parayla ödediklerini söylemektedir.

Bu cümleden olarak, *Viana* yoldaş da şu verileri ortaya koydu: Kolumbiya köylülerinin yüzde 23,3'ü kiracı ve yarıcıdır. Bunların yarısından çoğu 3 hektardan küçük arazilerde çiftçilik yapmaktadır. Köylüye kira ile toprak vermekle pomeşçik hiçbir masrafa girmez, bundan yalnız gelir sağlar, yani ürünün yansını veya dörtte üçünü alır. Toprağı işlemeye ve ürün almada karşılaşılan bütün güçlükleri hep iki yakası bir araya gelmiyen kiracı çeker.

Panama'da topraksız köylüler ancak pomeşçiğin arazisinde çalışma karşılığında kendileri için bir parça toprak kiralayabilir; bununla beraber prekaristler sözleşmesiz, yarı-prekaristler ise sözleşmeli çalışırlar. (2) İşlenecek toprak kiralyan ve bunu ayniyat ile ödeyen yarıcılar da vardır. Böylece köy ekonomisi ürünün tutarının önemli bir kısmı diferansiyel (orantılı), mutlak ve tekerci rant biçiminde pomeşçiklerin ceplerine girer. Arjantin'de bu yüzde 25'tir, diğer birçok memleketteyse daha fazladır.

Sempozyuma katılanlar, Lenin'in, lâtifundistler tarafından çiftçilikte geri metodların ebedileştirilmek istendiği, bunların teknik ilerlemeyi köstekledikleri hakkındaki fikirlerinin ne kadar aktüel olduğuna işaret ettiler. Örneğin, 1969 yılı verilerine göre, Arjantin'de ekilebilir arazinin ancak yüzde 9'u işlenebiliyor. Tarım makineleri parkının da yarı gücü kullanılıyor. Zira lâtifundistler için, tarım işlerini makineleştirmektense, iş arayarak memlekette gezip duranları çok ucuza kiralamak elbette daha elverişlidir. *Viana* yoldaşın söylediğine göre, Kolumbiya köy ekonomisinde teknik düzey çok düşüktür. Köylülerin büyük çoğunluğu, çapa, kürek, bel ve hattâ sivriltilmiş sopa gibi gayet ilkel araçlarla çiftçilik yapmaktadır. Çiftçi ocaklarının ancak yüzde 3,6'sı teknik araç kullanmaktadır.

Fasetti yoldaş şunları söyledi: Toprak mülkiyetinin lâtifundistler elinde toplanması, yalnız ekonomik egemenlik gücü değil, politik egemenlik gücü de kazandırıyor. V. İ. Lenin'in dediği gibi, pomeşçiklerin eğemenliği aynı zamanda «dünya ölçüsünde politik üstyapı» anlamına geliyor. (3) Geçmişin bütün göze batan kalıntılarının korunması yalnız oligarşinin çıkarlarını yansıtan hükümetlerin işbaşında olduğu memleketlerde mümkündür. Köhne denecek kadar eski tarım-toprak ilişkileri sistemini işte bu gibi hükümetler tutmakta ve telkin etmektedir. Arjantin'de şimdiki rejim, büyük

(2) Prekarizm: Topraksız köylünün, emek veya ayniyatla ödemek üzere, işleyecek toprak kiralaması sistemi.

(3) V. İ. Lenin. Bütün eserleri. c. 16, s. 227.

pomeşçiklerin ve tekellerin iradesini yerine getirirken, köy emekçilerinin bazı özel kazanımlarını ortadan kaldırdı. Et ihracatını genişletmek maksadıyla, iç tüketim ihtiyaçları için hayvan kesimi yasaklandı. Toprak kirası arttı. Toprak alım-satım fiyatları alabildiğine yükseldi. Meselâ, Buenos Ayres kuzeyinde ve Santa-Fe ili güneylerinde 1970 yılında bir hektar toprağın 150–200 bin peso, ya kadar çıktığı görüldü. Şimdi ise, aynı kesimlerde bir hektar toprak 350–400 bin peso'dur.

Viana yoldaş şunları belirtti: Kolumbiya lâtifundistleri devletten cömert bir yardım görüyorlar. Mahalli yönetim organlarını da kontrolleri altında bulunduran pomeşçikler, örneğin, arazi vergisinin azaltılmasını bile sağlamışlardır. Öyle ki, bugün 2.500 hektar toprak sahibi bir pomeşçik, ortalama olarak, ancak 6 hektar arazi sahibi bir köylü kadar arazi vergisi ödemektedir.

Lâtin Amerika'da büyük toprak ağalarının sık sık cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturdıkları, hükümet kadrolarına girdikleri, başlıca bakanlıkların kilit noktalarını tuttukları da görülmekte, kıtada toplumun en gerici sınıfı olan lâtifundistler faşist asker polis rejimlerine dayanak olmaktadır.

Emperyalist sömürü

Lâtin Amerika memleketlerinde toprak düzeninin özellikleri oligarşinin egemenliğiyle bitmiyor. Vaktiyle pomeşçikler sınıfı Lâtin Amerika ülkelerinin kapılarını ilkönce İngiliz ve daha sonra da Kuzey Amerikan sermayesine ardına kadar açtılar. Bugün kıtanın ekonomisinde başlıca kilit noktaları ABD tekellerinin kontrolündedir. Tekelci sermayenin kıtada köy ekonomisi üzerindeki ölümcül etkisi, bir yandan tarımda belirli ihraç malı hammadde türleri ve tüketim maddeleri üretiminin sınırlandırılmasında, bir yandan da Lâtin Amerikadan ihraç edilen malların fiyatlarındaki farklar sonucunda elde edilen kazanç aktarımında kendini gösterdi. Bununla ilgili olarak Viana yoldaş şu verileri ortaya koydu. 1954 yılında 14 çuval Kolumbiya kahvesiyle bir cip satın alınabiliyordu, 15 yıl sonra 1969'da bunun için 43 çuval kahve gerekliydi. Kolumbiya sadece kahve fiyatının azaltılması yüzünden 1970 yılı ortalarından 1971 yılı sonlarına kadar 100 milyon dolar kaybetti.

Urenya Kiros yoldaş, eşitliğe dayanmayan mübadelenin, Lâtin Amerika köyünde emperyalist sömürü biçimlerinden biri olduğunu söyledi. ABD emperyalistleri Kosta Rika'da yarım milyon hektar dolayında verimli arazi, yani ülke topraklarının yüzde 10'unu benimsediler. Örneğin «United Fruit Company» bu ülkede yalnız meyva değil, şeker, margarin, bitkisel yağ üretiyor; ekmek fırınları, hayvancılık ve kümes hayvanları fermaları ve bazı demiryolu kesimleri de edinmiş bulunuyor. Memlekette dış ticarete bu kumpanya hükmediyor. Kazancını gizlemeye, vergi ödemekten de kaçın-

maya çalışan bu kumpanya, memlekette 20–30 yıl önce imzalanmış bulunan ve halen yürürlükteki anayasaya taban tabana zıt hükümler taşıyan anlaşmalar gereğince eylem gösteriyor.

Fasetti yoldaş, yabancı tekellerin Arjantin köy ekonomisine nasıl sokulduklarına dair örnekler verdi ve şunları belirtti: Yabancı tekeller Arjantin hükümetinin düşüncesizliğinden yararlanarak, ülkede milyonlarca hektar verimli araziye satın aldılar. Hammadde işleme ve köy ekonomisi makineleri yapımı alanlarında bu tekeller hüküm sürüyor, kendi işletmelerinin ürünlerini istedikleri fiyata satıyorlar. Amerikan tekelleri son on yıl içinde Mendosa'da iki milyon hektar toprak satın aldılar. «King Ranç» ve emsali gibi Kuzey Amerikan hayvancılık kumpanyaları da arazi edinmeye başladılar. Arjantin ulusal sanayii, köy ekonomisi makineleri yapımı olanağından hemen hemen yoksun durumdadır; bu artık «FIAT», «Massey Ferguson», «Deere» gibi firmaların imtiyazı olmuştur. Öyle ki, bu firmalar ulusal işletmelere çok az imkân vermektedirler.

Sempozyuma katılanlar, emperyalizmin kıtadaki egemenliğinin, köy ekonomisi ve diğer ulusal ekonomi kolları gelişmesi üzerinde, dolaylı (hammaddelerin işlenmesinde, ticaret ve maliye sisteminde) ve dolaysız (tekel tipi lâtifundiyalar biçiminde) olarak ölümcül bir etki yaptığını belirttiler. Köhnemiş tarımsal yapının korunmasında lâtifundistler kadar tekeller de yarar sağlıyorlar. Yerli oligarşiyle birlik ve bağışıklık, emperyalizme, stratejik önemi olan bütün kilit noktalarını elde tutma olanağı veriyor.

Problemi kapitalizm çözemez

Lâtin Amerikada köy ekonomisi üretim alanına kapitalist ilişkilerin girmeye başlaması çeşitli zamanlarda, Meksika'da 1920–30 yıllarında, kıtanın diğer ülkelerinin çoğunda da 1950 yılları başlarında olmuştur. Bu kıtanın köy ekonomisinde kapitalizmin gelişmesi, örneğin Asya ve Afrikadakinden daha ileri gitmiştir. Fakat, latifundizmin ve emperyalizmin egemenliği koşullarında bu kapitalist gelişme marazlı bir nitelik almakta ve çokça eski ve yarı – feodal ilişkilerin damgasını taşımaktadır.

Santana yoldaş şunları söyledi: Emperyalist tekeller insafsız bir sömürü biçimini dayatıp sürdürdüler. Kapitalist ilişkilerin baskısı latifundiyaları etkilemeye başladı. Bunların bir kısmı, Venezüellâ'da olduğu gibi, Prusya usulü gelişme yolunu tuttular. 1948 yılından 1968'e kadar, kapitalist sektör, pirinç, patates, pamuk, tütün, hayvancılık ve tavukçuluk gibi üretim kollarını kapsadı.

Fasetti yoldaş da, Arjantin'de, köy ekonomisindeki kapitalist gelişme sürecinin, her şeyden önce, ihraç malları üreten lâtifundiyaları etkilediğini belirtti.

Padilla yoldaş yazılı konuşmasında şöyle diyor: Bolivya'nın doğu bölge-

lerinde, özellikle Santa-Krus bölgesinde, şeker, dokuma sanayii hammadde-leri, pamuk, pirinç üreten, hayvan yetiştiren ve orman işletmeciliği yapan kapitalist tipi büyük köy ekonomisi işletmeleri ortaya çıkmış bulunuyor. Kapitalizmin gelişmesi bir yandan sınıfsal ayrılaşmanın derinleşmesine, büyük sayıda küçük toprak sahiplerinin belirmesine yol açıyor. Öyle ki, meselâ Koçabamba vâdisinde nice çiftçilerin bir hektardan da az topraklarda didindikleri görülüyor. Dağlık bölgelerde ve yaylalarda küçük mülk sahipleri gerçekte aynı (özdek) tarımcılık koşullarında yaşıyorlar. Bir yandan, resmi istatistikler sükûtla geçitirse de, topraksız ve yoksul köylülerin sayısı artıyor. Her yıl 10 bin gündelikçi iş aramak üzere Arjantin'e gidiyorlar.

Danzos Palomino yoldaş şunları belirtti: Meksika köyü de yoksullaşma süreci içindedir. Küçük mülk sahibi köylüler, gerekli makineleri edinecek, tohum ve gübre satınalabilecek durumda olmadıkları için yıkıma uğramakta, büyük lâtifundistler ve kapitalistler bunların parça-buçuk topraklarını da yutmaktadırlar.

1965 yılı verilerine göre, Brezilya köyünde 15 milyon aktif nüfusun 5,3 milyonu, yani yüzde 30 kadarı proleterlerden ve yarı-proleterlerden oluşuyordu. Bundan başka 3,8 milyon kişi de iki ayak üstü iki lokma peşinde göçebe hayatı sürüyordu. Venezüellâ'da proleterler ve yarı-proleterler aktif köylü nüfusun yüzde 70'i kadardır.

Lâtin Amerika köyünde kapitalist ilişkilerin gelişmesi köy ekonomisinde bir yükseliş sağlamıyor. Sempozyumda konuşanlardan çoğunun kanısınca, yerli pomeşçik-finans oligarşisi ve Kuzey Amerikan emperyalizmi egemen durumunu hâlâ daha korumaktadır. Bu da köy ekonomisinde verimliliği olumsuz yönde kesinlikle etkilemektedir. Resmi rakamlara göre, Arjantin'de köy ekonomisi üretimi 1937 yılına kıyasla 2 defa azalmıştır. Büyükbaş hayvan sayısı 1968–70 yıllarında 51 milyondan 48 milyona düşmüştür. Bu da doğal olarak, fiyatların yükselmesine, enflasyonun artmasına, ticaret ve ödeme dengesi açığının büyümesine yol açmıştır. Peru'da 1967'de alabildiğine şiddetlenen ekonomik bunalım sonucunda, 1960–70 döneminde brüt köy ekonomisi üretimi yıllık artışı sadece yüzde 1,5 olmuş, oysaki aynı dönemde nüfus yüzde 3,2 artış göstermiştir. Bundan başka, genel ulusal üretimde köy ekonomisi üretiminin payı 1950 yılında yüzde 22,1'den 1970 yılında yüzde 14,1'e inmiştir. Köyde işsizler sayısı yüzde 12,9 oranında artmıştır. Gıda maddeleri üretiminin azalması yüzünden bunların daha büyük ölçüde ithali yoluna gidilmiştir. Öyle ki, 1960 yılında et ithali için 1 milyon dolar ödeyen Peru, 1969'da aynı maksatla 23 milyon dolar ödemek zorunda kalmıştır. Venezüellâ ise 1970 yılında 250 milyon dolarlık gıda maddesi ithal ederek asgari ihtiyacını karşılayabilmiştir.

Ribeyro yoldaşın belirttiğine göre, Brezilyanın bazı kesimleri «süregen» açlık bölgesine girmektedir. Brezilya gibi yılda iki-üç defa ürün kaldırılabilen bir memlekette açlığın bu dereceye varması cidden düşündürücüdür.

Kapitalizm öncesi ilişkiler giderek sona ermekte ve bu yalnız halkın küçük bir zümresinin durumunu iyileştirmektedir. Muazzam bir köylü yığını yine eskisi gibi korkunç bir yoksulluk ve karanlık içinde yaşamaktadır. Ribeyro yoldaşın ileri sürdüğü verilere göre, Brezilya köylülerinin çoğu saz damlı kulübelerde barınmakta, her türlü sağlık koşullarından ve en ilkel tıbbi yardımdan yoksun olarak, türlü hastalıklarla pençelettikleri bir hayat sürdürmektedirler. Ülkede 1968 yılında 400 bin kişide verem, 130 bin kişide cüzam hastalığı teşhis edilmiştir. Her bin kişiye ancak 3,6 hasta yatağı düşmektedir. Doğan her 100 çocuğun 60'ı yaşını doldurmadan ölüp gitmektedir. Ortalama ömür köyde 40 yıl, memleket ölçüsünde 53 yıldır. Köy halkının yüzde 54,2'si okuma yazma bilmemektedir.

Tek sözle, sempozyumda konuşanların verdikleri bilgiden, kapitalist ilişkilerin gelişmesinin çoğu Lâtin Amerika ülkelerinde köhne tarımsal yapı-lışı kesinlikle etkilemediği anlaşıyor. Köy ekonomisindeki bunalımın gide-rek derinleşmesinin baş sorumluları pomeşçik-finans oligarşisi ile Kuzey Amerikan emperyalizmidir. Bunun için, Lâtin Amerikada devrimci sürecin belirli aşamasında bunalımdan çıkış yolu, sosyalist perspektifli, köklü demokratik, anti-emperyalist ve anti-oligarşik dönüşümlerin başlanmasıdır.

Toprak reformları evriminden devrime geçiş

Lâtin Amerika burjuvazisi sınıfsal egemenliğini güçlendirip sürdürmek istiyor, fakat bunu emperyalizme ve oligarşie karşı ihtiyatla hareket ederek yapmaya çalışıyor. Burjuvazinin toprak reformları sınırlıdır ve dar sınıfsal hedefler gözetir. Fakat yığınların devrimci hareketinin baskısı altında veya bazı memleketlerdeki ciddi politik değişimler sonucunda, bu reformlar nispeten daha radikal olabilir ve hattâ devrimsel bir içerik de kazanabilir. Peki, Lâtin Amerika burjuvazisinin toprak reformizminin neden ötürü perspektifi yoktur? Peru ve Panama'da yurtsever askersel hükümetler tarafından yapılan reformların özellikleri nelerdir? Şilide burjuva hükümetlerinin başlamış olduğu reform, Halk Birliği iktidarının kurulmasından sonra niçin devrimsel bir içerik kazanmıştır?

Toprak reformizmi çıkmazı

Danzos Palomino yoldaş şunları söyledi: Lâtin Amerikada burjuva toprak reformları tarihinin ilk sayfası, 1910-17 Meksika burjuva-demokratik devrimiyle başlar. Bu devrimin anti-feodal ve anti-emperyalist yönelimi, işçi-köylü hareketinin yükselişi ve bunu takiben Lasaro Kardinas hükümeti (1934-40) tarafından alınan ve yabancı sermayenin mevzilerini zayıflatan terd birler dolayısıyla, reform daha radikal bir karakter kazandı. Devlet, köylülere dağıtılan toprağı pomeşçiklerden ve kısmen de yabancı tekel-lerden satın alıyordu.

Fakat köylü halkın büyük çoğunluğunun durumu ağır olmakta devam etti. Bugün yarım milyon köylü ailesinin bir karış bile toprağı yoktur, yarım milyon aile de bir hektardan daha az arazide çiftçilikle geçimini sağlamaya çalışmaktadır. Daha sonra toprak kanunlarına yapılan eklerle, hep büyük toprak sahiplerinin, çiftliklerin durumunu kurtarma amacı güdülmüştür. Netekim latifundiyaların parçalara bölünmesi yasak edilmiştir. Fakat 1.000 hektar araziye sahip oldukları halde, resmi işlemlerde yalnız 100 hektarlık tapu gösteren pomeşçikler, mülklerini örneğin on parçaya bölerek akrabalarının üzerine geçirtmekte, böylece bütün toprağı elleri altında bulundurmaya devam etmektedirler.

Padilla yoldaş Bolıvya'daki toprak reformunu şöyle anlatıyor: Bolıvya'da toprak reformu 1952 burjuva devriminin bir parçasıdır. Bu devrim iki temel aşamadan geçilerek gerçekleştirildi. Birinci aşama bir yıldan biraz fazla sürdü ve bu aşamada köylüler toprak reformunu gerçekleştirmeyi amaçlıyan yığın hareketini proletaryanın yönetiminde bir hayli geliştirdiler. Fakat bu yoldaki başarılar, tecrübeli ve çelikleşmiş bir işçi sınıfı partisinin yokluğu yüzünden, emekçilerin dönüşümleri daha ileri götürmelerine elvermedi. Devrimin ikinci aşamasında hareketin yönetimi burjuvazinin eline geçti ve burjuvazi yığınların devrimci coşkusunu etkisiz kılmak için elinden geleni yaptı.

Bolıvya halkı latifundizmin doğurduğu birçok yarı-feodal kalıntıları silip süpürdü. Meksika'da olduğu gibi Bolıvya'da da burjuvazi bu hususta yığınları destekledi. Fakat pomeşçiklerin bir sınıf olarak ortadan kaldırılmasına kadar gitmedi. Latifundizm sisteminin ortadan kaldırıldığı yolundaki biçimsel deklârasyonlara rağmen, Bolıvya pomeşçikleri, bu hayli karışık toprak kanunları çerçevesinde toprak mülkiyetlerini bütünüyle veya kısmen korumaya muvaffak olmaktadır.

Meksika burjuvazisi gibi Bolıvya burjuvazisi de «ulaşımlar»ının gerekçeli ve yorumlu reklâmına meraklıdır. Meksika'da bir «aralıksız Meksika devrimi» teorisi bile ortaya atılmış, bu devrim çerçevesi içinde hükümetlerin 1910–17 devriminin başarılarını daha ileri götürdükleri ve devrim ideallerini de barış yoluyla gerçekleştirdikleri iddialarına ağırlık verilmiştir. Meksika ve Bolıvya'daki reformlar, radikal görünüşlerine rağmen, sonuna kadar götürülmemiş, emekçilerin karşı karşıya bulundukları sosyal-ekonomik problemlerin çözümünü sağlayamamıştır. Burjuvaziye, yığınların Meksika ve Bolıvya devrimlerine katılmasından yararlanarak kendi hedefine ulaşmış, yani köy ortamında kök salmaya başlamıştır. Şu da var ki, bu tür reformların, burjuvaziye, köy emekçilerinin devrimci potansiyelini geçici olarak azaltma, köylüleri işçi sınıfından tecrit etme olanağını verdiği de bir gerçektir. Bolıvya örneği de bunu göstermektedir.

Venezüellâ'da, Kolumbiya'da, Kosta Rika'da ve diğer bazı ülkelerdeki burjuva toprak reformları, devrimci hareketi köylülerin kişiliğinde yığınsal sosyal temelden yoksun etmek amacını güdüyordu. Bu reformlara Küba

devriminin üstün gelmesinden sonra başladı. 1961 yılında yapılan Punta-del-Este Konferansı'nda, emperyalizm, Küba örneğinin tekrarlanmasıyla kaçınmak maksadıyla bazı sınırlı dönüşümler yapılmasını tasvip etti. Ve artık Venezüellâ ve Kolumbiya toprak reformu ulusal kurumları, Kosta Rika topraklarının iskânı kurumu, Panama'da toprak reformu komisyonu vb. gibi reformist tipten birçok kurum ortaya çıktı. Bu kuruluşlar, boş arazilerin iskânını, buralara yerleştirilecek olanlara teknik ve mali yardımda bulunulmasını öngören programlar hazırlanmasına aktif olarak katıldılar. Nüfus, arazi ve su kaynakları sayımı yapıldı.

Santana yoldaş şunları belirtti: Örneğin Venezüellâ'da kabul edilen toprak kanunları gereğince, köylülere yalnız devlet toprağı dağıtılıyordu. Ancak olağanüstü hallerde lâtifundistlerin bir kısım toprağının kamulaştırılması öngörülüyordu. Netekim, bazı büyük pomeşçiklerin, köylüler tarafından artık el konulmuş bulunan, bir kısım toprakları istimlak edildi. Bu memlekette toprak reformu ulusal kurumu toplam olarak 2 milyon hektar kadar toprağı eli altına aldı. Bunun 400 bin hektarının işlenmeye hiç de elverişli olmayan çorak arazi olduğu görüldü. Oysa bu topraklar alabildiğine yüksek fiyatla lâtifundistlerden satın alınmıştı. Üstelik pomeşçikler, kıraç toprakları satmaktan elde ettikleri parayla, devletten, sürüm pazarlarına yakın kesimlerdeki birçok verimli araziye satın alıyor, kendi lâtifundistlerine büyük sermaye yatırımları yapıyorlardı.

Viana yoldaş şöyle dedi: Kolumbiya'da toprak reformu kurumu kanun gereğince büyük mülk sahiplerinin işlemedikleri boş araziye satın alabilir ve topraksızlara dağıtabilir. Fakat bu, yapılması için iki yıldan fazla uğraşma gerektiren, birçok formalite ve koşullara bağlıdır. Bu arada lâtifundist de sözkonusu boş araziye işleme olanağı bulmaktadır. Bir de, pomeşçiğin, işletemediği arazinin kamulaştırılmasında menfaat gördüğü, zira devletten bazı değersiz topraklar için ederinden fazla para kopardığı haller vardır. Kolumbiya'da toprak reformu kurumunun on yıllık uygulama çalışmalarının sonuçlarını şöylece özetliyebilirim: Memlekette 6 bin küsur köylü ailesi toplam olarak 114 bin hektar toprak edinmiş, 70 bin çiftçi de (toprakları toplamı 2,3 milyon hektar) çoktan el koyup benimsemiş oldukları topraklar için tapu almışlardır.

Urenya Kiros yoldaş şunları anlattı: Devlet katlarındaki yolsuzluk ve beceriksizlikler, pomeşçik oligarşisinin ve yabancı tekellerin direnişi, toprak reformunun sonuçlarını sıfıra indiriyor. Kosta Rika'da toprak iskânı kurumu, politik bakımdan, burjuva pomeşçik devletinin elinde, köydeki sosyal çatışmaları bastırmaya yarar bir itfaiye ekibi rolü oynamaktadır. Devletin en önemli kilit noktalarında ve aynı zamanda iskân kurumunda kendi adamları olan lâtifundistler, her çatışmada iktidar tarafından desteklenmektedirler.

Santana yoldaş dedi ki: Venezüellâ'da sözümona demokratik hareketi meydana getiren geleneksel burjuva partileri – Accion Democrática ve

COPEI – nin en büyük sahteciliğini toprak reformu sonuçlarında görmek mümkündür. Çoğu Lâtin Amerika ülkeleri burjuva hükümetlerinin eylemi de haklı olarak aynı biçimde nitelenebilir. Bunların gerçekleştirdikleri dönüşümlerin en belirgin ayırım çizgisi, büyük toprak mülkiyetinin temellerine dokunmadıktan başka, bu mülkiyetin üstelik daha da yoğunlaşmasını, büyük toprak sahiplerinin daha da palazlanmalarını sağlamıştır. Bununla ilgili olarak Lenin'in, burjuvazinin daima «sözkonusu dönüşümlerde köleliğin 'saygı değer' kurumlarına karşı elden geldiğince dikkatli davranılmak üzere, devrim yolundan değil, reformlar yolundan» (1) yürümeye çabaladığı hakkındaki sözlerini hatırlatmak yerinde olur. Meksika ve Bolivya'daki uygulamanın bir özelliği olarak, burjuvazi, devrime katılmış olan yığınların baskısı altında, reformda daha köklü uygulamalara yanaşmak zorunda kalmış olsa da, bu «daha köklü»lük nispidir ve hayli su kaldırır.

Panama'da değişiklikler

Panama'daki durumu *Garsia* yoldaş şöyle anlattı: Memleketimizde toprak reformu 1962 yılında kararlaştırılmış olsa da, şimdiki hükümet işbaşına gelmeden pratik olarak gerçekleştirilmiyordu. Yurtsever görüşlü askerî yöneticiler «prekarizm» denilen toprak kiralama sistemine son verdiler. Bunun yanı sıra, daha çok «prekarist» (kiracı) köylülerden oluşan *asentamientos*'lar (konum yerleri) örgütlenmesine başlandı. Devlet müsadere, istimlak veya değişme yoluyla toprak elde ediyor ve bunları örgütlenen konum merkezlerine yerleştirilen köylülere dağıtıyordu. Bütün bunlar, böyle toplum yararına aksiyonları öngören anayasa gereğince yapıldı.

Panama'da halen 127 *asentamientos* örgütü var. Panama köyünün en yoksul emekçilerinin yüzde 5'i buralara yerleştirilmiştir. Hükümet 1969 yılından beri 10 bin kadar köylü ailesinin durumunu iyileştirmiş, bunlar için – 154 bin hektar Kuzey Amerikalı mülk sahiplerinden olmak üzere – 250 bin hektar toprak istimlak edilmiştir.

Asentamientos'lar, başlangıçta, eski prekaristlerin belirli bir süre toprağı beraberce işliyecekleri ve uzmanların yardımıyla gerekli teknik bilgileri edinecekleri ve ilk öğrenimden geçecekleri birlikler olarak düşünülmüştü. Bu belirli süre geçtikten sonra, toprak, artık çiftçiliği öğrenmiş olan çocuklara dağıtılacaktı. Deneme, kolektif emekle, imeceyle çiftçiliği öngörmüyordu. Fakat zamanla kolektif çalışmaya dayanan işletme fikri üstün geldi. Şimdi 70 *asentamientos*'ta toprak kolektif olarak işleniyor, gelir de emeğe göre bölüşülüyor. Başka yerlerden göçüp buralara yerleştirilmiş olanlara kredi veriliyor, teknik yardım yapılıyor. Bunların işledikleri topraklar devlete aittir ve kendilerine geçici olarak kullanmaları için verilmiştir.

(1) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 11, s. 38.

Asentamientos'ların kooperatif yolundaki gelişmesinin toprak sorununun çözümüne doğru sadece ilk adım olduğunu belirten Garsia yoldaş, karşılaşılan çeşitli güçlüklerden de söz etti. Bu cümleden olarak, hükümeti ve toprak reformu komisyonunu oluşturan kadronun türdeş olmayışı, dönüşümlerin uygulama temposunu ve özlüğünü de etkilemektedir. Gericiler, asentamientos'ların sayıca artmasını önlemeye, bunlara yapılan devlet yardımlarını azaltmaya çalışıyorlar. Maksatları, küçük ve orta köylülere küçük mülkiyetçilik duyguları aşılmasına yardım etmek ve bunları büyük burjuvazinin sosyal dayanağı haline getirmektir.

Tek sözle, Panama hükümetinin toprak-tarım politikasına böyle kısaca bir bakış bile, toprak reformunu kökleştirme olanaklarının belirlemekte olduğu gibi bir sonuç çıkarmaya imkân vermektedir. Bütün sorun, bu olanakların ne kadar ustalıkla kullanılacağındadır.

Evrin veya devrim

Abarka, Krus Vilçes ve Martines yoldaşlar özetle şunları söylediler: Peru'da başka bir durum ortaya çıktı. 1969 Haziranında, toprak reformunu öngören demokratik kanunun yürürlüğe girmesi, memlekette askersel hükümetin işbaşına gelmesiyle başlayan olayların yasal bir sonucudur. Petrol konusunda sağlam bir anti-emperyalist tutumları olan Peru askeri yöneticileri, tekellerin ve oligarşinin şantajlarına pabuç bırakmadılar. Hattâ daha ileri gittiler ve köy ekonomisinin yapısında köklü değişimlere yol açabilecek ilk tedbirleri bile belirlediler. Artık yalnız daha âdil bir toprak dağılımı değil, her şeyden önce dört yüzyıldan beri köyde hüküm sürmekte olan feodal toprak-tarım ilişkilerine son verilmesi de sözkonusuydu. Hükümetin anti-emperyalist politikası böylece anti-oligarşik bir içerik kazanıyordu.

Peru'da üç yıl içinde 110 bin köylü ailesine 3,3 milyon hektar toprak dağıtıldı. Lâtifundiyalar ya iyice sınırlandırıldı, ya da tamamen ortadan kaldırıldı. Pomeşçiklerin bütün hayvanları alındı. Devlet-tarım-sanayi komplekslerini ⁽⁵⁾ millileştirdi, ve bu tedbir köy ekonomisinde oligarşinin ve emperyalizmin durumunu temelinden sarstı. Sömürünün ve topraktan yararlanmanın bütün feodal ve yarı-feodal biçimleri kanunla yasaklandı. Yeni ve öncelikle kolektif mülkiyet biçimleri ortaya çıktı. Kanun, toprak edinme hakkına ancak onüç işleyenin sahip olabileceği prensipini temel olarak benimsedi. Memleketin bütün su kaynakları ve tesislerinin millileştirilmesi ve sulama tesislerini toplum yararına kullanma rejimine geçilmesi, toprak reformunu gerçekleştirme yolunda önemli bir adım oldu.

1971-75 yılları ulusal gelişme plânı gereğince, beşyıllığın sonunda top-

(5) Örneğin, şeker kamışı ekimi ile şeker üretimi fabrikasını vb. bağdaştıran işletmelere tarım-sanayi kompleksleri adı verilmektedir. 1969'da bunlar öncelikle yabancı sermayenin elindeydi. Not. Red.

rak reformunun tamamlanması öngörülüyor. Böylece, lâtifundiya mülkiyeti olan 12 milyon hektar dolayında arazi 400 bin köylü ailesine dağıtılmış olacaktır. Peru'da 1,2 milyon topraksız köylü ailesi bulunduğu gözönüne alınırsa, reform bunların ancak yüzde 33'üne toprak sağlayacak demektir. Üstelik, bu dağıtımda plânın öngördüğü vâdeler gözetilmemektedir.

Bundan ötürü, Peru komünistleri, toprak reformunun daha süratli ve köklü biçimde uygulanmasına büyük bir önem veriyorlar. Kanun, toprak mülkiyeti ölçülerini daha çok sınırlamalıdır. Şimdi meselâ otlak ve mera mülkiyeti tavanının 5 bin hektar, dağlık bölgelerdeyse 20 bin hektar olabileceği öngörülmektedir. Ülkede tarıma elverişli toprakların ne kadar kıt olduğu gözönüne alınırsa, bu kadar otlak ve mera mülkiyetinin ne büyük bir israf olduğu kendiliğinden anlaşılır.

Memlekette toprak yetersizliği ve buna bağlı olarak da bütün tarımsal işgücünün istihdam edilemeyişi, kooperatifçiliği geliştirmek suretiyle bir dereceye kadar telâfi edilebilir. Bu, halkın büyük yığınlarının köy ekonomisi üretimi alanına celbedilmesine imkân verecektir. Köy ekonomisi hammaddeğini işlemek üzere kurulması gereken sanayi işletmeleri her halde işsizlerin çoğunu emebilecektir. Kısacası, partimiz için, toprak reformunun gerçekleştirilmesi şiarının özü ve anlamı, kooperatif hareketinin genişletilmesi ve köy ekonomisinin endüstrileştirilmesidir.

Peru köyünde gerçekleşmekte olan değişimler sosyalist dönüşüm aşaması sayılamaz. Bundan ötürü bazıları bu değişimlerin devrimsel olmadığı kanısındadır. Gerçi, toprak reformunun, feodalizm kalıntılarını yoketmekle, aynı zamanda kapitalist ilişkilerin gelişmesini teşvik ettiği inkâr edilemez. Fakat kanunun, kapitalist mülkiyetini ve sömürüsünü sınırlayan bir dizi hükümler getirdiğini de görmek gerekir. Bunun için Komünist Partisi, toprak reformunun öngördüğü sınırlamaların hakkını vermeye çalışmakta ve bunları ilerici, anti-feodal, anti-emperyalist ve anti-oligarşik hükümler saymaktadır. Öngörülen planların gerçekleştirilmesi, reformun zayıflıklarının giderilmesi ve devrimci içeriğinin güçlendirilmesi ancak şehir ve köy emekçilerinin mücadelesi sayesinde sağlanabilir.

Burjuva karakterli kanunlar, devrimci karakterli dönüşümler

Luis Robles yoldaş konuşmasında özetle şunları söyledi: Şili'de toprak ve tarımla ilgili dönüşümler kanun çerçevesinde gerçekleştiriliyor. Halk Birliği Blok'unun uyguladığı reform, bir dereceye kadar, hristiyan-demokrat Eduardo Frey hükümetinin girişimlerinin devamıdır. Fakat kanun daha önceleri uygulanmıyordu. Şimdiyse yeniden hayata geçiriliyor.

Emperyalizm, vaktiyle, birçok memlekette olduğu gibi, Şilide de «ilerleme birliği»nin yardımıyla evrimi geriletmeye çalışıyordu. Daha 1963 yılında, yani Alesandri hükümeti zamanında, devlete, «yüzüstü bırakılan»

veya «kötü işlenen» araziye 15 yıl süreli bir ödemeye istimlâk etme yetkisi tanıdı. Bunun yanı sıra, pomeşçikleri ihtiyaç fazlası topraklarını devlete satmaya veya küçük parçalara bölmeye yöneltmeyi amaçlayan bir toprak reformu kanunu çıkarılmıştı. Fakat Alesandri hükümeti bu kanundan doğan istimlâk ve kamulaştırma hakkını hiçbir zaman kullanmadı. Kullandığını kabul etsek bile, bazı hesaplara göre, lâtifundistlerden toprak satın alıp köylülere dağıtmak suretiyle ihtiyacın giderilebilmesi için en az yüz yıl gerekliydi.

Memlekette köylü yığınlarının hoşnutsuzluğu giderek arttığı için, Frey hükümeti, 1967'de, toprak mülkiyetinin istimlâki ve kamulaştırılması olanaklarını genişleten, bu mülkiyette tavan ölçülerini belirleyen ve toprak dağıtmada en yoksul köylülere öncelik tanıyan bir kanun çıkarmak zorunda kaldı. Yığınların baskısı altında kabul edilen bu yeni kanun, köy ekonomisinin gelişmesi için belirli perspektifler açıyordu. Fakat kanunda, lâtifundistlere ve diğer toprak reformu düşmanlarına uygulamayı sabote etme olanakları veren açık kapılar da vardı. Bu yüzden, 1965'ten 1970'e kadar, reform kanunlarının öngördüğü üzere 100 bin köylü ailesine değil, ancak 21 bin aileye toprak verilebildi. Gerek Alesandri, gerekse Frey, lâtifundiyaları ortadan kaldırmayı akıllarından geçirmiyerek, sadece köyde bir zengin köylüler tabakası yaratmaya, kapitalist ilişkilerin gelişmesine yardım etmeye ve rejimlerin sosyal tabanını genişletmeye çabaladılar.

1970 seçimönu kampanyasında, Halk Birliği, bloka dahil bütün partiler ve hareketlerce onaylanan bir toprak programı ileri sürdü. Bu programda, köy ekonomisi alanındaki reformun, kapitalist ekonomiyi halk ekonomisine dönüştürme dâvasının bir parçası olduğu belirtiliyordu. Bu yalnız bütün lâtifundiyaların istimlâk edilmesi, toprakların muhtaç köylülere dağıtılması, onlara teknik yardım yapılması ve krediler açılması anlamına değil, aynı zamanda endüstriyel temel üzerinde mal üretimi sisteminin yaratılması anlamına geliyordu.

Halk Birliği, seçimleri kazandıktan sonra, yukarıda belirtildiği üzere anayasa normlarına ve kanun hükümlerine tıpatıp uygun hareket ederek, toprak reformu kanununu kesinlikle uygulamaya girişti. Yüzüstü bırakılan veya kötü işlenen arazinin, sulanan ve diğer işlenir topraklardan 80 bin hektarı ve emek anlaşmazlıklarının düğümlendiği çiftliklerin derhal istimlâk edilerek kamulaştırılmasına girişildi.

Şili tecrübesi, şu veya bu olumlu hükümleri içeren bir kanunun kabul edilmesi ile, bunun hayata geçirilmesinin apayrı şeyler olduğunu gösterdi. Halk Birliği hükümeti sayısız güçlüklerle boğuştu ve boğuşuyor. Halk güçlerinin seçim zaferinden sonraki ilk aylarda, pomeşçikler, 280 bin kadar büyükbaş hayvanı Arjantine aktardılar. Halk hükümeti, sabotajlar, makine yetersizliği, Amerikan tekellerinin kredi açmayı ve kimyasal gübre vermeyi reddetmesi gibi büyük güçlüklerle karşılaştı.

Bütün bu güçlülere rağmen, Salvador Allende hükümeti büyük başarı-lara ulaştı. Luis Robles yoldaş bu başarıları şu rakamlarla belirtti: 1970 Kasımından 1972 Mayısına kadar, yani 18 ay içinde, 5 milyon hektar kadar arazi istimlak edilerek köylülere dağıtıldı; büyük toprak sahipleri, bütün tarım üretiminin % 60'ını veren 1.250 bin hektar sulak arazinin 835 bin hektarından yoksun edildiler. Devlet et ticaretini kontrol altına aldı; diğer köy ekonomisi ürünleri alımı için örgütler meydana getirdi ve bu alandan spekülâtör aracılığı sürüp çıkardı. Bugün memlekette banka-ların % 90'ını kontrolü altında bulunduran devlet, gerek toprak reformu bölgelerinde, gerekse reformun henüz kapsamadığı bölgelerde her zaman-kindin daha fazla sayıda küçük ve orta üreticilere kredi açmaktadır. Dev-let, 6 bini sosyalist ülkelerden olmak üzere, dışarıdan 10 bin traktör (takı-lır mekanizmalarıyla) getirmek üzere anlaşmalar bağlamıştır. Evvelce % 2,5 olan köy ekonomisi üretimi yıllık artışı, şimdi % 5,8'e çıkarılmış bulun-maktadır.

Bugün şehirli ve köylü geniş yığınların bir hayli artmış olan satınalma gücü, üretimin, öncelikle gıda maddeleri üretiminin daha yüksek bir dü-zeye çıkarılmasını gerektiriyor. Bunun için Şili'de birinci derecede önem taşıyan gerçek bir üretim savaşı gelişmektedir. Bugün durmadan çalışmak, daha çok ve daha kaliteli üretim sağlamak, Şili komünistleri için gerçek devrimcilik anlamına gelmektedir.

Luis Robles sonuç olarak şunları söyledi: Şili halkı politik iktidarı bütü-nüyle elde edebilseydi, bugün çok daha büyük ve önemli başarılarla ulaş-a-bilirdi. Şu var ki, halk hükümeti işbaşına geldiğinden beri, vaktiyle bur-juva iktidarı zamanında başlanmış olan reformun gerçekleştirildiği söylene-mese bile, bunun yeni ve devrimci bir içerik kazandığı şüphe götürmez.

Sepozyuma katılanların bütün konuşmalarında şu fikir önemle belirtili-yordu: Burjuvazi bazı dönüşümler yapmaya başlayabilir, fakat bunları geniş yığınlar yararına sonuna kadar vardırabilecek kabiliyette değildir. O kendi amaçlarına eriştikten sonra, emperyalizm ve oligarşiyle uzlaş-malara girer. Bundan ötürü, burjuva reformlarının sınırlılığı açığa vurul-malıdır. Bu yapılırken de, toplumsal hayat demokratize edilmeden, geniş yığınların köklü dönüşümlere katılmalarına imkân verilmeden, hiçbir köklü değişimin sağlanamayacağı ve toprak sorununun gerçek çözümünün top-lumun temelli biçimde değiştirilmesinde olduğu önemle belirtilmelidir. Lâtin Amerikanın bugünkü koşullarında toprak reformuna radikal bir nitelik kazandırmak, ancak buna uygun devrimsel bir durumun ortaya çıkması, yani anti-emperyalist ve anti-oligarşik bir hükümetin işbaşına gelmesi, bu hükümetin halk yararına çalışması ve yığın hareketine dayan-ması halinde mümkün olabilir. Kıtadaki kardeş partilerin program dokü-manlarında belirtildiği üzere, bu amaca varmanın başlıca koşulu, işçi-köylü birlik ve ittifakının güçlendirilmesi, bütün ilerici güçlerin geniş bir ulusal kurtuluş cephesinde sınıksız birleştirilmesidir.

Komünistler ve köylüler

Komünist ve işçi partileri kendi strateji ve taktiklerini, organik bir parçası da köylü hareketi olan devrimci sürecin genel yasallıklarının ve ulusal özelliklerinin tahlili temeline dayanarak işlemektedirler. Komünistlerin Lâtin Amerika köyündeki bugünkü eyleminin özelliği nedir? Onlar uygulamaya çalıştıkları geniş cephe politikasında köylülere nasıl bir yer ve önem vermektedirler? Komünist partilerinin ideolojik çalışmaları hangi yönde gelişmektedir?

Mücadelenin atılım gücü

Sempozyuma katılanlar, son zamanlarda köylü hareketinde nitel değişimler olduğunu belirttiler. Fakat Lâtin Amerika köyünde sınıf mücadelesinin gerilim derecesi, sosyal-ekonomik ve politik koşullara bağlı olarak değişmektedir.

Ribeyro yoldaş, gönderdiği yazılı konuşmasında şunları belirtiyor: Brezilya'da köylülerin devrimci savaşa aktif olarak katılmaları süreci, 1964 yılındaki hükümet darbesiyle kesintiye uğradı. İktidara gelen dittacılar, köylü örgütlerine ve tarım işçileri sendikalarına ağır bir darbe indirdiler, tecrübeli parti kadrolarından birçoğunu yokettiler. Fakat diktatura, köy emekçileri hareketini tamamen ezebilmiş değildir. Köy emekçileri gayet ağır ve karmaşık duruma rağmen, terör rejimine ve onun toprak-tarım politikasına karşı mücadeleye devam ediyorlar. Şimdiki koşullarda her ekonomik aksiyona politik çizgiler karışıyor.

Ribeyro yoldaş devam ediyor: Diktaturaya karşı savaşan güçlerin sağlamlaşması süreci elbette pürüzsüz ve engelsiz geçmiyor. Bu sürecin hemen sonuç vermesi beklenemez. Fakat biz bugün yine de köylü hareketinde göze çarpar bir canlılık, tarım işçileri sendikaları sayısında hissedilir bir artış tespit edebiliyoruz. Gerçi köy proletaryası henüz çok parçalanmış ve dağınık durumdadır, amma bugün köy ortamında bir milyon işçiyi kapsayan 1.500 sendikanın dahil bulunduğu 18 federasyonun varoluşu sevindirici bir gerçektir. Bu gerçek, köy ortamında çizgileri belirginleşen değişimler olduğuna, bu ortamda partinin gayet sabırlı ve bazan dikkati de çekmiyen çalışmalarının artık sonuç vermeye başladığına tanıklık etmektedir. Şu da var ki, Brezilya komünistleri en gaddar baskılar ve çok çetin gizlilik koşulları altında çalışmaktadırlar. Bu durum, partinin, bütün güçlerini alabildiğine gerilimle seferber etmesini, gayet soğukkanlı davranmasını ve bütün mücadele biçimlerinden ustalıkla yararlanmasını gerektirmektedir.

Padilla yoldaş da yazılı konuşmasında şunları belirtiyor: Brezilyada

köylülerin devrimci aktifliğini kuvvete başvurarak zayıflatmaya muvaffak olan burjuvazi, Bolivya'da aynı işi daha ziyade politik kurnazlıklarla başardı. Her şeyden önce, nispeten radikal bir toprak reformuyla, sosyal demagojiyle ve özel mülkiyet duygularını okşamaya önem vererek, köylüleri işçilerden ayırmaya çalıştı. Tores'in yurtsever karakterli diyebileceğimiz hükümeti zamanında, köylülerin bilincinde bir dönüm belirir gibi oldu, proletarya ile yakınlaşma koşulları ortaya çıktı. Ama geçen yıl yapılan gerici darbe bu sürecin de yolunu kesti.

Padilla yoldaş şöyle devam ediyor: Bizim köydeki çalışmamız da aynen Brezilya'daki özelliği taşıyor. Bizce, ekonomik problemlerin, köyde sosyal ayrılaşmanın giderek daha keskin ve karmaşık bir hal alması, mevcut durumun değişmesine objektif olarak yardım etmektedir. Komünistlerin ödevi, V. İ. Lenin'in dediği gibi «hangi düzeyde olduklarına bakmaksızın, emekçi yığınlarında kendiliğinden harekete geçmek ve örgütlenmek üzere bir devrimci aktiflik uyandırmak»tır. ⁽⁶⁾

Urenya Kiros yoldaş dedi ki: Köylülerin yeteri kadar aktif olmayışları, onların çeşitli baskılar karşısındaki yılgınlık ve bezginliklerinden, geri kalmışlıklarından ve zayıf örgütlü oluşlarından ileri geliyor. Kosta Rika yönetici çevreleri, gayet iyi bildikleri bu durumdan ustaca yararlanarak, köylülere, ihtiyaçlarının kanun yoluyla giderilebileceği fikrini telkin etmeye çalışıyorlar. Fakat burjuva partilerinin köydeki yoksulluk ve geri kalmışlığa çare bulmaktan âciz oluşları ve aynı zamanda iktidarın yolsuzlukları ve zorbalıkları, köylülerin görüş ve tutumunda değişiklikler meydana getiriyor. Kosta Rika komünistleri, bu değişiklikleri, bu uyanışı gözden kaçırmıyorlar. Parti, köydeki çalışmaları iyileştirmek üzere, köy sorunları komisyonunu yeniden örgütledi. Köyde bir «Kosta Rika Tarım İşçileri ve Köylüleri Birleşik Ulusal Federasyonu» meydana getirildi. Bu federasyon, köy halkının menfaatlerini savunmakta, emekçileri gerçek bir toprak reformu uğrunda mücadeleye seferber etmektedir.

Urenya Kiros şöyle devam etti: Komünistler kooperatif hareketinin gelişmesine de büyük bir ilgi gösteriyorlar. Zira kooperatif yalnız birleşme biçimi olarak kalmıyor, aynı zamanda yığınların eğitimine ortam oluyor. Bizim köydeki çalışmalarımızın sonuçlarından biri de, köylü hareketinin canlanmış olmasıdır. Toprak işgalleri, Kuzey Amerikan Kumpanyalarının eli altında bulunan ve işletilmiyen araziye köylülerin girmeleri olayları sıklaştı. Köyde komünistlerin itibarı daha da arttı. Köylüler ve tarım işçileri artık bizlere daha sık başvurarak, belirli sorunlarda öğüt ve tavsiye istemekte, aralarından en iyileri partimizin saflarına katılmaktadırlar. Bugün partimizin üye kadrosunun % 50'si şehir proletaryası ile birlikte köy proletaryasından oluşmaktadır.

Meksika köylü hareketi hakkında Danzos Palomino yoldaş şu bilgiyi

(6) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 39, s. 330.

verdi: Meksika'da köylü hareketi şimdi nispeten yüksek bir düzeydedir. Fakat burjuva reformizminin bir kısım köylü ahali arasında hâlâ epeyce güçlü olan etkisi, bu hareketin daha ileri doğru gelişmesine engel oluyor. Burjuvazi, köy ekonomisinin gelişmesi için sosyal barışa ihtiyaç olduğunu iddia ederek, köylüleri kendi hayati menfaatleri için mücadele etmekten alakomaya çalışıyor. Ama aynı burjuvazi, ilerici köylü birliklerine ve bunların önderlerine karşı baskılara girişmekte hiç tereddüt etmiyor. Partimizin köylüler arasında büyük bir itibarı vardır Komünistler, mâhut toprak reformuyla problemlerinin çözülmediğini köylülerin anlamalarına yardım ediyorlar. Bugün Meksika komünistlerinin en önemli ödevi, bağımsız bir Birleşik Köylü Sendikaları Birliği meydana getirmektir. Böyle bir merkezi örgüt, köy emekçilerinin eylemlerini ahenkleştirebilir, genişletebilir ve bu eylemlere devrimci bir karakter kazandırabilir.

Arjantin'deki köylü hareketinin durumunu Fasetti yoldaş şöyle anlattı: Arjantin'de köylü hareketi, dikta rejimine karşı bütün halkın yürüttüğü yığınsal mücadelenin giderek güçlenmesi koşulları içinde geliyor. Gerici kanunlara rağmen, köylüler yeni yeni istekler ileri sürüyorlar. Köylü hareketi, pomeşçik topraklarının işgal edilmesi, grevler, gösteriler, protesto yürüyüşleri, köy emekçileri konferansları gibi çeşitli mücadele biçimlerinde kendini gösteriyor. Rio-Negro'da 200 bin kişinin katıldığı toplak (meydan toplantısı) bir grev mücadelesine dönüştü. Bütün yollar tutuldu. Hükümet emekçilerin üzerine askeri birlikler gönderdi. Grevcilerle askerler arasında kardeşleşmeler oldu. Memlekette «Köylü Kordovası» (?) adıyla anılan bu yığın hareketi nihayet merkezden ilâveten gönderilen tanklarla bastırıldı.

Arjantin köylülerinin pomeşçiklere ve tekellere karşı yürüttükleri mücadeleye tarım işçileri aktif olarak katılıyorlar. Sendikalar çerçevesinde pek azı örgütlü olmakla beraber, bu işçiler birçok başarılar elde ettiler. Örneğin, köy ortamında iş ücretlerinin her yıl gözden geçirilmesini öngören bir ücretli emek kanununun kabul edilmesinde etkili olabildiler. Köy emekçilerini, tarım üretimiyle dolaylı veya dolaysız biçimde ilişkisi olan şehirli tabakalar da aktif olarak destekliyorlar. Bu da köylü hareketinin diyaazonunu bir hayli genişletiyor.

Fasetti yoldaş şöyle devam etti: Bu koşullar altında, Komünist Partisi, emekçi köylülerin, köklü dönüşümler uğrunda mücadeleye seferber edilmesi sorunu üzerinde büyük bir dikkatle duruyor. Komünistler, 60 bin küçük ve orta köylüyü birleştiren Arjantin Tarım Ürünleri Üreticileri Birliği'nin eylemine, lâtifundiyaların bölünmesi ve emekçi köylülere toprak dağıtılması için mücadele komitelerinin çalışmalarına ve Arjantin Tarım Federasyonu kongrelerine aktif olarak katılıyorlar.

Fasetti yoldaş bazı yetersizliklere de değindi: Parti örgütlerinde köy-

(?) Kordova: Diktaya karşı yığınsal mücadelenin bir halk ayaklanması halini aldığı il. Not red..

lülerin etkisinin zayıf olması, komünistlerin köydeki çalışmalarının yeter-sizliğinden ileri geliyor. Bugün AKP'nin 100 binin üstünde üyesi vardır. Bunların ancak 10–12 bin kadarı köy bölgelerinde çalışıyorlar. Bunun için, partimizin ön plânda gelen ödevlerinden biri de, köydeki örgütlerimizi güçlendirmektir.

Viana yoldaş söz alarak dedi ki: Bazı Lâtin Amerika ülkelerinde köy-lülerin silâhlı savaşa başvurdıkları da görülüyor. Örneğin, Kolumbiya'da, Pomeşçiklerin ve burjuva hükümetinin elinden silâhlı savaş yoluyla kur-tarılmış büyük bölgeler vardır. Komünistler bu savaş biçimini destekliyor ve kendileri de buna aktif olarak katılıyorlar. Çete savaşına katılanlar, bu savasta proletarvanın ve onun politik öncüsünün yönetmenlik rolünü kabul ediyor, köylüler arasında aktif bir politik eylem gösteriyor, kendi aksiyonlarına daha örgütlü bir biçim vermeye çalışıyorlar. Fakat köylüler yalnız silâhlı aksiyonlarla yetinmiyorlar. Parti, mutlaka yığın hareketine dayanarak bütün mücadele biçimlerini bağdaştırmayı, devrimci sürecin başarıyla gelişmesinin zorunlu koşulu sayıyor. Bununla ilgili olarak, komü-nistlerin etkisi altında bulunan unsurlardan oluşacak köylü birlikleri mey dana getirilmesine büyük bir önem veriyor.

Son zamanlarda köylülerin pomeşçiklere ait toprakları işgal hareketleri genişleyip güçleniyor. Bu mücadeleyi Ulusal Çiftçi Birliği yönetiyor. Vak-tiyle hükümetin girişimiyle kurulmuş olan bu birlik, zamanla burjuvazinin kontrolünden çıkmış ve köylü yığınları arasında giderek artan hoşnutsuz-luğun etkisiyle, 1971 yılında «Köylü Dilekçesi» adı altında bir devrimci program ileri sürmüştür. Bu program, pomeşçiklerin toprak üzerindeki egemenliklerine son verilmesini, mülklerinin bölünmesini ve bedava olarak köylülere dağıtılmasını öngörüyor. Komünist Partisi Çiftçi Birliğini ve ileri sürdüğü bu devrimci programı desteklemektedir.

Krus Vilçes yoldaş Peru'daki köylü hareketi hakkında şunları söyledi: Peru'da köylü hareketi spesifik koşullar altında geliyor. 1956–66 yılları döneminde toprak için mücadele alabildiğine keskinleşti ve pratik olarak bütün ülkeyi kapladı. Fakat bundan sonra gericilik saldırıya geçti. Gaddar baskılar köylü hareketinde mâneviyatın yitirilmesine ve sönüp gitmeye sebep oldu. 1969'da toprak reformu kanununun çıkarılmasına kadar, köylü hareketinden hemen hemen eser yoktu. Öyle ki, Komünist Partisinin bu alanda herşeye yeniden başlaması gerekiyordu.

Şimdi komünistler sahil bölgeleri sendika örgütlerinde durumlarını bir hayli güçlendirdiler. Şu var ki, şeker plântasyonlarının bulunduğu büyük tarım-sanayi kompleksleri bölgelerinde Komünist Partisinin etkisi henüz büyük değildir. Şimdi köylüler arasında toprak kanununun propagandasına büyük bir önem verilmektedir, çünkü bazı bölgelerde köylülerin kendi haklarından haberleri bile yoktur. Komünistler, köylüleri, emek kanun-larına uygun hareket etmeyen büyük toprak ağalarının mülklerinin istim-lâkı ve kamulaştırılması için örgütlemeye çalışmaktadırlar. Aynı zamanda,

köylü yığınlarını, kanunda büyük toprak sahiplerine açık kapılar bırakan bazı hükümlerin gözden geçirilip düzeltilmesi ve reformun bir an önce gerçekleştirilmesi için mücadeleye çağırırmaktadırlar.

1972 yılında hükümet köylü örgütleri hakkında bir kararname çıkardı. Böylece, köylülerin birleşmesini ve toprak reformu uygulamalarına geniş ölçüde katılmaları olanakları belirdi. Komünistler bu kararnameyi destekliyor ve aynı zamanda köylü örgütleri arasına tarım işçileri sendikalarının da katılması gereğini ısrarla savunuyorlar. Komünistlerin kanısınca, askeri hükümet, dönüşümleri gerçekleştirme politikasını, yığın hareketine dayanması ve onun desteğinden yararlanması ölçüsünde başarıyle yerine getirebilir.

Luis Robles yoldaş Şili'deki köylü hareketi hakkında özetle şu bilgiyi verdi: Şili'de köylü hareketi güçlüklerle dolu bir yol geçerek sağlamlaştı. Bu hareket işçi sınıfının ve işçi örgütlerinin, özellikle Şili Emekçileri Birleşik Sendika Merkezi'nin yürüttükleri mücadelenin etkisi altında gelişti. Birleşik Sendika Merkezi'ne dahil bulunan Köylüler ve Indianlar Ulusal Federasyonu («Ranguil») 1961'de Köylü Birliği Kongresi tarafından kurulmuştu. Bu federasyon, komünistlerin ve sosyalistlerin yönetimindeki örgütleri bir araya getiriyordu. Bugün memlekette dört köy emekçileri konfederasyonu var. Bunların ikisi hristiyan-demokratır, diğer ikisi de – «Ranguil» ve yakın geçmişte kurulmuş olan İşçi-Köylü Birliği Konfederasyonu – Halk Birliği Bloku'nun etkisi altındadır. Geçenlerde yapılan Birleşik Sendika Merkezi yönetimi seçimlerinin sonuçları, işçi sınıfının ve komünistlerin köylüler üzerindeki etkilerinin açık bir kanıtıdır. Bu seçimlerde köylülerin %75'i komünist partisinin temsilcilerine oy verdiler.

Luis Robles şöyle devam etti: Halk hükümeti işbaşına geldiğinden beri, yığınsal köylü örgütlerinin rolü değişti. Örneğin, «Ranguil» vaktiyle diğer bazı köylü birlikleriyle elele vererek pomeşçiklere karşı mücadele ediyordu; şimdiyse lâtifundizmin durumu temelinden sarsılmış olduğu için, artık üretimin artırılması ve emek verimliliğinin yükseltilmesi için mücadele ödevleri birinci plâna çıkmış bulunuyor. Bugün, Komünist Partisi, Halk Birliği Bloku'nun diğer unsurlarıyla birlikte, köylü yığınlarının, köydeki yeni koşullara ve üretim ilişkilerine uygun kurumlar yaratmak ve gericiğin ara vermediği entrikalarına set çekmek üzere, Salvador Allende hükümeti etrafında toplanmalarını sağlamak için mücadele etmektedir. Köylülerin büyük çoğunluğunu halk hükümetinden yana kazanmak, devrimci dönüşümlere aktif ve bilinçli olarak katılmalarını sağlamak, şimdi Şili komünistlerinin en önde gelen ödevleri arasındadır.

Sempozyuma katılanların konuşmaları, kıtada köylü hareketinin karar tutmaz bir gelişme gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu, belirli bir ülkede devrimsel ve politik durumun, köylülerin örgütlülük ve bilinç düzeyinin sonucudur. Köylülerin proletaryadan yana kazanılması, tecrübenin de gös-

terdiği gibi, komünistlerin en etkin mücadele biçimlerini seçme ve bağdaştırma hünerine bağlıdır.

İşçi-köylü birliği geniş cephenin özüdür

Bugünkü koşullarda Komünist Partisinin eyleminde en önemli yönlerden biri, geniş anti-emperyalist ve anti-oligarşik cepheler meydana getirilmesidir. Sempozyuma katılanların belirttikleri üzere, köylülerle birlik ve ittifak halinde hareket eden proletarya bu cephelerde en ardıcıl ve devrimci güç olarak ortaya çıkmaktadır. Proleter olmiyan tabakaların işçi sınıfı etrafında birleştirilmesi ve bu sınıfın yönetmenlik rolü, cephelerde devrimsel yönelim ve hedef açıklığı sağlamaktadır.

Santana yoldaş, bu konudaki konuşmasında, Venezüellâ devriminin ancak sağlam bir işçi-köylü ittifakı temeli üzerinde üstün gelebileceğini söyledi. Bunun için, köy emekçilerinin ileri sürdükleri isteklerin her bakımdan desteklenmesi gerekmektedir. Toprak reformları için örgütlenerek bir mücadeleye geçmelerini sağlamak üzere onlara yardım etmemiz şarttır.

Fasetti yoldaş şunları belirtti: Somut gerçekliğin tahlili için devrimci sürecin genel yasallıklarından yararlanma, her partinin kendi politik hatlarını tespit edip işleminin zorunlu koşuludur. Bu kurala uymaya çalışan Arjantin Komünist Partisi, son yıllarda işçi sınıfı ve köylüler arasında, toplumun diğer sosyal tabakaları arasında etki ve itibarını önemli derecede artırdı. Proletaryanın yönetiminde işçi-köylü ittifakı perspektifi daha reel bir hal aldı.

Şehir ve köy emekçileri arasındaki bağların güçlendirilmesi problemi üzerinde Krus Vilçes yoldaş da durdu ve dedi ki: Peru'da gerçekleştirilmekte olan ilerici dönüşümler, işçi sınıfının geniş köylü yığınlarıyla yaklaşması için büyük olanaklar açtı. Komünist Partisi askerî hükümetin icraatını desteklemekte ve emekçileri, bütün halkı, alınan tedbirlere daha aktif olarak katılmaya, emperyalizme ve oligarşiye karşı mücadeleyi daha da genişletmeye çağırılmaktadır. Peru komünistleri işçi sınıfının köylülerle ittifakı şiarını tamamiyle belirli anlamda ileri sürüyor, yani her şeyden önce proletaryanın yeni toprak-tarım strüktürü çerçevesinde köy emekçilerinin örgütlenmesine yardım etmesi olarak anılıyorlar. Bu yardım partinin köyedeki temel ödevlerinden biridir.

Luis Robles yoldaş dedi ki: Birçok Lâtin Amerika memleketinde köylü birliğinin yaratılması ve güçlendirilmesi için ardıcıl olarak mücadele eden biricik politik örgüt komünist partileriyken, Şili'de komünistler ve sosyalistler bu uğurda yıllardır elbirliğiyle mücadele etmektedirler. Şu da var ki, komünistlerle sosyalistlerin karşılıklı ilişkilerinde zaman zaman ortaya çıkan şu veya bu güçlükler daima öncelikle gericiliğin işine yaramıştır. Sağcı kuvvetler ve emperyalizm bilhassa böyle zamanlarda gaddar baskılarla işçi sınıfına ve köylülere çullanmışlardır.

Santana yoldaş şunları belirtti: Şehir ve köy emekçilerinin devrimci hareketinin birbirine karışarak bir tek sel meydana getirmesi, problemin yalnızca bir yanıdır. İşçilerin ve köylülerin ittifakı hiç de apayrı ve bağımsız bir birlik değildir. İşçi sınıfı sektelikten uzaktır. Bu sınıf, proleter olmayan, emperyalizmin ve oligarşinin ezgisinden kurtulmak isteyen bütün halk tabakalarını kendinden yana çekmek için mücadele etmektedir.

Venezüellâ Komünist Partisi, ülkede bütün anti-emperyalist ve demokratik güçlerin birleşmesini sağlamak için yıllar boyunca mücadele etti. Geçenlerde memlekette «yeni güç» adı altında, komünistlerin de katıldıkları bir cephe kuruldu. Bu cephenin program tasarısı, toplumda köklü sosyal-ekonomik dönüşümlere yol açabilecek, lâtifundizmi ortadan kaldırarak köyün çehresini değiştirebilecek bir hükümetin işbaşına getirilmesini öngörmektedir.

Viana yoldaş bu konuda şöyle konuştu: Kardeş partiler halk birliği problemini somut koşullara bağlı olarak değişik biçimlerde çözüyorlar. Örneğin, Kolumbiya komünistleri, geleneksel burjuva partileri arasında – liberallerle muhafazakârlar arasında anlaşmanın sonucu olan Ulusal Cephe'nin tersine, bir Demokratik Muhalefet Cephesi ⁽⁸⁾ meydana getirmeyi kendileri için birincil önemde bir ödev sayıyorlar. Şimdi memlekette günün sorunu bir devrimci hükümet kurulması biçiminde ileri sürülüyor. Bugün sözkonusu olan, iki partili burjuva blokuna karşı mücadele eden güçlerin birleştirilmesinden ibarettir. Bununla beraber, işçi hareketinin birliği problemine ve aynı zamanda Komünist Partisinin büyük ölçüde etki yapabildiği köylülerin desteğine bilhassa dikkat edilmektedir.

Fasetti yoldaş şunları söyledi: Arjatin Komünist Partisi, diğer güçlerle birlikte, yalnızca çeşitli politik ve sendikal hareketlerin Arjantinliler Ulusal Birliği'nde (ENA) birleştirilmesi yolunda çabalar harcamakla kalmamış, taşra merkezlerinde komiteler kurulması suretiyle bu birliğin eylem ölçülerini de genişletmiştir. ENA programının başlıca maddelerinden biri, gerek şehirde, gerekse köyde hararetle desteklenen köklü bir toprak reformu isteğidir. Şunu da belirtmeliyim ki, Arjatin'de Komünist Partisinin katılmadığı bir tek ilerici hareket gösterilemez. Köy örgütlerinde de partinin itibarı artmaktadır. Komünistler bütün memleket ölçüsünde bir Arjatin köylüleri toplantısı yapılması için mücadele ediyorlar. Biz köy ortamında eylem gösteren ve en değişik politik ve ideolojik doğrultular izleyen kooperatif ve sendika örgütlerinin böyle bir toplantıya katılabilecekleri düşüncesindeyiz. Bu toplantının, köyde çalışan ilerici güçlerin daha sıkı saf tutmalarına ve ENA'nın sosyal temelini genişletilmesine herhalde yardımcı olacaktır.

Geniş cephelerin en yakın hedefi, gerçek demokrasinin kurulması, em-

(8) Kolumbiya Komünist Partisinin de girdiği Ulusal Muhalefet Birliği adlı blok 1972 Eylülünde kuruldu. Not. red.

peryalizm ve oligarşinin egemenliğine son verilmesidir. Fakat bu hedefe ulaşma yolları, Urenya Kiros yoldaşın işaret ettiği gibi, çeşitli memleketlerde başka başka olabilir. Meselâ, burjuva demokrasisi geleneklerinin kuvvetli olduğu Kosta Rika'da bir halk güçleri cephesi kurulabilirse, bunun seçimlerde Şili'de olduğu gibi üstün gelmesi hiç de imkânsız değildir. Şüphesiz ki, bu yolda doğru ve esnek bir taktik uygulamanın, gerek memlekette, gerekse uluslararası alanda sınıf güçleri dağılımını gözönünde bulundurmanın büyük bir önemi vardır.

Luis Robles yoldaş şöyle dedi: Şili tecrübesinin gösterdiği gibi, geniş cephenin iktidara gelmesi, yalnız köklü dönüşümleri gerçekleştirmeyi değil, aynı zamanda karşı-devrime karşı direnmeyi, onu imkânsız kılmayı öngören çetin yolun ancak başlangıcıdır. Bu gibi koşullarda halk güçlerinin daha fazla sağlamlaştırma dâvası özel bir önem kazanmaktadır.

Halk güçlerinin birliğini koruma ve sağlamlaştırmanın, devrimci sürecin geleceği bakımından ne kadar önemli olduğunu Şili'deki son olaylar açıkça gösterdi. Gericilik, bilindiği gibi, memlekette hayatı felce uğratmaya ve böylelikle hükümetin düşmesini sağlamaya çalıştı. Fakat devrim davasına sadakatini ispat eden işçi sınıfını halk hükümetine karşı greve geçmeye ikna edemedi. Gericiliğin, halk hükümetine karşı köylüleri harekete geçirme çırpınısları da boşa gitti. Proletarya ile köy emekçilerinin sıkı birliği, iç ve dış karşı-devrimciliğin kurduğu plânların suya düşürülmesinde çözümleyici bir rol oynadı.

İdeolojik savaşın yönleri

Köylüler arasında partinin etki ve itibarını artırma yollarından biri de, düşman ideolojiyle mücadeledir. Urenya Kiros yoldaşa göre, Lâtin Amerika komünistlerinin bu ideolojik mücadeleyi yürüttükleri koşulların tahlili yapılırken, oligarşinin ve emperyalizmin, köylüleri her gün ve her saat yoğun bir ideolojik etki altına aldıklarını gözönünde bulundurmak gerekmektedir. Basın, radyo ve televizyon oligarşinin ve emperyalizmin elindedir. Azgın anti-komünizm ve anti-sovyetizm de onların cephaneliğinin başlıca araçlarıdır.

Sempozyuma katılanlar, köylülerin hâlâ önemli bir kısmının burjuva-reformist hayallerle oyalandığını, burjuvazinin apristler, peronistler, hırstıyan-demokratlar vb. gibi çeşitli gruplarının peşinde sürüklendiğini belirttiler. Katolik kilisenin köylüler üzerinde hâlâ büyük bir etkisi vardır.

Viana yoldaş şunları söyledi: Kolumbiya'da, reformist sendikaların önderleri, hükümet yetkilileri ve pomeşçiklerle birlikte, «köylü günleri» dedikleri karşılaşmalar örgütlüyor ve bunları âdeta panayıra çeviriyorlar. Gericici din adamları, radyo'yla ve «El Campesino» gazetesıyla kendi propagandalarını yapıyor, köylülere tarım işleri v. s. hakkında öğütler veri-

yorlar. Bütün bunlar, köylüleri devrimci mücadeleden alakoymak için yapılıyor.

Söz alan yoldaşların birçoğu, sağ ve «sol» oportünistlerin hiç ara vermedikleri baltalama eylemleriyle kara gericilere ve burjuva reformistlerine adamakıllı destek olduklarını belirttiler.

Urenya Kiros bu konuda şunları söyledi: Sağdan ve «soldan» ideolojik tahrik ve baltalamalara karşıkoymada komünist basın ve parti kadroları büyük bir rol oynuyorlar. «Büyük basın'ın iftira ve uydurmalarını açığa vurmaya, yığınsal-politik kampanyalar örgütlemeye, partinin aktüel sorunlarla ilgili görüşlerini halk arasında yaymaya önem vermemiz gerekiyor.

Padilla yoldaş yazılı konuşmasında şunları belirtiyor: İdeolojik çalışmanın başarısı, hedeflerin isabetle ve mücadele yönlerine uygunlukla belirlenmesine, her ülkenin somut koşullarına bağlıdır. Bolivya'da köylüler arasında politik-eğitsel çalışmanın ana hedefi, onları burjuvazinin etkisinden kurtarmaktır. Komünistler, burjuvazinin toprak politikasının köylülerin istek ve ihtiyaçlarına ters düşen özlüğünü, bu politikanın ardıcıl olmadığını, ihtiyaçları gideremeyeceğini ve burjuvazinin emperyalizm ve oligarşiyle her zaman uzlaşmaya yatkın olduğunu somut örneklerle göstermelidirler. Köylülere, politikada sona kadar varmadıkça, kendi hedeflerine ulaşmayı ciddiyetle düşünemeyecekleri hakkındaki Leninci fikir iyice açıklanmalıdır.

Santana yoldaş Venezüellâ'daki durumu şöyle anlattı: Bugün sağcı oportünist unsurlarla mücadele Venezüellâ komünistlerinin ideolojik çalışmalarında birinci plâna çıkmış bulunuyor. Sözümona «sosyalizme doğru hareket'i meydana getiren bölücüler, devrimin üstün gelebilmesi için işçi-köylü ittifakı zorunluluğunu inkâr etmeye yelteniyorlar. Bu grup «teorisyen»i olan T. Petkof, kardeş partilerin politik hattına karşı çıkıyor, Marksist-Leninist teorisinin temel hükümlerini revize ediyor, köylülere gayet önemsiz bir rol bırakarak, proletarya ile küçük burjuvazi ve ara tabakalar arasında sözümona bir ittifak yaratmaya kalkışıyor.

Santana şöyle devam etti: Bu dönemle polemige girişmeyi gereksiz sayıyorum. Ancak şunu belirtmek isterim ki, Venezüellâ'da yoksul köylülerin 70'i tarım işçileri ve yarı-proleterlerdir. Bu 500 bin kişilik ordu, devrimin güçlü bir müfrezesidir. Bunun içindir ki, işçi-köylü ittifakını yaratmanın, buna küçük ve orta köylüleri de kolayca çekebilmek üzere, önce şehir ve köy işçilerinin birleştirilmesinden başlaması gerektiğini düşünüyoruz. Bunların hepsi birden devrimde kesin bir rol oynayacaklardır. İşçi-köylü ittifakı gereği, şehirleşme sürecine ilişkin gerçeklerle, ulusal üretimde köy ekonomisi nispi payının azalmasıyla inkâr edilemez. Zira burada, memleket nüfusunun yarısından fazlasını oluşturan sınıfla, devrimci dönüşümlerde menfaatleri olan en yoksul tabakalarla birlik söz konusudur.

Sempozyuma katılanlar, kıta ülkelerinin çoğunda sağcıların savunduk-

ları görüşlerin, anti-komünist biçimli ultra-devrimcilerin görüş ve tutumlarına yaklaştığını belirttiler. Viana yoldaş Kolombiya'dan örnekler vererek şöyle dedi: Bizde bazı solcular, köylü hareketinin devrimci öncü olduğunu, dolayısıyla köyün eninde sonunda «köylü egemenliği»ni kurmak için çalışması gerektiğini iddia ediyorlar. Böyle düşünen solcular, Komünist Partisinin politikasını reddediyor, köy emekçilerini yanıltıyor, onları belediye seçimlerine katılmaktan caydırıyor ve daha birçok benzeri çabalardan geri durmuyorlar. Bunlar arasında, mevcut tecrübeyi hiçe sayarak, köylüleri en yakından ilgilendiren sorunların çözümü için biricik yol ve araç olarak «isyan ocakları» meydana getirilmesi gerektiğini iddia edenler de vardır. Kolombiya'da Komünist Partisine düşman akımların en açığı ve dikne gideni neo-troçkizmdir.

Sempozyumda söz alan yoldaşlar, aşırı solculuğun, bilhassa köklü toprak reformlarının yapılmakta olduğu ülkelerde, köylü hareketine ciddi zararlar verdiğini belirttiler. Peru'da örneğin, aşırı solcular oligarşinin değirmenine su taşımakta, köylüleri başıbozuk örgütsüz çıkışlara kışkırtılmaktadır. Şili'de de «sol güçler devrimci hareketi» dedikleri mâhut grup buna benzer bir rol oynamakta, köylüleri, Halk Birliği programının gerçekleştirilmesine engel olan anarşist eylemlere kışkırtmaktadır.

Luis Robles konuşmasında özetle şunları söyledi: Solcu ideolojiyle mücadele, Komünist Partisinin köylüler arasındaki çalışmasının başlıca yönlerinden biridir. Şili'de Halk Birliği Bloku içinde bile, bazan, hükümetin sosyal temelini tehdit eden, düşmanın bir kısım küçük burjuva çevrelerini kendisinden yana çekmesine imkân veren eylemlere girildiği oluyor. Sanki artık bütün güçler bizden yanaymış gibi, devrimi bir çırpıda gerçekleştirmek isteyen politikacılar da az değildir.

Köyde çalışacak parti kadrolarının politik eğitimiyle ilgili sorunlara da değinen Peña Robles dedi ki: Komünist Partisi hızla büyüyor. Saflarımıza her ay 3.000 yeni üye katılıyor. Bundan ötürü, parti okullarının yanısıra, 15 yerde de günlük kurslar açmış bulunuyoruz. Bu kurslarda aday üyelerimizi eğitiyoruz. Öğrenim programı materyalleri arasında Halk Birliği hükümeti programının incelenmesi önemli bir yer tutuyor.

Luis Robles şöyle devam etti: Komünistlerin çalışmalarında ideolojik-politik düzeyin her bakımdan yükseltilmesi, iç ve dış gericiğin kendi eylembirliğini sağlamaya çabaladığı, ultra-sol unsurların yardım ettikleri azgın anti-komünizm kampanyasının alıp yürüdüğü günümüzde bilhassa büyük önem taşımaktadır. Bu durumda Halk Birliği Bloku ve özellikle Komünist Partisi yığınsal bir tartışma açmış bulunuyorlar. Bu, ideolojik mücadele biçimlerinden biridir. İşlenen hataların tespitini ve düzeltilmesini amaçlayan bu tartışma, herhalde, öncelikle aşırı sağ ve aşırı sol unsurlarla mücadeleye, devrimci sürecin belirli aşamalarını atlamak ve böylelikle köylülerle çalışmada Leninci gönüllülük prensipini çiğnemek isti-

yenilerle amansız bir ideolojik mücadeleye değgin bazı kararlar alınmasıyla sonuçlanacaktır.

Sempozyum, kardeş partilerin, köylüler arasında çalışmaya ön plânda önem verdiklerini gösterdi. Son on yılın pratiği, köylü hareketinin yalnız güçlendiğini değil, zayıf yanlarını da, başlıbaşına bir devrimci güç rolü oynayamayacağını da ortaya koydu. Bu devrimci rol, Lâtin Amerika ülkelerinin henüz hepsinde politik hegemon durumuna gelmemiş olsa da, proletaryaya aittir. Proletarya, önderlik rolünü, işçi-köylü ittifakının yaratılması ve güçlendirilmesiyle, aynı zamanda geniş halk cephelerinin özü haline getirilmesiyle gerçekleştirebilir. Bunun için, Lâtin Amerika köyünde komünistlerin başlıca ödevi, köylü yığınlarını kendilerinden yana kazanmak, onları işçi sınıfının yönetimi altında devrimci sürecin aktif ve bilinçli eylemcileri haline getirmektir.

Hayne Fuçs yoldaş sempozyumun sonuçlarını da genelleştirerek özetle şöyle dedi: Söz alan yoldaşlar, burada, kardeş partiler için, işçi ve köylü hareketi için büyük önemi olan birçok soruna değindiler; kıtada toprak reformları uğrunda mücadelenin yeni aşamasındaki özelliklerin daha iyi anlaşılmasına imkân veren birçok rakam ve kanıtlar ortaya koydular. Sempozyum, toprak sorununa ilişkin Marksist-Leninist temel hükümlerin Lâtin Amerika için ne kadar aktüel olduğunu gösterdi.

Fuçs yoldaş, kapitalizmin gelişmesi ve köyde çelişkilerin keskinleşmesi, belirli devrimsel durumlarda politik üstyapının rolü gibi problemlerin daha etraflı biçimde incelenmesinin gerekli olduğunu belirtti. Aynı zamanda, Küba'daki devrimci dönüşümler tecrübesini propaganda etmenin Lâtin Amerika ülkeleri için büyük bir önemi olduğuna da işaret etti.

Nihayet, sempozyuma katılanlara gösterilen konukseverlikten ötürü Peru Komünist Partisi Merkez Komitesine teşekkür eden Fuçs yoldaş, kardeş partiler temsilcilerine kutsal dâvalarında yeni ve daha büyük başarılar dileyerek sözlerini şöyle bitirdi: «Burada, devrimci hareketin en aktüel problemlerinin görüşülmesi için daha böyle nice toplantılar düzenlenmesi yolunda ileri sürdüğünüz öneri ve temennileri «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi gözönüne almaya çalışacaktır.»

İnsanlığın geleceği

V. V. Zagladin

SBKP Merkez Kontrol Komisyonu üyesi

Sosyalizm bütün insanlığın geleceği midir?

Marksist-Leninist bilim ve işçi hareketi devrimci pratiği bu soruya çoktan olumlu cevap vermiştir. Fakat komünistler için aşıkâr ve inandırıcı olan bu sonuçlama, daha epeyce insan için hiç de böyle değildir. Çünkü yeryüzünde yaşayanların büyük bir kısmı, hâlâ toplumsal gelişmenin kanunlarını ve perspektiflerini bilimsellikle anlamaktan bir hayli uzak bulunan insanlardır.

Günümüzde sosyalizm hakkında tarihsel gerçekliği tamamıyla bir yana bırakarak fikir yürütemeyiz. Sosyalizmin yeminli düşmanları bile, bugün insanlığın üçte birinin sosyalizmi benimsediğini, eski sömürge dünyasında çeşitli ülkeler halklarının sosyalist dönüşümlere götüren yolu tuttuklarını ve sermayenin «klâsik» devletlerinde artık sayıca gitgide artan yığınların sosyalist gelecek için bilinçli bir mücadeleye atıldıklarını görmezlikten gelemeyiz.

İşte bunun için, insanlığın sosyalist geleceği konusundaki tartışmaların giderek daha geniş ve keskin bir nitelik alması tamamıyla anlaşılır şeydir. Bu tartışmalarda düşmanlarımız en yakışsız polemik metotları kullanıyor, utanmazca yalanlara ve sahteciliklere başvuruyorlar. Bu da doğaldır. Zira, bilindiği gibi, matematik aksiyomlar burjuvazinin sınıf çıkarlarına dokunsa, o bu aksiyomları bile kaçınılmazlıkla inkâra kalkışabilir . . .

Sosyalizm düşmanlarının sahtekârlıklarından sadece bir tanesine değinelim. Onlar şöyle diyorlar: «Sosyalizm, Marksist teorisyenlerin uydurmasıdır; sosyalist devrim de, yığınların iradesine karşı, sadece bir 'komplo' sonucu olabilir . . .» Gerçek durumu tepetakla eden bu formüle anti-komünist literatürde sık sık rastlanıyor.

Gerçekten, K. Marks, F. Engels ve V. İ. Lenin'in, sosyalizm ve komünizmin bütün insanlığın kaçınılmaz geleceği olduğu hakkındaki sonuçlaması, aynı zamanda bu geleceğe götüren yollar hakkındaki yaratmaları ve bu gelecek uğrunda mücadelenin yasallıklarını ortaya koymaları, ne edebiyatçı fantezisi, ne de kâhin bilgiçliğidir. Bu, tarihin gidişi üzerinde objektif ve ciddi bilimsel tahlile dayanan *bilimsel* öngörü'dür.

Evet, Marksizm-Leninizm kurucuları, sosyalizmin işçi hareketinin hedefi olduğu iddiasını ileri sürüyorlardı. Fakat bu, kendilerinin de belirttikleri gibi, soyut olarak çatıştırılmış ve toplumun kendisine uydurulacağı bir

ideal anlamında hedef değil, sosyal ilerlemenin objektif ihtiyaçlarından doğan bir gereklilik, işçi hareketinin anlamakla, bilincine varmakla ve gerçekleştirilmesine yardımcı olmakla görevli bulunduğu zorunluluk anlamında bir hedef idi.

K. Marks, F. Engels ve V. İ. Lenin, toplumsal gelişmenin bilinen kanunlarına dayanarak, sosyalizm mücadelesinin ana yönlerini ve aşamalarını, bu aşamaların her birinde işçi sınıfının ve partisinin ödevlerinin neler olacağını belirlediler.

Marksizm-Leninizmin kurucularının bilimsel ve politik öngörülleri ve bunların sonuçları, hayret verici, – reel tecessümün isabeti bakımından – biricik, tekrarsız ve toplumsal düşünce tarihi için eşsiz örnektir. Gerçekten de:

– 1844 yılında K. Marks ve F. Engels, ilk defa olarak, *proletaryanın yeni toplumu yaratacağını* ilân ettiler. Bundan sadece dört yıl sonra, 1848 devrimci barikatlarında, işçi sınıfı burjuvaziyle açık çarpışmaya girişti. Yirmi üç yıl daha sonra, 1871 Paris Komünist günlerinde, bu sınıf iktidarı eline geçirmek üzere ilk denemeyi yaptı, 46 yıl daha sonra 1917 yılında da Rusya'da buna muvaffak oldu;

– 1847'de K. Marks ve F. Engels, işçi sınıfı dâvasının zaferi için, *eylemi bilimsel sosyalizm prensipleri temeline dayandırılabilir* başlıbaşına ve gerçek devrimci bir işçi partisi kurulmasının gerekli olduğu sonucuna vardılar. O zaman kendileri bu partinin ilk örneği olarak Komünistler Birliği'nin ilhamcı ve örgütçüsü oldular, 17 yıl daha sonra da çağdaş komünist hareketinin temeli olan Birinci Enternasyonalî kurdular. Bunun üzerinden 39 yıl daha geçtikten sonra, 1903'te, V. İ. Lenin Bolşevikler Partisi'ni meydana getirdi, bunun sonucu olarak da III. Enternasyonal kuruldu, Leninci tipten komünist ve işçi partileri ortaya çıktılar;

– 1847'de K. Marks ilk defa olarak *proletarya diktatörlüğünün gerekliliği* problemini ortaya koydu. Aradan 70 yıl geçtikten sonra, Rusya'da gerçekleştirilen Ekim Devrimi, bu hükmün doğruluğunu pratik olarak ve en parlak biçimde ispatladı;

– 1882'de K. Marks ve F. Engels, *devrimci hareket merkezinin* Avrupada bu hareketin «birinci müfrezesi» haline gelen Rusya'ya geçmekte olduğu sonucuna vardılar. Sadece 23 yıl sonra, 1905 devrimci barikatlarında, bu sonuçlamanın doğruluğu Rus proletaryası tarafından ispatlandı;

– 1915 yılında V. İ. Lenin, *sosyalist devrimin başlangıçta birkaç ve hattâ ayrı olarak bir tek kapitalist memlekette üstün gelmesi olanağı* hakkındaki hükmü formüle etti. Yalnız iki yıl daha sonra bu öngörü de gerçek oldu;

– 1919'da V. İ. Lenin, K. Marks ve F. Engels'in görüşlerini geliştirerek, *sömürge ve bağımlı ülkelerin devrimci potansiyelinin hızla büyüdüğü*, bu ülkelerin insanlığın sosyalizme doğru gelişmesinde evvelce düşünülebildi-

ğinden çok daha büyük bir rol oynayabilecekleri ve hele bunların bazılarındaki kapitalist olmayan yoldan gelişmenin mümkün olacağı sonucuna vardı. Ve Lenin'in bu öngörüsü de tamamiyle doğrulandı;

– 1920'de V. İ. Lenin, Rusya'da devrimin zaferinden sonra diğer memleketlerin ardarda kapitalist sisteminden düşmelerinin başlayacağını, bundan sonra da bu memleketlerin sosyalizmin ilk ülkesi tetrafında sımsıkı toplanarak *tüm dünya politikası üzerinde çözümleyici bir etkiye sahip olacak* bir birleşik sistem meydana getirdiklerinin görüleceğini ispat etti. Aradan otuz yıl geçmeden bu öngörü de dünya sosyalist sisteminde tamamen gerçekleşti.

Görüldüğü gibi, Marksizm-Leninizmin kurucularının bilimsel öngörülerinin tarihin bütün seyriyle doğrulanmaktadır. Yalnızca bu durum, sosyalizmin bütün insanlığın geleceği olduğu hükmünün doğruluğunu inandırıcı biçimde ispat etmektedir.

Buna karşı, burjuva propaganda ve biliminin zaten yaptığı gibi, Marksizm klâsiklerinin öngörülerinin hepsinin de böylesine isabetle gerçekleşmediği yolunda itirazlar olabilir. Evet, bu doğrudur. K. Marks da, F. Engels de, V. İ. Lenin de, kendi sonuçlama ve hükümlerinde bazı düzeltmeler yapmış, kimini gerekli gördükleri tamamlamalarla yeniden ayarlamışlardır, ve daha sonra tarih de bunları doğrulamıştır. Fakat daha önemli olan şudur: Devrimsel sürecin gelişmesinin yalnız somut tarihsel koşullarına ilişkin öngörüler, örneğin insanlığın sosyal kurtuluşunun başlama zamanı ve yeri gibi hususlar düzeltmeye uğramış olsa da, *işin esası, bütünsel öngörü – bizzat bu kurtuluşun kaçınılmazlığı – parlak bir biçimde doğrulanmıştır.*

Burjuva bilim ve propagandası başka itirazlar da ileri sürüyor. Örneğin, Marksizm-Leninizmin kurucularının yaptıkları sonuçlama ve öngörülerin belki eski kapitalizm bakımından doğru olabileceği, fakat yeni tarihsel durum ve koşullar ortaya çıktıktan sonra bunların artık asılsız olduğu gibi iddialarda bulunuyorlar.

Bununla ilgili olarak hemen hatırlatalım ki, daha Ekim Devrimini izliyen ilk yıllarda, sosyalizmin düşmanları, bu devrimin bir yasallığa dayanmadığını ve nerdeyse toplumsal gelişme kanunlarıyla çelişkili bir rastlantı olduğunu ilân edivermişlerdi. Daha sonra, Sovyet iktidarının başarıları bu egemenliğin doğuşunun hiç de «tarihin zikzaki» olmadığını en inandırıcı biçimde gösterince, yeni düzen diğer birçok Avrupa ve Asya ülkelerinde de kurulup yerleşince, hasımlarımız âdeta plâk değiştirdiler. Şimdi artık sosyalizmin yalnızca geri kalmış memleketlerde mümkün bir olay olduğu teranesini tutturuyorlar.

Bugün, gelişmiş sermayenin eski ülkelerini de içeren sosyalist topluluğun ulaştığı başarıların ışığında, artık bu «teori»yi propaganda etmenin de iler-tutar yanı kalmıyor. Ve tekrar plâk değiştiriyorlar. Hasımlarımız, bu

defa da, bunun sosyalizmi artık kurmakta olan ülkeler için belki doğal da olabileceği, amma dünyanın diğer bölgeleri için asla geçerli olamayacağı, zira «yeni durum ve koşulların ortaya çıktığı» gibi sözler ediyorlar.

Bu ardarda gerekçe değiştirme, reel kanıtların baskısı altında burjuva ideolojisinin yavaş yavaş gerilemekte olduğunu elle tutulurcasına göstermektedir. Ama biz, «yeni durum ve koşullar» dediklerinin ne olduğuna bir bakalım.

Burjuva ideologlarının yeni durum diye pek sık ve seve seve ileri sürdükleri olgular arasında devlet-tekel kapitalizmi başta geliyor. Ve işte bunu neredeyse sosyalizmin alternatifi veya en azından onun gerekliliğini şüpheye düşüren bir şey olarak göstermek istiyorlar.

Gerçi, devlet-tekel kapitalizmi burjuva toplumunun hayatına epeyce yeni şeyler getirmektedir. Bu yeni şeyler, her şeyden önce, tekellerin gücünün devletin gücüyle aynı mekanizmda birleşmesinin, özellikle bilimsel-teknik devrimin ulaşmalarını bu mekanizmin kendi amaçları için kullandığı hallerde, sermayenin eline, bizzat kapitalist düzenin varlığını tehdit eden uzlaşmaz çelişkileri kısmen yumuşatması için – emekçileri sömürmesinden daha az etkili olmıyan – yeni olanaklar vermesinde ifadesini bulmaktadır. Öyle görülüyor ki, birçok burjuva bilgin ve gazetecisini saran ateşli iyimserliğin kaynağı da herhalde bu yeni olanaklardır. Yani ümitsiz bir hasta, teskin edici bir yeni ilâca başvurmakta ve bununla iyileşeceği ümidiyle avunmaktadır.

Boş hayal! Çünkü bugün burjuva toplumuna belirli olanaklar veren devlet-tekel kapitalizmi, aynı zamanda onun altına yarın patlamaması imkânsız bir tahrip bombası yerleştirmektedir.

V. İ. Lenin şöyle yazıyordu: «Binlerce biçim altında gitgide daha çok artan biz hızla ilerliyen ve . . . toptan üretimin büyümesinde, kartellerde, kapitalistlerin sendikalarında ve tröstlerinde ve aynı zamanda finans kapitalinin boyutlarının ve gücünün artmasında elle tutulurcasına kendini gösteren emeğin toplumsallaştırılması, sosyalizmin kaçınılmazlıkla gelip çatmasının başlıca maddi temelidir.» (1)

Gerçekten de, devlet-tekel kapitalizminin kendisi, millileştirme, programlaştırma vb. gibi kendine özgü çizgileriyle, üretimin fiilen ve hatta biçimsel olarak toplumsallaştırılması değil de nedir? Bugün Batı memleketlerinde üretim hacminin $\frac{0}{10}$ 8'inden $\frac{0}{10}$ 15'ine kadarı, mübadele alanının önemli bir kısmı resmen devlete aittir ve brüt ulusal verimin $\frac{0}{10}$ 30–40'ı devlet kanallarıyla meydana getirilmektedir. Peki, bu, sosyalizmin maddi temelinin hazırlanmasında büyük bir ileri adım değil midir?

Dahası var: Devlet-tekel kapitalizmi temeli üzerinde, kendine özgü yasallıkların işlemesi sonucunda, özel kapitalist üretimin yoğunlaşması gitgide daha çok hızlanıyor. Öyle ki, daha 1960'ların başlarında, 200 kum-

(1) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 26, s. 73.

panyaya ait işletmeler kapitalist dünyanın bütün sanayi ürününün hemen hemen $\frac{0}{100}$ 35'ini üretmişlerdir!

Demek ki, üretimin toplumsallaşması, sosyalist devrimin kaçınılmaz zaferi için yeni yeni önkoşullar yaratarak bu hat üzerinde de dev adımlarıyla ilerlemekte ve Lenin'in şu hükmünü tekrar tekrar doğrulamaktadır: «... devlet-tekel kapitalizmi sosyalizmin en dolgun maddi hazırlığıdır, onun *'kapitönü'* denilen basamak arasında başka bir ara basamak yoktur.»⁽²⁾

Tek sözle, üretim böylelikle gitgide daha fazla toplumsallaşmaktadır. Peki, ya benimseme işi ne durumdadır?

Marksizm-Leninizm kurucuları, toplumun kaçınılmazlıkla sosyalizme doğru hareketine yol açan çelişkilerin ana kaynağını kapitalist özel mülkiyetinde gördüler. Şimdi sormak gerekiyor: Kapitalist dünyada bugünkü değişmelerle, kapitalist toplum düzeninin temeli ve çıkış noktası olan özel mülkiyet ortadan kaldırılmış mıdır?

Kapitalizmin savunucularından hiçbiri, hattâ bunların en ateşlileri bile, henüz bu bakımdan devrimsel bir değişme olduğunu iddia etmek cesaretini gösterebilmiş değildirler. *Üretim araçları üzerinde özel mülkiyet*, hangi politik veya hukuki biçimleri almış olursa olsun, *çağdaş kapitalist toplumunun temeli olmuştur ve temeli olarak kalmaktadır*.

Gerçekten, gelişmiş kapitalist memleketlerde sözümona «işçi hisseleri»nin yaygınlaşmasının, özel mülkiyet prensipini biçimsel olarak ortadan kaldırmaya bile, «eski proleterler»in – toplum yapısını fiilen değiştirecek ve onun artık sömürenler ve sömürülenler diye bölünmesine güya hacet kalmıyacak kadar – önemli bir kısmını edinim sahibi haline getirdiği kanısında olanlarda bulunabilir.

Evet, FAC'nde, Fransa'da ve daha bazı memleketlerde binlerce işçi «kendi» işletmelerinin biçimsel hissedarları olmuşlardır. Ne var ki, pratiğin de gösterdiği gibi, edinilen hisse senetleri, işçileri patronların keyfi kararlarına bağlı kılma hizmet eden bir ek araçtan başka bir şey değildir. Bu hisse senetleri, edinen işçilerde, yalnızca üretim programı, kazanç dağılımı vb. tespitinde mal sahipliğine özgü haklara sahip olma huyaları uyandırmış, hattâ kaleme gelir bir maddi yarar da sağlamamıştır. Batı Alman Ticaret Gazetesi'nde («Handelsblatt») çıkan bir karikatür bu durumu gayek güzel belirtmektedir. Karikatürde, duvarları hisse senetleriyle kâğıtlayan bir işçi görülmekte ve altında da şunlar yazılıdır: «Duvanın kâğıdından daha ucuz!»

İşin özü şudur ki, hisse senetleri edinmek, sermayenin ücretli köleleri olarak sömürülen işçilerin sosyal durumlarını zerre kadar değiştirmemiştir. Çünkü bu durumu, onların kapitalist üretim sisteminde tuttukları yer belirlemektedir.

⁽²⁾ V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 34, s. 193.

Aldatıcı yeniliği önce kendileri getiren tekellerin şimdi bundan vazgeçmeye başlamaları olayı, «işçi hisseleri» operasyonunun suya düştüğünün inandırıcı bir kanıtıdır. Netekim, Batı Almanya'da bu işe önyak olan «Preussag AG» konserninde bu vazgeçmeye tanık olmaktadır. Vaktiyle büyük bir propaganda gürültüsüyle işçilerini «hissedar yapan» bu firma, geçen yaz bu hisse senetlerini sessizce eritiverdi. Ve Springer'in «Die Welt» dergisi, bu olayı «halk aksiyonunun ölüm saati» diye tespit etti.

Çağdaş kapitalist toplumunda reel durumu, elbette tekellerin propaganda yöntemleri değil, varlığını en ateşli kapitalizm taraftarlarının bile inkâr edemedikleri süreçler ve olgular belirlemektedir. Demek istediğimiz şudur: Mülkiyetin bir avuç kapitalistin elinde yoğunlaşması, en büyük tröstlerin, milyarlarların kasalarına muazzam kazançların akması süreci devam etmektedir. Öyle ki, 1960–70 yılları arasında, ABD işleme sanayiinde milyarlar korporasyonların sayısı 28'den 102'ye çıkmış, ama endüstrinin safi kârı içinde bunların payı da $\frac{0}{100}$ 38'den $\frac{0}{100}$ 53'e yükselmiştir. FAC'nde yalnız 1964–71 yılları döneminde, sermayeleri 100 milyon markı aşan hissedar şirketlerin sayısı 73'ten 109'a çıkmış (bu tür şirketler toplamının $\frac{0}{100}$ 4,7'si), ama bunların genel sermaye toplamı içindeki payı $\frac{0}{100}$ 54,3'ten $\frac{0}{100}$ 64,7'ye yükselmiştir. Her kapitalist memleket için böyle örnekler verilebilir. Demek ki, büyük mülk sahiplerinin çevresi son derece dar tutulmakta, bunların toplumsal servetten gasp ettikleri kısım içindeki payları artmaktadır.

Toplumda bir kutbun serveti arttıkça, halkın sosyal güvensizliğinin, çoğu hallerde doğrudan doğruya yoksulluğunun da arttığı görülmektedir.

Burjuva bilginleri, sermaye memleketleri emekçilerinin durumunu karakterize ederken, Asya ve Afrika memleketleri şöyle dursun, birçok Lâtin Amerika ülkesini de çokça «unuturlar». Fakat yalnız gelişmiş kapitalizm çerçevesinde kalsak bile, sosyal güvensizlik örnekleri göstermekte pek uzağa gitmemize hacet yoktur. Bugün, resmi rakamlara göre, ABD emekçilerinin $\frac{0}{100}$ 5'i büsbütün sürekli işsizdirler. Bu en zengin kapitalist memlekette 27,1 milyon kişi, ya da nüfusun $\frac{0}{100}$ 13,3'ü yoksuldur, yani gelirleri Vaşington'un resmen «yoksulluk düzeyi» olarak kabul ettiği çizginin altında olan kimselerdir. Cumhuriyetçi senatör D. Boggs'un verilerine göre, 21 milyon Amerikalının (nüfusun $\frac{0}{100}$ 10'u) okuma-yazması yoktur. ABD Ulusal Tıp Birliği eski başkanı Halloman'ın bildirdiğine göre, memleket nüfusunun hemen hemen bir çeyreği – 45 milyon kişi – son derece muhtaç oldukları sağlık yardımından yoksundurlar. Nihayet, Başkan R. Nikson'un da itiraf ettiği üzere, 24 milyon Amerikalı (nüfusun $\frac{0}{100}$ 12'si kadar) geçerli normlara uymayan evlerde oturmaktadırlar.

Bu dediklerimiz yalnız ABD'ne özgü değildir. En yaklaşık hesaplara göre, gelişmiş kapitalist ülkelerinde her 100 işçi ve hizmetliye sürekli işsiz 3 kişi, öğrenimi yetersiz 6 kişi, barınma koşulları uygunsuz 9 kişi ve hastalandıkları zaman tedavi olanağından yoksun 9 kişi düşmektedir. Bunlar

yalnız işçi ve hizmetlilere ilişkin rakamlardır. Bunlara emekçilerin proleter olmaları tabakalarının temsilcilerini, emeklileri vb. katarsak, sonuçlar çok daha acı ve düşündürücü olur.

Bugünkü kapitalist toplumunun durumu, Marksizmin daha «Komünist Partisi Manifesti»nde formüle edilmiş olan hükmünü, yani bu toplumun gittikçe daha tam ve açık olarak iki karşıt sınıfa – burjuvazi ve proletarya – bölündüğü hükmünü her zamankinden daha parlak biçimde göstermektedir.

Eldeki hesaplara göre, gelişmiş kapitalist memleketlerde çalışabilir durumda olanlar toplamı içinde ücretli emekleriyle geçinenlerin payı 1900–69 yılları döneminde $\frac{0}{100}$ 53'ten $\frac{0}{100}$ 79,5'e çıkmıştır (köy ekonomisindeyse, bu pay $\frac{0}{100}$ 26,3'ten $\frac{0}{100}$ 21,7'ye inmiş; sanayide, yapıcılıkta, ulaştırma ve haberleşmede $\frac{0}{100}$ 78,4'ten $\frac{0}{100}$ 90,5'e yükselmiş; ticarette ve hizmetler alanında da $\frac{0}{100}$ 71,5'ten $\frac{0}{100}$ 84,9'a çıkmıştır).

Ücretli emek erbabı içinde proleterlerin payını tespit işi, kardeş partilere düşen bir somut tahlil sorunudur. Bu tahlilin kanıtlara ve rakamlara dayanan sonuçları bir yana, mevcut veriler, orta tabakaların sayıca azalmalarına karşılık işçi sınıfının durmadan arttığını ve bu artışın devam etmekte olduğunu gösteriyor. Proletaryanın örgüt ve bilinç düzeyi yükseliyor. Bu da, devlet-tekel kapitalizminin, sosyalist devrim için sadece maddi koşulların yoğunlaşmasına değil, aynı zamanda sosyal-politik önkoşulların yoğunlaşmasına yol açtığına tanıklık ediyor.

Kısacası, çağdaş burjuva toplumunda emeğin toplumsallaşması gitgide artarken, benimseme işi, özel benimseme karakterini korumakta, sosyal kontrastlar (toplumsal zenginliğin artmasına rağmen) daha çok keskinleşmektedir.

Çağdaş kapitalizmin gelişme süreci, öyle basit çatışmalı olmaktan da öteye, derinine bunalımlı bir karakter almaktadır.

Yeni olanaklara ve kurnazlıklara rağmen, kapitalizm, ekonominin gelişmesinde düzara durgunluklardan, döviz bunalımlarından vb. birtürlü kurtulamıyor. ABD, FAC, Fransa ve Japonya'nın en büyük ekonomistlerinin, birçok eserlerini, 1929 yılı «kara cuma»sının tekrarlanıp tekrarlanmıyacağı konusuyla ilgili düşüncelere hasretmeleri rastgele değildir.

Gelişmiş kapitalizm dünyasında son yıllarda en şiddetli sosyal-politik bunalımlarla sarsılmamış bir tek memleket gösterilemez. Hattâ «en salim» sayılan İskandinav devletleri bile çetin sınıf çarpışmalarına sahne olmuşlardır.

Kapitalizm eski sömürge dünyasıyla ilişkilerinde de bir «uyum» sağlamaya muvaffak olamadı. Eldeki kanıtlar, «üçüncü dünya»nın «gelişmiş» ülkeler tarafından sömürülmesinin gittikçe şiddetlendiğini, eski metropoller ile eski sömürgeler arasındaki çelişkilerin keskinleşmeye devam ettiğini gösteriyor.

Tek sözle, emperyalizm, halkları defalarca yeni ve yıkım gücü bakımından öncelilerden çok daha tehlikeli bir dünya harbinin eşiğine kadar getiren en çetin birçok uluslararası anlaşmazlıkların baş suçlusudur.

Gerçek budur. Bunu burjuva politika ve biliminin objektif temsilcileri de kabul etmek zorunda kalmaktadırlar. Ve bundan ötürü de, çağdaş kapitalizmin dümenini tutan kaptanların da, bugünkü durumdan çıkış çareleri aramalarında, özel mülkiyet dünyasının debelendikçe daha çok battığı güçlüklerin giderilmesi metotları sorununu bütün açıklık ve keskinliğiyle ortaya koymalarında şaşılacak bir şey yoktur. Kaldı ki, bu gibi çareleri ve böyle metotları *nere*de ve *nasıl* aradıkları da ayrıca mânîdardır.

Burjuva ideolojisinde en ünlü yaygın yenilik «konverjans teorisi»dir. ⁽³⁾ Bunun çeşitli varyantları vardır. Her bir varyant, eninde sonunda (sahiplerinin sübjektif niyetleri bir yana) bu teorinin anti-sosyalist yönelimini ortaya koyar. Fakat bu teoriyi propaganda edenlerin, sorunu artık kapitalizmi şimdiki haliyle koruma şeklinde ortaya koymayıp, onun iyileştirilmesi ve değişmesi gereğinden söz etmeleri dikkate değer. Öyle ki, artık sosyalizmin bazı çizgilerinden ve özgüllüklerinden yararlanılarak (elbette sermayenin çıkarına) kapitalizmin «yetkinleştirilmesi» önerilmektedir. Ve gelecekte kapitalizm ile sosyalizmin kaynaşmaları, bir «uyumlu bütün» meydana getirmeleri gereğinden dem vurulmaktadır.

Bu «teori»nin bilimsel temelden yoksulluğu üzerinde duracak değiliz; bunu hayatın kendisi, iki karşıt toplumsal sistem arasında gittikçe büyüyen ayrılaşma yeterince ispat etmektedir. Bu durumda, asıl, burjuva ideolojisinin yüzyıllardır direndiği mevzilerden açıkça ve alenen gerilemesi olayı, gerçekte sosyalizmin gücünü ve olanaklarını kanıtlayan bu gerileme önemlidir.

Kaldı ki, bu sorun teori alanı ile de sınırlı değildir. Kapitalizmin kendi mahvını geciktirme denemeleri, onu pratikte de yeni tarihsel koşullara uymak ve 1969 yılı Uluslararası Danışma Toplantısı'nda sözkonusu edildiği üzere, böyle bir uymanın stratejisini işleyip hazırlamak zorunda bırakmaktadır. Hemen söylüyelim ki, kapitalizmin «yeni» tedbirlerinden çoğunun özlük bakımından, sosyalizmin şu veya bu metotlarını alıp benimsemeden başka bir şey olmaması bilhassa mânîdardır.

Yalnız bir örnek vereceğiz. Eski kuşaktan olanlar, 1920 yıllarında Sovyetler Birliği ilk beşyillik plânını belirleyip kabul ettiği zaman, kapitalizmin bunu nasıl karşıladığını herhalde hatırlayacaklardır. O zaman bütün kapitalizm cephesinde ağız birdi: «Bu beşyillik sözü sayıklamadır, hiçbir plânlama mümkün olamaz! «Ya bugün?» «Plânlama» veya «programlama» terimi, artık yalnız burjuva-teknik literatürünce değil, devlet-tekel kapitalizminin bütün pratiğinde de herkesçe kabul edilmektedir. Ancak bu prog-

⁽³⁾ Konverjans (Lâtince *covergentia*): Kaynaştırma, yaklaştırma, belirli koşullara uydurma.

ramlamanın eylemde ne verdiği, özel mülkiyet egemenliği yüzünden aşamadığı engellerin neler olduğu, başka sorundur. Fakat gerçek, yelin bir şey koparamadığı kaya gibi yerli yerindedir: Başlangıçta cehennem ucubesi saydıkları şeyi, bugün cennet yolu olarak kabul etmektedirler.

Burada, John Kennet Golbraith'ın geçenlerde verdiği mülâkattan bir-koç cümle aktarmanın yerinde olacağını düşünüyoruz. Ünü bir hayli yaygın olan bu adamı ayrıca tanıtmaya da lüzum görmüyoruz. Mülâkatında şöyle diyor: «Sosyalizm ve millileştirme Birleşik Amerikada hiç de «saygı gören» şeyler sayılmazlar, ama ben bunları artık aklamamız gerektiği kanısındayım ... Örneğin, yapıcılık sanayii, sağlık yardımları veya sivil ulaştırma alanları ... Birleşik Amerika dünyada meselâ demiryollarını özelcilerin eline bırakmış biricik memleket tir ve bu yüzden bizim demiryolları sistemimiz şimdi bilhassa yolcu taşıma alanında başaşağı gitmektedir. Bence, bu alanlar, devlet eli işe karışmadıkça ödevlerini yerine getiremezler.»

Dikkat edin, bu sözleri «yeni sanayi toplumu» teorisini, yani «konverjans teoris i»nin türlerinden ve daha doğrusu temellerinden birini yaratan kişi, kapitalist düzenin «akıllıca» savunulmasına bunca emeği geçen adam söylemektedir!

Sıradan Amerikalıların, Fransızların, Japonların ve İngilizlerin, defalarca kapitalizmin artık vakti geçmekte olan sistem olduğu sonucuna varmalarında şaşılacak bir şey olmasa gerekir.

Amerikan bilgini Jay Forrester şunları yazıyor: «Amerikalılar kendi sosyal sistemlerinin kusurlarını düzeltme yolundaki bütün ısrarlı çabalarının istenilen sonuçları vermediğini gittikçe daha iyi anlıyorlar.» Bu tespit «Business Week» dergisinin de yazdığı gibi, Amerikalıların biznesten niçin giderek artan bir hoşnutsuzluk duyduklarını da açıklamıyor mu? Aynı derginin verilerine göre, Amerikalıların üçte ikisi tekellere ve onların eylemlerine eleştirmeli gözle bakmaktadırlar. Dergi diyor ki: «Eğer bu eğilim böylece sürüp giderse, serbest özel teşebbüs sisteminde epeyce sancılı değişimlere yol açabilir.»

İşte bir örnek daha: Bu yılın başında, Fransada kamuoyu yoklama kampanyasında, ülkedeki çalışma koşulları konusunda bir anket yapıldı. Düşünceleri sorulanların % 45'i (21 yaşında ve daha yukarı olanlar) temel toplumsal yapılaşa dokunmayacak reformlar yapılması gerektiğini söylediler. Ama ankete cevap verenlerin öteki varısı – % 44'ü – basit reformlarla hiç bir şey başaranlamayacağı kanısında olduklarını belirttiler.

Fakat nereye ve hangi yoldan yürünmelidir? Bu soruya sosyalizm örneği cevap vermektedir.

Sosyalist dünyanın sınırları dışında alıp yürüyen tartışmalarda, sosyalizm tecrübesi hararetle görüşülüyor, değerlendiriliyor ve büyük bir dikkatle inceleniyor. Şüphesiz ki, varılan sonuçların her zaman tam ve gerçek bir vukuf ürünü olduğu söylenemez. Ve doğal olarak, sosyalizme düşman pro-

paganda, bu sonuçları her fırsatta kendine göre düzeltmeye çalışmaktadır. Ama bu böyle olsa da, doğru ve gerçek, kafalarda ve kalplerde yine kendine yol açabilmektedir.

Bu gerçekte şudur: Sosyalizm bizzat belirleyip yükümlendiği ödevleri henüz tamamiyle çözmemiş olsa da, ilerlediği yolda (ilk defa geçildiği için) birçok güçlükler (vardır ve olacaktır) bulunsa da, yine de kapitalizmin yapamadığını artık başarabilmiş durumdadır.

Bu yıl, Sovyetler Birliği – sosyalizmin ilk vatanı – kendi birlik devletinin 50. kurtuluş yıldönümünü kutluyor. Ve Sovyet insanları, geçilen yolun dökümünü yaptıkları zaman, haklı bir kıvanç duygusuyla şu sonuçları tespit ediyorlar:

- Sovyet ülkesinde artık sınıfsal ve ulusal ezgi tamamiyle ortadan kaldırılmıştır;
- işsizliğe, açlığa, yoksulluğa, cahilliğe, yarısına güvensizliğe ebediyen son verilmiştir.
- her yurttaşta çalışma, dinlenme, öğrenim, tedavi, kaygısız ve rahat bir emeklilik hakkı sağlanmıştır;
- yaşamada maddi düzey durmadan ve düzara yükselmektedir, ve hiçbir burjuva memleketinin gerçekleştirmeyi başaramıyacağı kültür nimetlerinden herkesin serbestçe yararlanması sağlanmıştır;
- her yurttaş çalıştığı işletmenin ve dairenin, bulunduğu bölgenin ve yörenin, kendi cumhuriyetinin ve bütün ülkenin hayatına ilişkin bütün problemlerin görüşülmesine ve çözülmesine katılma reel hakkına sahiptir;
- ve ülke, bütün dünyada barışın korunmasını ve güçlendirilmesini amaçlayan bir politika izlemektedir.

Bilindiği gibi, burjuva ideologları, elbette, Sovyetler Birliğinin çoğu kazanımlarını tartışma konusu yapmakta ve bunları şüphe altına almaya çalışmaktadırlar. Fakat bugün bu kazanımlar dünkünden daha az tartışılmakta, birçok şey düşmanlar tarafından bile kayıtsız şartsız kabul edilmektedir.

Yine bilindiği üzere, sosyalizmi eleştirenler, şu veya bu sosyalist ülkede işlenen bazı hataları parmağa dolayarak bütün sistemin ulaşımını küçümsemeye çalışmaktadırlar. Evet, hatalar yok değildir. Fakat burada önemli olan, her şeyden önce, bizzat yönetici partiler tarafından bu hataların – tekrarlanma olanakları da gidililerek – sıcağı sıcağına düzeltilmiş veya düzeltilmekte olmasıdır.

... Tek sözle, çağdaş anti-sosyalist literatürü incelediğimiz zaman, onun görünüşteki gerekçe bolluğunun, gerçek gerekçeler noksanlığından ileri geldiği sonucuna varıyoruz. Zira şu veya bu sosyalist ülkede görülmesi mümkün somut kusur ve yetersizlikleri ele almak üzere somut eleştiri materyali de bulunabilir ve hattâ bu fazla bir araştırma da gerektirmiyebilir. Netekim, her şeyden önce, bu memleketlerin alabildiğine eleştirmeli, ama yapıcı davranan kendi basınında böyle bol bol materyal vardır.

Bir başka deyişle, sosyalist toplum sisteminde şu veya bu halka kurum fonksiyonuna ilişkin olumsuz materyal bulmak zor değildir. Fakat yeni toplumun önceki bütün toplum kuruluşlarından daha üstün olduğunu yalanlıyacak materyal bulmak; bugün reel olarak mevcut sosyalizmin, halen yaratılma dönemini yaşıyan ve gövdesi hâlâ iskelelerle çevrili bulunan, hâlâ öz korunma ve kendi bağrında gizli muazzam olanakları meydana çıkararak bunlardan yararlanma ödevini çözmeye çalışan bu düzenin kapitalizme üstünlüğünü yalanlıyacak materyal bulmak olanaksızdır.

Bu ödevin çözümü yolunda gün be gün ilerlemekte, sosyalizmin ve ortaya koyduğu olumlu örneğin çekim gücü şüphesiz ki daha fazla artacaktır. Bunun yanı sıra (deyim uygunsa eğer) olumsuz örneğin gücü, kapitalist düzeninden sıyrılıp çekilme gücü de artacaktır.

Bütün bunlar, halen sosyalist olmiyan ülkelerden her birini sosyalizme götürecek olan yolların, ne kadar karmaşık ve değişik olursa olsun, bu ülkeleri başka düzene değil, ille bu toplum düzenine vardıracağı gerçeğini doğrulamaktadır.

Ne var ki, bu hükümde kötücül ve ölümcül bir şey aramaya kalkışmak büyük bir hata olur. Evet, sosyalizme yol veren önkoşullar her yerde olgunlaşıyor. Evet, bütün insanlığın sosyalizme doğru geçmesi gerekliliği ve ihtiyacı artıyor. Fakat bu, otomatik biçimde, kendiliğinden olamaz. Çünkü eski dünyanın kuvvetleri, kendi mevzilerini korumak için, insanlığın gelişmesini durdurmak ve hattâ geri çevirmek için ellerinden gelen her şeyi yapacaklardır. Bu durumda, işçi hareketinin sorumluluğu, komünistlerin sorumluluğu daha fazla artmaktadır.

Tarih, işçi hareketine ve komünistlere, toplumsal gelişme kanunlarının gerçekleştirilmesine, reel ve canlı bir gerçeklik haline getirilmesine yardım etmek gibi büyük bir ödev vermiştir. Ve komünist hareketi bu ödevi yerine getirecektir.

Bangladeş Cumhuriyeti'nden okuyucumuz Şahrul Sait, Sovyetler Birliğinin sömürgecilere bağımlılıktan kurtulmuş genç devletlerle ekonomik ve teknik işbirliğinden söz etmemizi rica ediyor ve bugün bu sorunun kendi memleketinde özellikle ilgi konusu olduğunu belirtiyor. Sosyalist devletlerin gelişmekte olan ülkelerle ekonomik ilişkileri problemlerine dergimize gönderilen diğer birçok mektupta da değiniliyor. Dergimiz yazı kurulu, bundan ötürü, okuyucularımızın sorularını cevaplandırması ricasıyla, SSCB Bakanlar Kurulu'na bağlı Dış Ekonomik İlişkiler Komitesi Başkanı S. Skaçkof yoldaşa başvurmuş bulunuyor.

SSCB VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

Soru: SSCB'nin gelişmekte olan ülkelerle ekonomik ve teknik işbirliğinin temel gerekçeleri nelerdir?

Cevap: SSCB'nin gelişmekte olan ülkelerle ekonomik ilişkilerinin genişlemesi, sosyalizmin dünya ölçüsündeki mevzilerinin gittikçe güçlenmesinin ve ulusal kurtuluş hareketinde elde edilen başarıların dolaysız sonucudur. Bir yandan bizim sosyalist halk ekonomimizin gelişmesi, öte yandan da sömürgeci rejimlerin varlığına son verilmesi, gelişmekte olan ülkeler halklarının ekonomik bağımsızlıklarını sağlama ve bu alandaki gerikalmışlığı giderme uğrundaki mücadelesine Sovyetler Birliğinin doğrudan doğruya maddi bir destek gösterebilmesi olanaklarını yaratmıştır.

Bu ülkelere Sovyet ekonomik ve teknik yardımı hacmi, yalnız son 10–12 yıl içinde, üç defadan fazla arttı. SSCB ile işbirliği sonucu olarak, bu ülkelerde halk ekonomisi bakımından, sosyal ve kültürel önemi olan 370 işletme ve tesis kuruldu. Bu gibi 420 işletme ve tesisin kurulması veya proje çalışmaları da devam ediyor.

Ekonomik süreçlerden söz edilirken, nitel göstergelerin elbette büyük bir önemi vardır. Fakat bizim ekonomik ilişkilerimiz olanında oluşan ve güçlenen işbirliğimizin özlük ve karakterinin iyice anlaşılması için istatistik verilerin yeterli olmadığı apaçık ortadadır. Bu öylesine karmaşık ve çok yanlı bir olgudur ki, değerlemesi yapılırken, en değişik etkenlerin, bu arada nitel ölçülere vurulamıyacak olan etkenlerin de gözönüne alınmasını gerektiren bir yaklaşım ister. En önemlisi, bizim gelişmekte olan ülkelerle ekonomik ve teknik işbirliğimizin, herşeyden önce, yeryüzünde sınıf güçleri genel dengesi açısından, sosyalist devletlerin, uluslararası işçi hareketinin ve ulusal kurtuluş hareketinin elbirliğiyle yürüttükleri anti-emperyalist mücadele açısından ele alınmasıdır. SSCB'nin Asya, Afrika ve Latin Amerika devletleriyle ekonomik ilişkileri, bu devletlerin ulusal bağım-

sızlıklarının sağlamlaşmasına, emperyalizme karşı, barış ve sosyalizm uğrunda ortak savaş dâvasının güçlenmesine hizmet etmektedir.

SSCB'nin gelişmekte olan ülkelerle ekonomik ve teknik işbirliği, dünya sosyalizminin ulusal kurtuluş hareketiyle birlik ve ittifak biçimlerinden biridir. Bu sınıfsal-politik değerlendirme, bizim Afrika-Asya ve Lâtin Amerika memleketleriyle karşılıklı ekonomik ilişkilerimizin her türlü istatistik-ekonomik tahlilinde biricik doğru ölçüdür.

Gelişmekte olan ülkelerle bizim ekonomik işbirliğimizin birçok ayırt edici çizgilerine dikkati çekmek isterim. Bu işbirliği, kurtuluşlarına kavuşmuş olan sömürge ve yarı-sömürgelerin ekonomilerinde devlet sektörünün güçlenmesine yardım ediyor. Sovyet mali ve teknik yardımıyla kurulan işletme ve tesisler tamamiyle kuruldukları ülkelerin ulusal mülkiyeti olmakta ve bunların birçoğunda devlet sektörünün maddi temeli oluşmaktadır. Bu suretle, halk ekonomisi süreçlerini plânlı olarak ayarlama elemanlarını daha temelli biçimde benimseyip uygulama koşulları yaratılmaktadır. Bu da gelişme halinde olan ve geriliği kapitalist özencilik fırtınası koşullarında giderilmesi imkânsız bir ekonomi için çok önemlidir.

Genç devletlerle işbirliğimizin bir başka karakteristik yönü, yani bu işbirliğinin onların perspektif gelişme ulusal programlarına uygunluğu yönü de bununla bağlıdır. Gelişme halindeki çoğu ülkeler, kendi ekonomik plânlarını yaparken, halk ekonomisi endüstriyel temelini genişletilmesini, istihdam probleminin çözümünü, halkın yaşama düzeyinin yükseltilmesini öngörüyorlar. Sovyet yardımıyla kurulan işletme ve tesisler, bu ülkelerin programlarında, kurulmasına birinci derecede önem verilen işletmeler listesinde genellikle önde ve hattâ başta geliyor.

Gelişmekte olan ülkelerle ekonomik ve teknik işbirliğimizin, sanayi ve işkolları bakımından yapılaşma özelliklerini de belirtmemiz gerekir. Bu cümleden olarak hemen söyleyelim ki, bu işbirliği çerçevesi içinde ayrılan ödenekler, hemen hemen dörtte üçü yeni sanayi ve enerji kolları yaratılmasına harcanmak üzere, daha ziyade üretim alanının geliştirilmesi için kullanılmaktadır. Bu suretle, bizimle işbirliği yapan ülkelerin yalnızca şimdiki ekonomik ihtiyaçları değil, aynı zamanda yürüttükleri ekonomik bağımsızlık mücadelesinin sürekli menfaatleri gözönüne alınmış olmaktadır. SSCB ile işbirliğinin bu yönelimi, gelişmekte olan ülkelere, yalnız belirli sanayi mallarını ithal etme zorunluğundan yavaş yavaş kurtulmaları bakımından değil, bir yandan gerçekten bağımsız ulusal halk ekonomisi sisteminin temelini oluşturabilecek biricik olanağa, yani başlıca çağdaş üretim araçlarına sahip olabilmeleri bakımından da yardım etmektedir.

SSCB'nin gelişmekte olan ülkelerle ekonomik işbirliğinin strüktürü
(1 Ocak 1972 durumu)

Yatırım ödenekleri dağılımı

	(yüzde olarak)
Sanayi ve energetik	73,8
Köy ekonomisi	5,3
Ulaştırma ve haberleşme	8,1
Jeolojik araştırmalar	8,2
Eğitim, sağlık, kültür vb. alanları	4,6
	100,0

İşletmelerin gücü

(kurulmuş kurulmakta ve planlaştırılmış)

Elektrik santralleri (belirli güç) milyon kvst	6,3
Çelik, milyon ton	13,0
Haddelenmiş metaller, milyon ton	12,3
Petrol (rafineri), milyon ton	11,6
Metaller, maden, döğme-basınç, kaldırma- taşıt araç ve aygıtları, milyon ton.	150,0

Sovyetler Birliğinin Afrika-Asya ve Lâtin Amerika devletleriyle ekonomik işbirliğinin strüktürü, bu işbirliğinin yeterince çeşitli karakterini de yansıtmaktadır. Görüldüğü gibi, bu işbirliği, sanayiın yanısıra köy ekonomisini de, ulaştırma ağını da, jeolojik araştırmaları da, ulusal eğitim ve halk sağlığı alanlarını da kapsamaktadır. Bu da, işbirliğinde, gelişmekte olan ülkelerin en önemli sorunlarından birinin, yani ekonominin tek yönlü gelişmesinin önlenmesinin gözönünde tutulduğunu göstermektedir. SSCB ile işbirliği çerçevesi içinde 300 bin uzman ve vasıflı işçi yetiştirilmiş olup, Sovyet yardımıyla öğrenim yapan ve üretim tecrübesi edinen bu elemanlar şimdi eski sömürge ve yarı-sömürgelerde ulusal kadroların büyük bir kolu olarak çalışmaktadırlar.

Sovyet örgütlerinin harcamaları, genellikle, bizimle işbirliği yapan memleketlerin geleneksel ihraç mallarıyla veya Sovyet yardımıyla kurulan işletmelerin ürünleriyle kapatılmaktadır. Bu gelişmekte olan ülkeler için çok önemlidir, zira bu memleketler emperyalist devletlerden aldıkları krediler için çokçası gayet kıt olan konvertibl döviz ödemek zorundadırlar. Gayet

elverişli mali koşullarla verilmiş Sovyet kredi ve istikrazlarını ödeme tarzı ise, genç devletlere ihraç malları için sağlam bir dış pazar sağlamakta ve bu malların Sovyetler Birliği tarafından ithal edilmesi de ayrıca bizim halk ekonomimizin sürüp giden ihtiyaçlarının daha tam olarak karşılanmasına imkân vermektedir.

Demek oluyor ki, sosyalist devletler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki ekonomik ilişkiler, karşılıklı menfaatlere saygı ve karşılıklı yararlanma temeline dayanmaktadır. Sosyalist devletlerle, sömürge bağımlılığından kurtulmuş ülkeler arasındaki işbirliği, emperyalizm tarafından dayatılan ve bir kısım devletlerin ekonomi bakımından diğerlerine tâbi olmalarını öngören sisteme karşılık, uluslararası iktisadi temaslar pratiğine gerçekten eşit haklı ilişkileri getirip maletmenin yollarından biridir.

Soru: Sovyetler Birliğinin gelişmekte olan ülkelere işbirliğinde karşılıklı yarar gözetilmesi prensibi, sorunun yalnızca ticari yönüne indirgenebilir mi?

Cevap: İşin bu yönü elbette gözönünde tutulur. Fakat, sorunu, işbirliğimizin yukarıda belirttiğim sınıfsal-politik temelini gözönüne alarak daha geniş biçimde ortaya koymak gerekir.

Sağlam ve sürekli ekonomik ilişkilerin, ancak bunların her iki taraf için ekonomik etkenliğine ilişkin ameli düşüncelere gereken önem verilerek yaratıldığı söz götürmez bir gerçektir. Fakat, gelişmekte olan ülkelerle işbirliğimizin karşılıklı yararlılık yanını daha genel karakterli etkenler de belirtmektedir. İşin bu yanı, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika devletlerinin ulusal ekonomilerinin gelişmesine yardım etmekte ve bu suretle emperyalist tekellere karşı mücadelede durumlarını da sağlamlaştırmaktadır. Diğer taraftan, SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev yoldaşın belirttiği gibi, «ulusal kurtuluş hareketiyle ittifak, bütün dünya anti-emperyalist savaşçılarıyla ittifak, bizim uluslararası alandaki gücümüzün önemli kaynaklarından biridir. Adımlarımız uygun ve karşılıklı destek ve dayanışmada olduğunca, barışın güçlendirilmesi sorunu da dahil olmak üzere, birçok uluslararası problemin çözümünü sağlamak bizim için daha da kolaylaşmaktadır.» Demek ki, bizim ekonomik ve teknik işbirliğimizde karşılıklı yarar gözetilmesi prensibinin, basit anlamda karşılıklı ticari menfaatlerin gözetilmesinden çok daha derin bir içeriği vardır.

Soru: Burjuva basınının, gelişme halindeki ülkelere yapılan yardımda «bunalım» iddialarına ne dersiniz?

Cevap: Emperyalistlerin gelişmekte olan ülkelere «yardım» politikası gerçekten çıkmaza girmiş bulunuyor. Bizzat burjuva sözcülerinin böyle konuşmalarını, bu politikanın bir bunalım geçirdiğinin ispatına ek bir kanıt olarak karşılamak gerekir. Bu bunalımın temel nedenleri, herhalde, emperyalizm ile ulusal kurtuluş hareketi arasında, emperyalist tekellerin yayılcı

emelleriyle, kurtuluşlarına kavuşmuş memleketlerin ekonomik bağımsızlık ve sosyal ilerleme mücadelesi arasındaki çözümsüz çelişkilerde aranmalıdır.

Ne var ki, emperyalist propaganda «yardım bunalımı»nı evrensel bir olay, yani SSCB'nin ve diğer sosyalist ülkelerin gelişmekte olan memleketlerle işbirliği alanını da kapsayan bir olay olarak gösterirken gerçekleri kabaca zorlamaktadır. Bizim bu ülkelerle ekonomik ilişkilerimizde hiçbir «bunalım» yoktur ve üstelik bu ilişkiler giderek daha da genişleyip sağlamlaşmaktadır. Bu hususta, örnek olarak, gelişme halindeki memleketlerle ekonomik ilişkilerimizin coğrafi boyutlarının sürekli biçimde gelişmesine dikkatleri çekmeyi yeterli buluyoruz. 1955 yılında SSCB'nin Afrika-Asya dünyasında yalnız iki memleketle işbirliği anlaşması vardı. Bugün SSCB 19 Asya ülkesiyle, 22 Afrika ülkesiyle ve 3 Lâtin Amerika ülkesiyle bu gibi anlaşmalar bağlamış durumdadır. Partimizin XXIV. Kongresinde, SSCB'nin genç ulusal devletlerle ekonomik işbirliğinin «uluslararası ekonomik ilişkiler alanında emperyalist sömürü sistemine karşı olan sağlam bir işbölümü karakteri almakta olduğu» tamamiyle haklı olarak belirtilmiştir. Gelişme halindeki ülkelerin ulusal ekonomik kalkınma dâvasına Sovyetler Birliğinin katkısını bu memleketlerin birçok sorumlu yöneticileri de yüksek bir takdirle belirtmektedirler. Örneğin, Hindistan Başbakanı İndira Gandhi, Sovyet-Hint ekonomik işbirliğinin 15. yıldönümü münasebetiyle verdiği demeçte şunları söylemiştir: «Bizim amacımız ekonomik bakımdan geri kalmışlığı gidermek, toplumumuzu seferber etmek ve kendi kendimize yeter hale gelmektir. Biz bu yolda Sovyetler Birliği hükümetinin ve halkının destek ve yardımlarını görüyoruz. Ve biz bu işbirliğine büyük bir değer veriyoruz. Bu işbirliği, halklarımız arasında dostluk ilişkilerinin daha fazla güçlenmesine ve uluslararası dostluğa önemli bir katkıdır.»

SBKP ve Sovyet devleti, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkeleriyle ekonomik ve teknik işbirliği biçimlerini daha temelli ve yetkin hale getirme yolunda sistemle çalışmaya devam ediyorlar. SBKP ve Sovyet devleti, anti-emperyalist güçleri, kurtuluş uğrunda savaşan güçleri, ekonomik yardım da dahil, her alanda desteklemeyi enternasyonal ödev saymaktadırlar.

Gerçi, ulusal kurtuluş hareketine, ekonomi alanı da dahil, her alanda sosyalist devletin destek olma enternasyonal ödevi kavramı bazı çevrelerde kendine özgü biçimde yorumlanıyor. Örneğin, sorunu, Sovyetler Birliği de dahil, bütün gelişmiş ülkelerin eski sömürgelere ve yarı-sömürgelere doğal olarak yardımda bulunmakla yükümlü oldukları, kendi maddi olanaklarının bir kısmını onlara ayırmaları gerektiği biçiminde ortaya koyanlar da vardır.

Fakat bu, soruna sakat bir yaklaşım tarzıdır. Bunun tutarsızlığı, şu veya bu devletin uluslararası sorunlarda takındığı her tutumun belirli bir sınıfsal temeli olduğu gerçeğinin kasten «unutulması»nda gizlenmektedir.

Bundan ötürü, gelişme halindeki ülkelerle ilişkiler konusunda sosyalist devletler ile emperyalist devletleri bir tahtaya koymak hiç de akıl kârı olmasa gerektir. Asya, Afrika ve Lâtin Amerikan halklarını sömürmekten hiçbir zaman el çekmemiş olan emperyalizmin, bu halklara ödenmemiş borcu vardır. Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin geliştirmekte olan ülkelere enternasyonal destek borcunun ise bambaşka bir karakteri vardır. Bu destek borcu, yardım ödevi, sosyalist toplumun öz karakterinden, dünya ölçüsündeki anti-emperyalist mücadelede sosyalizmin menfaatleriyle ulusal kurtuluş hareketinin menfaatleri arasındaki uygunluktan ileri gelmektedir. Tek sözle, bu soruna, sadece ekonomik gelişme düzeyleri arasında belirli farklar bulunduğu gerekçesiyle bir kısım devletlerin diğer bir kısım devletlere sözümona «doğal borcu» gibi mistik uydurmalarla dayanarak değil, açıkseçik sosyal-politik ölçütleri çıkış noktası yaparak yanasmak gerekmektedir.

Şimdi, SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümü arifesinde, bütün dünyada, memleketimizin yalnız ulusal-devletsel kuruluşuna değil, bütün dış politika eylemine de temel olan sosyalist enternasyonalizm prensiplerine büyük bir ilgi gösteriliyor. Bu ilgi, dolaysız olarak, bizim gelişme halindeki ülkelerle ekonomik ilişkilerimizi de kapsıyor. Bu alanda sosyalist enternasyonalizm, genç devletlerin ekonomik gelişmelerinin, bağımsızlıklarını güçlendirmeleri ve sosyal ilerlemelerini güvence altına almaları maksadiyle, dünyanın bütün anti-emperyalist güçlerinin durumunun kuvvetlendirilmesi yararına olarak, desteklenmesini gerektiriyor. Bu, maddi kaynakların dağılımı problemi değil, karşılıklı destek olma temeli üzerinde işbirliği problemidir.

Unutmıyalım ki, Oktobr Devrimi'nden sonra, çok geçmeden, Sovyet devleti, kendi ekonomik güçlüklerine rağmen, emperyalizme ve sömürgecilığe karşı bağımsızlık savaşı yürütmekte olan Asya ülkelerine ve halklarına dostça yardım elini uzatmaktan geri durmamıştır. Kurtuluşlarına kavuşan birçok sömürge ve yarı-sömürgelerle Sovyetler Birliği arasındaki ilişkilerde bugün olgun bir gelişme gösteren eşit haklı ekonomik işbirliğinin ilk filizleri, daha 1920 yılları başlarında işte bu temel üzerinde uç vermiştir. Partimizin ve devletimizin ardıcıl olarak izledikleri bu politik hat, uluslararası ekonomik ilişkilerde sosyalist enternasyonalizminin en önemli belirtilerinden biridir. Bu bizim dış politikamızın kendine özgü iç çizgisidir ve halk ekonomisi plânlarımızda dikkatle gözönüne alınmaktadır. Nitekim, partimizin XXIV. Kongresinin, şimdi yürürlükte olan beşyıllık plânın içeriğini belirleyen direktiflerinde, «Asya, Afrika ve Lâtin Amerikanın gelişme halindeki ülkeleriyle sağlam ve sürekli dış ekonomik ve bilimsel-teknik ilişkileri, karşılıklı yarar temeli üzerinde ve onların ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirme amacı güderek, geliştirmeye devam etmenin gerekli olduğu» belirtilmektedir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesine

Değerli yoldaşlar!

SSCB'nin 50. kuruluş yılı dolayısıyla, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türk komünistleri adına, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesini, SSCB Yüksek Konseyi başkanlığını, SSCB Bakanlar Konseyini ve bütün Sovyet halkını candan kutlar.

Lenin'in Komünist Partisi, Sovyetler Birliği insanlık tarihinde ilk defa olarak, Marksizm-Leninizm prensiplerine, bütün milletlerin, halkların emekçilerinin eşitliğini, kardeşliğini hayata geçirdi. Çok milletli yeni tip bir devlet, yarım yüzyıl önce proletarya enternasyonalizmi bayrağı altında kuruldu. Çarlık Rusya'sının patriyarkal, feodal üretim ilişkilerinin hakim olduğu ülkelerde, bugün gelişmiş sosyalist ilişkiler hüküm sürüyor.

Sovyetler Birliğinin tecrübesi Marksizmin-Leninizmin şu hükmünü tamamiyle doğruladı: Milli meselenin sebatlı bir şekilde çözülmesi sosyalist devriminin gerçekleşmesine bağlıdır; milletler arasında kardeşçe ilişkiler kurulması işçi sınıfının en önemli tarihi ödevlerinden biridir; ayrı ayrı milletlerin emekçilerini, ancak Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmine bağlı komünist ve işçi partileri birleştirebilir. Komünist Partisinin Leninci milli politikasının parlak sonuçları Sovyetler Birliğidir. SBKP 100-den fazla milletin büyük kardeşlik birliğinin yaratıcısıdır. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin enternasyonal, çok milletli toplumun menfaatleriyle ayrı ayrı her milletin menfaatlerini ahenkle birleştirmenin örnekleridir.

Büyük Oktobr Devrimi sosyalizm çağı ile birlikte milli ezgi sisteminin çöküş çağını da açtı. Fakat emperyalizmin boyunduruğu altındaki milyonlarca insan hâlâ kurtuluşları için savaşmaktadır.

Sovyetler Birliğinin, milli kurtuluşları uğrunda savaşan halklara karşısız yardımları onun proletarya enternasyonalizmine bağlılığının başka bir belirtisidir. Bu yardımlar daha Oktobr Devriminin doğuşuyla başladı, Sovyetler Birliğinin ekonomik, politik ve askeri gücüyle başbaşa gelişti ve gelişiyor.

Ayrı ayrı toplum düzenindeki devletlerin barış içinde yaşama Leninci prensipine dayanan Sovyetler Birliği milli ezginin her şekline karşıdır. Emperyalizmin saldırı ve sömürü politikasının karşısındadır, halkların güvenliğinin en güçlü, en aktif savunucusudur.

Sovyetler Birliğinin yarım yüzyıllık jübilesine proletarya enternasyonalizminin canlı bir örneği olarak, SBKP'nin önderliği altında, komünizm yo-

lunda, emperyalizmin, sağ ve «sol» revizyonistlerin, özellikle Maoizmin gittikçe yoğunlaşan yalan ve iftiralarını hiçe sayarak, geniş adımlarla ilerlemekte devam ediyor.

Bugün bütün dünyada Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin 50. yıldönümü proletarya enternasyonalizminin bir zafer bayramı olarak kutlanıyor.

Yaşasın Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği!

Yaşasın Lenin'in milli politikasını sebatla ve yaratıcı bir şekilde gerçekleştiren Sovyetler Birliği Komünist Partisi!

Yaşasın komünizm!

18. 12. 1972

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin 50' kuruluş yıldönümünü kutlama törenlerine katılan Türkiye Komünist Partisi MK Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın konuşması

Çok değerli yoldaşlar!

İnsanlığın en büyük bayramlarından birini, yüce Lenin'in kurduğu ve Sovyetler Birliği Komünist Partisinin oluşturduğu SSCB'nin 50. yaş yılını sizinle, bütün Sovyet halklarıyla, yeryüzünün bütün emekçileriyle birlikte kutluyoruz. Bu mutluluğu sizinle kardeşçe paylaşıyoruz.

Biz, Türk komünistleri, ulusal bağımsızlığı uğrunda, demokrasi, barış ve mutlu bir gelecek için savaşılan halkımız adına, büyük komşumuzun bu tarihsel bayramını, devrimci içtenliğiyle, candan selâmlarız.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi insanlığın gelişmesinde yepyeni bir çağ açtı. Marksçı-Leninci ilkeler üzerinde, devrim ateşleri içinde yepyeni bir devlet: SSCB kuruldu. Yüzden fazla halkın, ulusun hak eşitliğine, kardeşliğine dayanan bu yüce devlet, yeryüzünün en güçlü, en adaletli devletidir. Proleter enternasyonalizmi bayrağını yüseklerde tutan Sovyetler Birliği, insanlığın gelişmesini, bugününü, yarınını belirleyen en kesin etken olmuştur. Yeryüzünde işçi sınıfı savaşlarını, ulusal bağımsızlık direnişlerini Lenin ülkesinin gelişme deneylerine göre ayarlamaktadır. Sovyetler Birliği, çağımızda devrim hareketlerinin, devrimcilerin güç kaynağıdır. Bu gücün varlığı, ulusal bağımsızlıkları için savaşılan halklar için en güvenilir destektir.

Türkiye halkı, büyük komşumuz Sovyetler Birliğini en yakın dost – «kara gün dostu» biliyor. Halkımız, emperyalist saldıncılara karşı ölüm, kalım savaşına kalktığı zaman, – 1919–22 yıllarında, ona dostluk elini uzatan, ona her şeyle arka olan biricik devlet genç Sovyet devleti – Lenin'in kurduğu devlet olmuştur. Ve, bu yüce devlet, 55 yıl boyunca, güttüğü değişmez barış ve yanyana yaşama politikasının en iyi örneklerini Türkiye Cumhuriyetine – halkımıza karşı göstermiştir. Dünyada hiç bir şey bu gerçeği silemez.

Sovyetler Birliği bizim kapı-komşumuzdur.

Sovyet cumhuriyetlerindeki dev gelişmeler, yurdumuzda ulusal sorunun en ideal ve köklü biçimlerde çözümlenmiş olması, her ulusa, her halka nasıl, hangi yoldan yürümesi gerektiğini göstermektedir.

Sınırkesmece kapı-komşumuz Gürcistan'dan tut tâ Özbekistan'a, Kazakistan'a, Estonya'dan tut tâ Moldavya'ya kadar bütün Sovyet cumhuriyetleri baş döndürücü başarılar elde etmiş, çimçim bahçelere dönüşmüştür. Elbette bütün bu dev gelişmeler, Sovyet halkı kadar, bizi de sevindiriyor.

Bunlarla biz de kıvanç duyuyoruz. Bu başarılar proleter enternasyonalizminin gücünü somut biçimleriyle ortaya koyuyor. Ve onu bu kaynaktan alıyoruz.

Sovyet halkı bu tarihsel başarılarını en çetin savaşlarla, yeryüzünde hiç bir halkın görmediği savaşlarla elde etmiştir. Böylesi bir başarıyı sağlıklıları insanlık hiç bir zaman unutamaz. İnsanlık, bu kahramanları her zaman saygıyla, şanla anacaktır.

Komünizm yolunu gösterenler, uzay çağını açanlar, bilimde, teknikte, kültürde derin devrimler yapanlar halklara, insanlığa yepyeni bir çevreni açıyor, onların geleceğe güvenle bakmalarını sağlıyor. Bu güveni sağlayan Sovyet halkıdır. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin çalışmaları geleceğe güvenle bakmamızı sağlıyor.

Yaşasın yüce Sovyetler Birliği!

Yaşasın, güzel yarınların habercisi, proletaryanın ve kurtuluş hareketlerinin tükenmez güç kaynağı büyük komşumuz!

Yaşasın Leninizm!

A. Saydan

Yurtta

● Petrol-İş Genel Başkanı İsmail Topkar 29 Aralık günü İstanbulda tertiplediği basın toplantısında «Anayasanın ve kanunların verdiği hakların geri alınması teşebbüsü halinde bile genel greve gidilebileceğini» söylemiştir. İsmail Topkar, 1972 yılında işçi haklarının değişik vesilelerle kısıtlanmak istendiğini belirtmiş ve «ilgililer bilmelidirler ki, işçiler elde ettikleri Anayasal ve yasal haklarını çiğnetmeyecek güce çoktan ulaşmışlardır. Elde ettiğimiz hakların zerresini elimizden almak isteyen zihniyete karşı, tüm Türk işçilerinin milli şuur içinde, birleşerek, yekvücut olarak gerekli dersi vereceğini, kamuoyuna alenen ilân ediyoruz» demiştir.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç da geçen ay içinde Senato kürsüsünden aynı fikirleri ileri sürmüştü. Daha evvel Maden-İş, Yol-İş, TİS gibi federasyonlar, DISK konfederasyonu da değişik vesilelerle yaptıkları çıkışlarla işçi haklarına karşı yapılan saldırılara karşı direnme gereğini ileri sürmüşlerdi. Türk-İş ve Topkar gibi Türk-İş'e bağlı önemli sendika yöneticilerinin bu gereği duymaları, işçi sınıfının haklarını çiğnetmemek yönünde gösterdiği tepkinin bir sonucudur. Bu konuda değişik eğilimli sendikalar arasında bir fikir ve hedef birliği belirmiştir.

● Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası «Genel-İş» Merkez Yönetim Kurulu 5 Aralık tarihinde Ankarada toplandı. Toplantıdan sonra yayınlanan bildiride şu noktalar belirtilmektedir: Gelmiş geçmiş hükümetler, özellikle şimdiki hükümetin geliştirmek istediği yönetim şekli yalnız ibretle değil, aynı zamanda endişeyle izlenecek nitelikte bir siyasi ortam yaratmaktadır. Başka bir deyimle hükümet büyük sermaye çevrelerinin direkt etkisi altına girmiş bulunmaktadır.

Genel-İş Merkez Yönetim Kurulunun yayınladığı bildirinin son bölümünde, işçi haklarının, hükümetin müdahalesiyle sermayeci çevreler tarafından kısıtlandığı belirtilmekte ve bir an önce bu düşmonca politikaya son verilmesi istenmektedir.

● İzmitin Gebze bölgesindeki Pimaş Fabrikasındaki grev 12 Aralık tarihinde bir haftayı bütünlemiştir. Greve katılan 287 işçi patron tarafında işten çıkarılmıştır. Patron işten çıkardığı işçiler yerine yenilerini almaya başlamıştır. Bu durum işçilerin bağlı olduğu Kauçuk-İş Sendikası tarafından şiddetle protesto edilmiştir. Kauçuk-İş yayınladığı bildiride, işten çıkarılanların işlerine alınincaya kadar direnişin devam edeceğini açıklamıştır.

● Gebzedeki «Krom Çelik» Fabrikasında Otomobil-İş Sendikası tarafından yürütülen grev 110 gününe başlamıştır. Greve katılan işçilerin sayısı 300'dür. İşçiler istekleri uğrunda sonuna kadar direneceklerini bildirmişlerdir. Greve sebep, sendika ile patronlar arasında yapılan toplu sözleşme görüşmelerinde patronların işçi isteklerini kabul etmemeleridir.

● Koç Holdinge bağlı İstanbul Silâhtarağa Demir-Döküm Fabrikasında 2.500 işçinin grevi 8 Aralık tarihinde ikinci ayına başlamıştır.

Maden-İş Sendikası ile patron temsilcileri arasında yapılan görüşmelerde olumlu bir sonuca varılamamıştır. Bunun sebebi patron temsilcilerinin işçi isteklerini kabule yanaşmamalarıdır. Sendika temsilcilerinin ileri sürdükleri başlıca istek, gündeliklerin fiyat artışlarına paralel olarak yükseltilmesidir.

● DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası tarafından Çelik Halat Fabrikasında grev kararı alınmıştır. 175 işçinin çalıştığı fabrikanın patronu sendikanın haklı zam isteklerini kabule yanaşmamıştır.

● Yine Otomobil-İş Sendikasına bağlı Elektrofer Fabrikasında toplu sözleşme görüşmeleri, patronun zam isteklerini kabul etmemesi yüzünden çıkmaza girmiştir. Sendika grev kararı almıştır.

● Türkiye Lâstik-İş Sendikası da, İzmit Lâstik Fabrikasında toplu iş sözleşmelerinde patronların hayat pahalılığına uygun bir şekilde gündeliklerin yükseltilmesi isteklerini kabule yanaşmaması üzerine yakında grev kararı alacağını açıklamıştır.

Sendika başkan vekili Kenan Akman «istediğimiz iki kademede 500 kuruş zamdır. Bu kabul edilmediği takdirde grev hakkımızı kullanmaya kararlıyız» demiştir.

● İzmirde pamuk işçilerinden sonra zeytin işçileri de ücretlerine zam yapılması isteği ile işi yavaşlatma şeklinde direnişe geçmişlerdir. Tayfa adı verilen zeytin işçilerinin çoğu, gündeliklerin azlığı yüzünden zeytin bölgelerine gelmemişlerdir.

Zeytin toplama işlerinde gündelikler 1969'da 7 lira, 1970-71 döneminde 8-9 lira arasında değişmiştir. Bugün 10-12 saatlık bir çalışma için işçiler en fazla 10 lira kazanabilmektedirler.

● Adana-Hatay Sıkıyönetim Komutanlığı 14 Aralık tarihinde yayınladığı bir bildiri ile bölgede yasağa rağmen işçi sendikalarının bildiri basıp dağıttıklarını belirtmiş ve bu gibi hareketlerin şiddetle yasak olduğunu bir daha açıklamıştır.

Adana-Hatay Sıkıyönetim Komutanlığının bu bildirisi de memleketin başka taraflarında olduğu gibi bu bölgede de işçi sınıfının direnişinin devam ettiğine bir delil sayılmaktadır.

● Türk Deniz-İş Sendikası ile Türk Taşıt-İş Sendikası yöneticileri Başbakan Meleni ziyaret ederek, işçi ve sendikacılara karşı sürdürülen yıldırma hareketlerini, patronların keyfi tutumlarını, hayat pahalılığını ve fiyat artışlarını protesto etmişlerdir.

● İzmirde 4 Aralıkta başlayan fırın işçilerinin grevi bir yandan İzmir Sıkıyönetim Komutanlığının, bir yandan da İzmir Belediye Başkanı Osman Kibarın tertiplediği kışkırtmalara konu oldu. Belediye Başkanı ile Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından kışkırtılan gangsterler, grev gözcülerine saldırdılar. Bunlar sözde «çalışmak isteyen» işçilerdi. Oysa Grev ve Toplu Sözleşme Kanununa göre, greve gidilen bir iş yerinde çalışmak yasaktı.

Sıkıyönetim Komutanlığı gangsterlerin saldırılarını önleyeceğine, kanuni haklarını savunan 20 fırın işçisi ve sendikacıyı tutsak etti. Fakat sendika çevrelerinde meydana gelen sert tepki sonucunda tutsak edilen işçileri serbest bırakmak zorunda kaldı. Patronlar işçi gündeliklerine zam yapmayı kabul ettiler. Fakat belediye de onlara ekmeğin gramajını indirmek imkânını verdi. Böylece bu zam da yine dolaylı bir şekilde geri alınmış oldu.

● Sümerbank Eskişehir Basma Sanayii Müessesesi ile Teksif Sendikası Eskişehir Şubesi arasında uzun zamandan beri süregelen toplu sözleşme konuşmaları, işletme yöneticilerinin işçi isteklerini reddetmesi üzerine kesildi. Sendika Eskişehir Basma Sanayii Müessesesine bağlı bütün iş yerlerinde grev kararı aldı. Eskişehir Basma Sanayiinde 1.400 sendikalı işçi vardır.

Teksif Sendikası Sümerbankın Egedeki iş yerlerinde de aynı nedenler yüzünden grev kararı aldı.

● Türkiye Esnaf ve Zanaatkârlar Konfederasyonu Genel Başkanı Hüsamettin Tienşan yaptığı bir açıklamada yılda 46,5 milyar lirayı bulan banka kredilerinin dört bin kadar kodamen ithalat-ihracat tüccarı, işadamları ve büyük toprak sahipleri tarafından paylaşıldığını belirtmiştir. 200 bini bulan küçük esnaf ve zanaatkârlar ise yılda ancak 1,5 milyar lira kadar bir krediye paylaşılmaktadırlar. Tienşan'a göre, Türk sanyicilerinden büyük çoğunluk toplam kredilerin ancak $\frac{1}{3}$ 'ünü almaktadırlar. Kredilerin $\frac{2}{3}$ 'ü büyük sermaye sahiplerine verilmektedir.

Tienşan küçük esnaf ve zanaatçıların büyük sermaye sahiplerinin baskısı altında olduklarını da belirtmiştir.

● Ticaret Bakanlığının 29 Aralık tarihli «Cumhuriyet» gazetesinde yayınlanan bir raporuna göre, Türkiyede imalât, maden ve hizmetler sektöründe mevcut 120 büyük sanayi kuruluşundan 70'i yabancı sermayenin elindedir. Geri kalan 50 kuruluşu da yabancı sermaye, $\frac{1}{10}$ 17,06 ile $\frac{1}{10}$ 29,29 oranında ortaktır.

Ticaret Bakanlığının raporuna göre, imalât sanayii sektöründeki 93 büyük kuruluştan 50'si, maden sektöründeki 4 büyük kuruluştan tamamı, hizmetler sektöründeki 18 firmadan 16'sı yabancı sermaye hakimiyetinde bulunmaktadır.

Büyük ekonomik kuruluşların % 90'ına hakim olan yabancı müteşebbislerin bu kuruluşlara sermaye katkısı % 60 civarındadır.

● Köyişleri Bakanı Necmi Sönmez 28 Aralık tarihinde Meclis Geçici Komisyonunda «Toprak ve Tarım reformunun herkese toprak vermek için getirilmediğini, toprak-insan işgücü ilişkilerinin kalkınma stratejisinin bir parçası olarak ele alındığını» söylemiştir.

Bakan, 32 milyon 116 bin 224 dönüm arazinin dağıtılmak üzere kurulacak olan Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı emrine verileceğini, reform uygulaması sonucunda topraklı veya topraksız 539 bin aileye toprak verileceğini söylemiştir.

Yine bakanın açıkladığına göre bugün Türkiye'de 1 milyon 268 bin 101 çiftçi ailesi tamamen topraksızdır. 2 milyon 221 bin 322 çiftçi ailesi de az topraklıdır. Türkiye'de ayrıca 1 milyon 183 bin 640 tarım işçisi vardır.

● Ziraat Bankası 1973 yılında 22 milyar 33 milyon lira kredi dağıtacaktır. Karma Bütçe Komisyonunda açıklanan bir rapora göre bu kredilerin 17 milyar 658 milyonu tarım sektörüne verilecektir. Büyük toprak beyleri bu kredilerin aslan payını alacaklardır.

● Devlet İstatistik Enstitüsünce hazırlanan bir rapora göre son on yılda hayat pahalılığı en çok İstanbul, Ankara ve İzmirde artmıştır. Fiyat artışları bakımından bu üç ilde et ilk sırayı almaktadır. Daha sonra zeytin ve kuru fasulye gelmektedir. Ev kiralari bu üç ilde % 151 yükselmiştir. Odun fiyatları da 10 yıl içinde Ankarada yüzde 136, İstanbulda yüzde 83, İzmirde yüzde 110 artmıştır. Meselâ Ankarada 1962'de 95 kuruş olan ekmeğin kilosu 1972'de 170 kuruşa yükselmiştir. İstanbulda 89 kuruştan 169 kuruşa, İzmirde ise 94 kuruştan 164 kuruşa yükselmiştir. Bulgur Ankarada bu zaman içinde 176 kuruştan 248 kuruşa, İstanbulda 173 kuruştan 267 kuruşa, İzmirde 164 kuruştan 250 kuruşa yükselmiştir.

● Ankara 1 No. lu Sıkıyönetim Mahkemesinde yargılanan Hukuk Fakültesi eski dekanı Prof. Uğur Alacakaptan çeşitli iddialarla 5 yıl 10 ay ağır hapis, 5 ay 25 gün hapis cezasına çarptırılmıştır. Profesör ayrıca müebbeden kamu hizmetlerinden mahrumiyete, 1 yıl 11 ay 10 gün Artvinde Emniyet Genel Müdürlüğü nezaretinde sürgüne de mahkûm edilmiştir.

Aynı mahkemede Alacakaptanla beraber yargılanan asistan Uğur Mumcu da aynı cezalara çarptırılmıştır. Yalnız onun sürgün yeri Karstır. Aynı grupta yargılanan İsmet Tufan Yazıcı, Raif Çakır 4'er yıl 2'ser ay ağır hapis cezasına çarptırılmışlardır.

● Diyarbakır-Siirt Sıkıyönetim Komutanlığı 1. No. lu Askeri Mahkemesinde Devrimci Doğu Kültür Ocakları üye ve yöneticilerinin yargılanması sona ermiştir. 66 kişi, 10 ayla 16 yıl arasında değişen ağır hapis cezalarına çarptırılmışlardır. Cezalar Türk Ceza Kanununun faşist 141 ve 142. maddelerine göre verilmiştir. Fikret Şahin 13 yıl 4 ay ağır hapis, Nusret Kılıçaslan 12 yıl ağır hapis, 5 yıl sürgün, Mümtaz Kotan 16 yıl ağır hapis, 6 yıl sürgün, Sabri Çepik 12 yıl hapis, 5 yıl sürgün cezasına çarptırılmışlardır.

Karar yurtseverler ve mahkemede bulunan dinleyiciler tarafından protesto edilmiştir. Salonda bulunan sanık ve dinleyiciler hep bir ağızdan «yaşasın halkların varlığı, kahrolsun faşizm» diye haykırmışlardır. Yurtseverler hapishaneye sevk edilirken Enternasyonal Marşını söylemişlerdir.

● Ankara 2 No. lu Sıkıyönetim Mahkemesinde TÖS davası sona erdi. Yöneticilerden Fakir Baykurt, Dursun Akçam, Veli Kasımoğlu, Osman Akol ve öteki Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, yani Baykurtla birlikte 8 kişi, 8'er yıl 10'ar ay hapse mahkûm oldular. 58 TÖS üyesine de 10 ayla 10 yıl 8 ay arasında değişen hapis cezaları verildi. 10 yıl sekizer ay hapse mahkûm olanlar Hasan Yalçınla İbrahim Bayardır. Yurtsever öğretmenler ayrıca sürekli olarak kamu hizmetlerinden mahrumiyete, üçer yıl da sürgüne mahkûm olmuşlardır.

● İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı gazeteci Kemal Bisalman hakkında «Yeni Ortam»da yayınladığı «Yine Lütfen Bay Melen» başlıklı yazısından ötürü soruşturma açmıştır. Gazetenin eski yazı işleri müdürü Salahattin Uyar hakkında da soruşturma açılmıştır.

● İstanbul 3 No. lu Sıkıyönetim Mahkemesinde Şadi Alkılıç ve arkadaşlarının duruşması sona erdi. Şadi Alkılıçla doçent Çetin Özek birer yıl altışar ay hapse ve birer yıl da sürgüne mahkûm oldular. Eski yargıçlardan Şiar Yalçın da bir yıl hapis, 500 lira para cezasına mahkûm oldu.

Rağıp Zarakoğlu, Vahit Tuliş sekizer yıl ağır hapis, 2'şer yıl 8'er ay da sürgüne, Gülay Varlı, İvrem Keskinoğlu, Hayri Eroğlu, Faruk Pekin, Alpaz Biber, Ağâh Uyanık ve Arif Sarısözen 5'er yıl ağır hapis, birer yıl 8'er ay da sürgüne mahkûm oldular.

● İstanbul 2 No. lu Sıkıyönetim Mahkemesinde Kocaeli Devrimci İşçi Köylü Birliği kurucu ve üyeleri 3 yıldan 8 yıla kadar değişik ağır hapis cezalarına mahkûm oldular. Sekizer yıl ağır hapis cezasına, kamu hizmetlerinden süresiz olarak mahrumiyetlerine 2 yıl 8 ay da çeşitli illerde sürgüne mahkûm olanlar Sırrı Öztürk, İsa Ruhi Köbüt ve Mustafa Baykaradır.

● Hakkında üç defa mahkûmiyet kararı verilen «Sol Yayınlar» sahibi Muzaffer Erdost'un mahkûmiyetlerinden biri Yargıtay tarafından onaylanmıştır. Leninin «Ne Yapmalı» eserini Türkçeye çeviren Erdost TCK'nun

141/1 maddesine göre 7,5 yıl ağır hapis 4 yıl da sürgüne mahkûm olmuştu. Yargıtay bu mahkûmiyeti onaylamıştır. Erdost «Marksizm ve Milli Me-sele», «Sağ Sol Sapmalar»adlı kitapların çevirilerinden ötürü iki defa yedişer buçuk yıl ağır hapis ikişer buçuk yıl da sürgün cezasına çarptırılmıştı. Bu mahkûmiyet kararları şimdi Yargıtaydadır. Bunlar onaylandığı takdirde Muzaffer Erdost, yeryüzünün faşizmle idare edilmeyen her ülkesinde satılan bu üç kitabın çevirisi için 22,5 yıl ağır hapis 6,5 yıl da sürgün cezası çekecektir.

● Milli Eğitim Bakanı Sabahattin Özbek TBMM Bütçe Karma Komisyonunda verdiği demeçte «Liselerin paralı olması fikrini tamamen benim-sedim. Böyle bir şey olursa 3 yılda milli eğitimin bütün sorunları çözün-lenir» demiştir. Bilindiği gibi yine Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve yüksek öğretimin paralı olmasını öngören bir tasarı Meclis Milli Eğitim Komisyonunda kabul edilmiştir. Milli Eğitim Bakanı lise öğretiminin de paralı olmasını öngörmektedir. Böylece eğitimi varlıklı sınıfların tekeline vermek, halk çocuklarının okumasını ve genellikle halk yığınlarının uyan-masını engellemek yönünde iktidar tarafından yeni yeni tedbirler alın-maktadır.

● Elektrik Mühendisleri Odası İzmirde yaptığı bir açıklamada Türki-yenin 1974 yılında karanlıkta kalma tehlikesi ile karşı karşıya geleceği belirtilmektedir. Yanlış hesaplar yüzünden Keban Barajının inşaatı ancak 1979 yılında tamamlanabilecektir. Açıklamada termik santraller yapımı yoluna gidildiği belirtilmektedir. Termik santrallerde elde edilen elektriğin maliyeti 11—13 kuruştur. Buna karşılık gaz türbinlerinde elde edilen elek-triğin maliyeti 72 kuruştur. Elektrik enerjisi maliyetinin bu şeklide artması birçok sanayi ve tarım ürünlerinin maliyetini de yükseltmektedir. Bilindiği gibi en ucuz elektrik hidrosantrallerde üretilmektedir. Keban Barajının in-şası bunun için düşünülmüştür. 1962'de başlayan barajın inşaatı masraf-larının 400 milyon lira civarında olacağı hesaplanmıştı. Fakat bugüne kadar 2 milyar lira para harcanmış, bir o kadar da bitinceye kadar har-canacağı hesaplanmaktadır. Barajın jeolojik araştırmalarını yapan Ameri-kan firmasının araştırmalarının ve hesaplarının yanlış olduğu anlaşılmış, inşaatı yükümlenen Fransız-İtalyan firması ise sürekli olarak devletten ek ödenek isteğinde bulunmuştur. Barajın inşaatı bir çok ertelemelerden sonra 1974 yılında bitecekti. Fakat anlaşıldığına göre inşaatın bitmesi şimdi 1979 yılına ertelenmiştir.

● Türkiye'deki terör ve işkenceler Avrupa Konseyinde sert tenkitlere sebep olmuştur. Millet Meclisi Dışişleri Komisyonunda bazı CHP'li millet-vekillerinin bu konudaki sorularını cevaplandıran Dışişleri Bakanı Bayülken de bunu itiraf etmek zorunda kalmıştır. Toplantıya katılan MGP Genel Başkanı Feyzioğlu, AP senatörü Tevetoğlu, eski dışişleri bakanlarından AP'li Çağlayangil Konseyde Avrupa kamuoyunu aldatmaya çalıştıklarını

dolaylı olarak belirtmişlerdir. Tevetoğlu «Türkiyede fikirlerinden ötrürü kimse mahkûm olmamıştır. Ama fikir yazıya döndü mü işler değişir. O zaman ortada eylem vardır. Ve cezalandırma yoluna gidilir» gibi fikirler ileri sürmüş, Feyzioğlu da «biz Avrupa ile bağlarımızı kesmek isteyenleri cezalandırıyoruz» gibi skolastik bir mantıkla Avrupa kamuoyunu etkilemeye kalkışmıştır.

18 Aralıkta yeni devre çalışmalarına başlayan Avrupa Konseyinde İsveç, Hollanda, Norveç ve İngiltere delegeleri Türkiyedeki işkenceleri yeren sert konuşmalar yapmışlardır. Hatta İngiliz delegesi Türkiyeye gittiğini, 34 tuktulu ile konuşması sözkonusu iken Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından ancak bir kişi ile konuşmasına müsaade edildiğini söylemiştir. İngiliz delegesinin görüştüğü Kadriye Demir kendisine ve arkadaşlarına ağır işkenceler yapıldığını söylemiştir.

Dışişleri Bakanı Bayülken bu konkre deliller karşısında «Polisin kendisine mahsus usulleri vardır» diyerek işkence olaylarını itiraf etmek zorunda kalmıştır.

DÜNYADA

● Sovyetler Birliğinin kuruluşunun 50. yıldönümü törenleri 21 Aralık günü Kremlindeki Kongreler Sarayındaki toplantı ile başladı. Toplantıya Sovyetler Birliğine dahil 15 cumhuriyetin, bölgelerin temsilcileri katıldığı gibi, bütün dünya komünist ve işçi partilerinden delegeler ve ulusal kuruluş hareketlerinden heyetler bu arada Türkiye Komünist Partisinden de bir heyet katıldı. Toplantı sonunda bütün dünya halklarına barışın, işbirliğinin kuvvetlenmesi hakkında bir çağrı yayınlandı.

● 13 Aralık günü Fransız Komünist Partisinin 20. Kongresi çalışmalarına başladı. Kongre, Fransıdaki toplum hayatının önemli bir devrine rastlıyordu. Nisan ayının başlarında Fransada genel seçimler yapılacaktır. Bu seçimlerde Fransız Komünist Partisi, Fransız Sosyalist Partisi ile Sol Radikallerin kurduğu birliğin kazanması için kuvvetli kozlar vardır. Daha önce bu üç ilerici teşekkül orta bir hükümet programı etrafında birleşmişlerdi. Bu ortak hükümet programı sosyalist bir nitelik taşıymıyordu. İşçi sınıfının, emekçi halkın demokratik haklarının genişletilmesini, büyük tekellerin hegemonyasına son vermeyi, bunun için de birçok büyük tekeli devletleştirmei öngörmektedir. Programda Avrupa ve dünyada barışın sağlanlaştırılması, askeri blokların ortadan kaldırılması vardır. Ortak Pazar, tekellerinin hakimiyetinden kurtarılacak, emekçi halkın yararına işleyen bir örgüt haline getirilecektir.

Fransız Komünist Partisinin 20. Kongresinde genellikle birlik sorunları, ortak hükümet meseleleri konuşuldu ve bu yönde kararlar alındı. Kongrede ayrıca, Amerikan emperyalistlerinin Viyetnamdaki saldırıları yerildi, Çin-Hindi halkları ile bir dayanışma bildirisi yayınlandı.

Kongrede partinin yönetici organları, yani Merkez Komitesi, Politbüro ve Kontrol Komisyonu seçildi. Merkez Komitesi, bugüne kadar genel sekreter yardımcısı olan Georges Marchais'yi genel sekreterliğe seçti. Ağır hasta olan eski genel sekreter Waldeck Rochet ise partinin onur başkanlığına getirildi.

● Pariste Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti temsilcisi Le Dük Tho ile Amerika Cumhurbaşkanı Niksonun danışmanlarından Kissinger arasındaki görüşmeler 15 Aralıkta kesildi. Kissinger Niksondan aldığı direktifle 20 Ekim tarihli anlaşmayı inkâr ediyor, anlaşmanın birçok noktalarını değiştirmeyi teklif ediyordu. Yapılan değişiklik teklifleri arasında Saygon kukla hükümetini devlet olarak tanımak, yurtseverlerin kurtuluş hareketine son vermek de vardı. Viyetnam halkının temsilcisi Amerikan emperyalizmine teslim anlamına gelen bu teklifleri kabul etmedi.

✓ Ayın 18'inde Niksonun emriyle, Demokratik Viyetnamın başkenti Hanoy ve limanlarından Hayfong bugüne kadar misli görülmemiş bir barbarlıkla bombalanmaya başlandı. Okullar, hastaneler, elektrik santralleri, su bentleri, velhasıl bütün sivil hedefler 10 gün süre ile yoğun bir şekilde bombalandı. Uzmanların hesaplarına göre üç günde beş bin ton bomba atıldı. On gün içinde Amerikalılar 32'si B-52 olmak üzere 84 uçak kaybettiler. 100'den fazla pilot esir düştü. Viyetnam uçaksavarlarının bu başarısı, başta Sovyetler Birliği olmak üzere dünya kamuoyunun protestoları Niksonu bombardımanları kesmeye zorladı.

Ayın yorumu

Yeraltı zenginliklerimiz, egemenlik ve sanayileşme sorunu

Aralık ayının ortalarından bu yana evvelâ Meclis geçici komisyonlarında daha sonra da Genel Kurul'da «Petrol Kanunu» ve genellikle yeraltı zenginliklerimizle ilgili «Madençilik Kanunu» görüşülmeğe başlandı. «Madençilik Kanunu», boraks, bor tuzları, volfram, mangan, krom, bakır gibi hem modern sanayi, hem de askeri bakımdan büyük önem taşıyan madenlerin durumunu, arama, işleme ve kıymetlendirme gibi konuları kapsıyordu.

Mesele bizim için, yani hızla sanayileşmek ve kalkınmak gibi zor bir sorunu çözümlemek durumunda olan bir ülke için önemli olduğu gibi, sanayiine hammadde, silâh üretiminin, saldırı planlarının, soğuk harp stratejisinin başarı ile yürütülmesini isteyen emperyalist devletler ve en başta Birleşik Amerikanın egemen çevreleri için de büyük bir önem taşıyordu. Bunlar Türkiye'nin maden zenginliklerine tam olarak hakim olmak istemektedirler.

Türkiye, Ortak Pazar hattâ Amerikan tekelleri için üretim merkezlerine daha yakındır. Gerek Ortak Pazarın gerekse Amerikan tekellerinin elinde Afrika, Güney Amerika, Asya ve Okyanus adalarında önemli hammadde kaynakları vardır. Ama Avrupa pazarı için bunlar Türkiye'ye kıyasla çok uzaktır, onların taşınması ve Avrupa üretim merkezlerinde kıymetlendirilmesi çok daha pahalıya mal olmaktadır. Amerikan tekellerinin Avrupada, Batı Almanya, İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve İtalya'da çok büyük yatırımları vardır. Türkiye'nin hammaddeleri onlar için ekonomiktir. Türkiye'de yukarıda sayılan madenlerin yüksek kaliteli ve çok zengin olmaları da ayrıca gözönünde tutulmalıdır. Eski Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı İhsan Topaloğlu, Mecliste yaptığı konuşmada dünya bor rezervlerinin yüzde 60'ının Türkiye'de olduğunu söylemiştir. Bu rezervlerden ancak 280 milyon tonluk bir kısmı devletin elindedir. Özel girişimin ve yabancıların elinde bulunan kısmı 500 milyon tonu aşkındır.

Emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi Türkiyedeki maden sorununu daha geniş politik bir açıdan ele almaktadırlar. Bu açı onlar için, meselenin yukarıda belirttiğimiz teknik açıdan çok daha önemlidir. Türkiye, modern bir üretim araçları sanayii ile onun temeli olabilecek güçlü bir enfastrüktür sanayii kurmak için bütün imkânlarla sahiptir. İrmakları, petrol, gaz ve kömür rezervleri enerji kaynağı olarak buna elverişli olduğu gibi, maden zenginlikleri de buna elverişlidir. Doğudan ve Karadenizden Sovyetler Birliği ile sınırdır. Batıdan da sosyalist Bulgaristanla. Bu coğrafi imkânlar Türkiye'ye, tabii zenginliklerini en kısa yoldan kıymetlendirmek ve hızla kalkınmak, ulusal ağır sanayiini yaratmak için elverişli politik şartlar yaratıyor.

Ulusal ağır sanayiinin kurulması, işçi sınıfının daha çok kuvvetlenmesini,

hattâ karakteri anti-emperyalist olması gereken milli burjuvazinin egemen hale gelmesini bile istemeyen emperyalizmin, Türkiye'ye karşı stratejisini daha Osmanlı İmparatorluğu zamanından beri bu gibi bir gelişmeyi engellemek olmuştur. Bu gün de bu stratejik hedef değişmemiştir.

Meclisteki maden ve petrol tasarıları hakkındaki konuşmaların gerçek niteliğini anlamak için emperyalizmin bu politikasını gözden uzak tutamayız. Gözden uzak tuttuk mu, olup bitenlerden hiç bir şey anlayamayız.

İktidarın, bu reform niteliği taşımayan Madencilik Kanunu Tasarısı gerek Meclisteki CHP'li ve bazı bağımsız milletvekilleri, gerekse yurtseverler sendikalar tarafından öylesine sert tenkitlere uğradı ki, hükümet tasarımı Meclis komisyonundan geri almak zorunda kaldı.

Fakat yine «reform» etiketiyle Meclise getirilen, AP, DP, MGP oyları ile Meclis Geçici Komisyonunda kabul edilen Petrol Tasarısının, Meclis Genel Kurulunda da önemli maddeleri kabul edildi. Bunların başında birinci madde geliyor. Birinci madde yabancı sermayeye petrolü aramak ve işlemek hakkını veriyor. Bu madde, CHP'deki yurtseverlerin bütün gayretlerine rağmen kabul edildi. AP, DP, MGP bu birinci maddenin kabulünü sağlamak için ellerinden geleni yaptılar. İhsan Topaloğlu 20 Aralık tarihinde «Cumhuriyet» gazetesine yazdığı bir makalede, hükümetle AP ve öteki işbirlikçi partilerin bir danışıklı dövüş yaptıklarını yazdı. Hükümet, getirdiği tasarının bazı ufak tefek olumlu noktalarının da tasarıdan çıkarılmasına seyirci kaldı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Kodamanoğlu ricatı evvelden kabullenmiş bir komutan gibi hareket etti.

Petrol ve madenler sorunu yalnız arama ve onları yarı mamul hale getirme sorunu değildir. Sanayileşme sorunun özü ve temelidir.

1930 yıllarında Türkiye'de bakır, krom ve kömür dahil bütün madenler devletleştirilmiştir. Maden Arama Enstitüsü kurulmuştur. Etibank'ın kuruluşu da hemen hemen bu yıllara rastlar. Plâna göre Maden Arama Enstitüsü madenler arayacak, bulacak, Etibank da işliyecekti.

Fakat İkinci Dünya Harbinden sonra, geçenlerde ölen Birleşik Amerika eski cumhurbaşkanlarından Truman'ın adını taşıyan Doktrin'in ve Marşal Planı'nın o zamanın işbirlikçi burjuvazinin çıkarlarını temsil eden İnönü hükümetleri tarafından kabul edilmesi ile Atatürk tarafından devletleştirilmek yolu ile varlıklarına son verilen bütün yabancı tekeller tekrar Türkiye'deki imtiyazlarını daha geniş ölçüde elde etmeye başladılar.

1954 yılında Amerikalı uzman Corc Bol tarafından hazırlanan Petrol Kanunu bu şartlar altında hazırlandığı gibi, Melen-paşolar iktidarının yeni Petrol Kanunu Tasarısı da aynı şartlar altında hazırlandı.

«YENİ ÇAĞ» DERGİSİNİN 1972 YILINA AIT

12 SAYISINDA ÇIKAN YAZILAR (No Na 1-12)

Dokümanlar

	Na	sayfa
Komünist ve işçi partileri temsilcilerinin «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi çalışmalarını inceleme toplantısı hakkında bildiri	2	81
Avrupa komünist ve işçi partilerinin		
Viyetnam halkı ile dayanışma konferansı	9	647
Avrupa komünist ve işçi partilerinin		
Viyetnam halkı ile dayanışma konferansı deklârasyonu	9	647

Uluslararası komünist hareketinin problemleri

Eski yıl ve yeni yıl	1	6
G. Husak: Parti, devlet, halk	9	651
D. Kallai: Çağdaş devrim sürecinin ana gücü	11	
A. Kirilenko: SBKP XXIV. Kongresinden bir yıl sonra	4	241
L. Korvalan: İki yıl sonra Şili'de neler oluyor?	11	813
A. Kunyal: Komünist hareketinin yenilmez gücü	6	401
N. V. Podgorni: Elli yıllık kardeş birliği (Yazı kurulunun sorularına cevaplar)	7	488
G. Traykof: Bulgaristan Halk Çiftçi Birliği ve tarihten bazı ibret dersleri	8	602
G. Hol: Sınıf açısından ekolojik bunalım	8	590

Komünist partilerinin savaşı ve tecrübesi

K. Alba, A. Masyagin: Viyetnam devrimi üstün gelecek	7	512
F. Bart: Önemli gelişmeler	5	314
V. Gerns, R. Ştaygervald: Anti-monopolist, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi	7	522
V. Lamberts: Parti ve yığınlar	7	501
L. K. Prestes: Brezilya komünistlerinin devrimci mücadelesi	2	83
A. Fava: Yığinsal ve savaştan parti	12	907

Teorik konferanslar, Yazı kurulunda karşılaşmalar

Asya ve Afrika ilerilik yolunda. Ulusal kurtuluş hareketinde yeni aşama ve anti-emperyalist güçlerin birliği problemleri	11		835
Toprak, ekmek ve hürriyet için	6		415
Elde edilmesi gereken toprak	12		913
Kapitalist memleketlerde gençlik hareketi ve komünistler	1		6
Kapitalist memleketlerde gençlik hareketi ve komünistler	1		93

Bugünkü sosyalizm dünyası

B. Velçef: Bulgaristan Halk Cumhuriyetinde yeni anayasa ve demokrasinin gelişmesi	2		115
K. Hager: İdeoloji ve kültürün temel sorunları	12		895

SSCB'nin kuruluşunun 50. yıldönümü

B. Aşimof: Halkların ekonomik ve kültürel eşitsizliğinin giderilmesi	10		755
H. Bağdaş: Proletarya enternasyonalizmine bağlılık	10		759
R. Güyyo: Devrimci savaşın enternasyonel tecrübesine önemli bir katkı	10		751
V. Zarodof: İnsanlığın sosyal ilerlemesinde önemli bir aşama	10		729
İ. İskenderi: Barışın ve ileriliğin güçlü etkeni	10		765
İ. Nörlund: SSCB tecrübesinin ilkesel önemi	10		779
A. Peter: İdeolojik mücadelede uzlaşma yoktur	10		762
B. N. Ponomaröf: SSCB'nin kurulması ve gelişmesinin uluslararası önemi	10		731
V. Tellâlof: Eylemde sosyalist enternasyonalizm	10		747
R. Eman: Kadınların reel kurtuluş yolu	10		775
A. Yata: Emperyalizme göğüs geren başlıca kuvvet	10		769
P. Fedoseef: Enternasyonalizm komünist ideolojisi ve politikasının ayrılmaz bir parçasıdır	10		783
İnsanların, ulusların ve devletin belgesel öyküsü	8		567
Barışsever, sınıfsal, enternasyonalist politika	9		686
Özgür halkların yolu	10		789

Emperyalizm ve anti-emperyalist savaş

<i>F. Belagtas: Filipinlerde Amerikan emperyalizmi</i>	<i>4</i>	<i>281</i>
<i>H. Lumer: Dolar bunalımının kökenleri</i>	<i>6</i>	<i>446</i>
<i>Grev savaşı cephelerinde</i>	<i>1</i>	<i>29</i>
<i>K. Popren: İşçi sınıfının sömürülmesi siteminde yenilik</i>	<i>8</i>	<i>610</i>

Ulusal kurtuluş hareketi

<i>E. Papayoanu: Kıbrıs egemenliği ve onun düşmanları</i>	<i>7</i>	<i>532</i>
---	--------------------	------------

Marksizm-Leninizm ve zamanımız

<i>V. Zagladin: İnsanlığın geleceği</i>	<i>12</i>	<i>938</i>
<i>A. Rodrigues: İktidarı elde etme mücadelesi biçimleri</i>	<i>7</i>	<i>551</i>
<i>S. Şariddin: Ulusal devrimden sosyal devrime doğru</i>	<i>3</i>	<i>216</i>

Leninizm devrim bilimidir

<i>Örgütlü ve örgütleyici güç</i>	<i>9</i>	<i>667</i>
<i>Bilimsel sosyalizmi emekçilerin aktifliğiyle birleştirme işi</i>	<i>5</i>	<i>322</i>

Avrupa Güvenliği problemleri

<i>P. Markovski: Alman Demokratik Cumhuriyeti ve Avrupa'da barış</i>	<i>5</i>	<i>359</i>
--	--------------------	------------

Politik yorum

<i>Yan Prajski: Moskova görüşmelerinin önemi</i>	<i>7</i>	<i>545</i>
<i>Yan Prajski: Çin Halk Cumhuriyetinin uluslararası alana "çıkışı" sorunu</i>	<i>4</i>	<i>293</i>
<i>Yan Prajski: Güney Asya olaylarından çıkarılacak dersler</i>	<i>5</i>	<i>353</i>
<i>Yan Prajski: Aşırılık kimin yararınadır?</i>	<i>6</i>	<i>438</i>

Olaylar ve yankılar

<i>A. B: Avrupa genel konferansına doğru</i>	<i>7</i>	<i>543</i>
<i>I. Bagramyan: Tarihten dersler</i>	<i>5</i>	<i>348</i>
<i>A. Braun: Halkların barış ve güvenlik mücadelesine önemli bir katkı</i>	<i>3</i>	<i>211</i>
<i>V. Düval: Versay Çin-Hindini selâmlıyor</i>	<i>4</i>	<i>289</i>

<i>K. Nötzel: Anlaşmaların onaylanması ve daha sonraki</i>		
<i>ödevler</i>	7	538
<i>A. Haçadur: Petrol tekellerine darbe</i>	8	618
<i>H. Fuçs, E. Yorgen: Kahire Konferansı</i>	3	227

İdeolojiler mücadelesi

<i>R. Leroa: Sahte sosyalizm çeşitleri ve gerçek sosyalizm</i>	5	369
<i>H. Muhika: Yığınsal enformasyon araçları kime</i>		
<i>hizmet ediyor?</i>	4	269
<i>J. Nörlund: Anti-komünizmin «yeni kılık»ları</i>	6	429

Lenin'in doğum yıldönümü dolayısıyla

<i>E. Henni: V. İ. Lenin ve kardeş partiler</i>	4	257
---	-----------	-----

Georgi Dimitrof'un 90. doğum yıldönümü dolayısıyla

<i>Georgi Dimitrof konuşuyor</i>	3	177
<i>T. Jivko: Devrimci, kitle adamı, teorisyen</i>	3	161
<i>Kahramanlıklarla dolu bir hayattan sayfalar</i>	3	190

Tarihten sayfalar ve zamanımız

<i>J. Düklo: Komünistin anıları</i>	1	44
<i>D. İbaruri: Dün ve bugün</i>	8	623
<i>J. Konyo: Pol Lanjven</i>	2	141
<i>Sosyalist düşünce tarihinden sayfalar</i>		

<i>G. Şah: Şarl Furiye</i>	4	304
--------------------------------------	-----------	-----

Toprak reformları tecrübesi

<i>T. Usubalief: Kapitalizmi atlayarak sosyalizme geçiş</i>	2	125
<i>F. Fettah: Mısır'da köy kooperatiflerinin gelişmesi</i>	2	137

Komünist basın

<i>Y. Jukof: «Pravda» (SSCB)</i>	5	379
<i>G. Kalt: «Folksstimme» (Avusturya)</i>	9	706

Okuyucularımıza cevaplar

<i>SSCB ve gelişmekte olan ülkeler</i>	12	949
--	------------	-----

ÖZEL SAYFALAR

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin halkımıza çağırısı	2	147
Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin İtalyan Komünist Partisinin XIII. Kongresine mesajı	3	231
TKP MK'nin SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümüyle ilgil kararı	9	712
TKP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaşın 30 Nisan 1972 günü (1 Mayıs arifesinde) düzenlenen parti toplantısında yaptığı konuşma	5	382
TKP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaşın Prag'ta SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümü dolayısıyla tertiplenen uluslararası konferansta yaptığı konuşma	7	561
Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesine	12	955
TKP MK Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın Türkiye Komünist Partisinin 52. yıldönümü dolayısıyla düzenlenen törenli toplantıda yaptığı konuşma	9	715
SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümünü kutlama törenlerine katılan Türkiye Komünist Partisi MK Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın konuşması	12	957
TKP MK Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın Georgi Dimitrof'un 90. doğum yıldönümü dolayısıyla Sofya'da düzenlenen uluslararası konferanstaki konuşması	6	465
TKP Merkez Komitesinin Türkiye Komünist Partisi MK Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşa 70. doğum yıldönümü dolayısıyla gönderdiği tebrik mesajı	10	801
Nazım Hikmet'in 70'inci doğum yıldönümü	1	56
Y. Demir: Yürüyen adam	1	57
S. Üstüngel: Nazım Hikmet	1	60
Karadeniz cinayetinin 51'inci yıldönümü dolayısıyla	1	68
Ferit Bozkaya: Türkiye sanayiinde gelişmeler ve durum	6	460
A. Saydan: Bu ayın olayları	(No No 1-12)	
A. Saydan: Ayın yorumları	(No No 1-12)	

«Yeni Çağ» dan Okuyuculara

Sayın Okuyucular,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Ve biz, bunları elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okuyucularımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Çünkü bu numaralarda, genellikle adreste küçük bir hata, derginin elinize geçmesini engellemektedir. Sonra, adres değiştirince, yeni adresinizi bize derhal bildirmeniz gerekir.

Dergiyi arkadaşlarınız arasında da tanıtmak ve okutmakla ulusal ve sosyal kurtuluş dâvamızın saflarına yeni savaşçılar kazandırmış olursunuz.

Dergiye henüz abone olmıyanlar, arzu ettikleri takdirde, adresimize bir mektup yazarak isteklerini bildirebilirler.

Bundan başka aşağıdaki kitapları edinmek isteyenler de bu dileklerini bir mektupla adresimize yazabilirler.

1. DÂVA VE MÜDAFAA (1951 tevkiflerinde Türkiye Komünist Partisi yönetiminin başında bulunan *Zeki Başımar*'ın Askeri Mahheme önünde yaptığı müdafaa),

2. SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN PROGRAMI,

3. NAZIM HIKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 7 cilt çıkmıştır),

4. BİLİMSEL KOMÜNİZM,

5. LENİN (biyografisi),

6. *S. Üstüngel*'in Sovyetler Birliği'ni anlatan «GÜNEŞLİ DÜNYA» adlı eseri,

7. *Ahmet Saydan*'ın, Alman ulusunun sosyalist devletini bütün yönleriyle tanıtan «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ» adlı eseri,

8. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA.

Adresimiz:

Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
<i>Kurt Hager</i>	
İdeoloji ve kültür temel sorunları	895
<i>Atos Fava</i>	
Yığinsal ve savaşkan parti	907
<i>x x: Elde edilmesi gereken toprak</i>	
Lâtin Amerika toprak reformları mücadelesinde yeni aşama	913
<i>V. Zagladin</i>	
İnsanlığın geleceği	938
<i>Okuyucularımıza cevaplar</i>	
SSCB ve gelişmekte olan ölkeler	949
Özel sayfalar	
TKP Merkez Komitesinin SBKP Merkez Komitesine mesajı	955
SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümünü kutlama törenlerine katılan TKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın konuşması	957
<i>A. Saydan</i>	
Bu ayın olayları	959
Ayın yorumu	967

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi 32 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.

Fiyatı 1 lira